

**A SZENT ERZSÉBET KATOLIKUS
ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ÓVODA**

(6600, Szentes, Erzsébet tér 1.)

OM: 029626

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	6
1.1 A pedagógiai program célja, feladata	6
1.2 Jogszabályi háttér	6
1.3 Az intézmény helyzete, háttére	6
2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	7
2.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései.....	7
2.1.1. Bevezetés	7
2.1.2. Küldetésünk	7
2.1.3. A katolikus intézmény küldetése a társadalom felé.....	7
2.1.4. A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé	8
2.1.5. A katolikus intézmény küldetése a gyermekek felé.....	9
2.1.6. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei.....	9
2.1.7. Katolikus gyermekképünk	9
2.1.8. Katolikus óvodaképünk	10
2.2. A katolikus óvodai nevelés feladatai	12
2.2.1. A hitre nevelés erősítése	12
2.2.2. Az egészséges életmód alakítása - egészségnevelés.....	13
2.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása.....	16
2.2.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
2.3. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei.....	21
2.3.1. Személyi feltételek.....	21
2.3.2. Tárgyi feltételek.....	21
2.3.3. Az óvodai élet megszervezése	22
2.3.4. Az óvodai csoportok napirendje	23
2.3.5. A tevékenységek szervezeti formái	23
2.3.6. Az óvoda kapcsolatai.....	24
2.3.6.1. Óvoda - család	24
2.3.6.2. Óvoda - intézmények.....	24
2.4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	25
2.4.1. Hitre nevelés	25
2.4.2. A játék.....	29
2.4.3. Verselés, mesélés	32
2.4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	35
2.4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	37
2.4.6. Mozgás.....	38
2.4.7. A külső világ tevékeny megismerése – környezeti nevelés.....	41
2.4.8. Munka jellegű tevékenységek.....	43
2.4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	46
2.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	50
2.6. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	51
2.6.1. Gyermekvédelem.....	51
2.7. A szociális hátrányok enyhítését, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	52

2.8. Intézményi innováció.....	55
2.9. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése	56
2.10. Eszköz- és felszerelések jegyzéke.....	56
2.11. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel összefüggő pedagógiai feladatok.....	57
2.11.1. A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei	57
2.11.2. Integrált nevelés.....	59
2.11.3. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek	60
3. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	62
3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	62
3.1.1. Alapelvek, értékek	62
3.1.2. Célok, feladatok.....	62
3.1.3. Eszközök, eljárások	62
3.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	63
3.2.1. Nevelési területek	63
3.2.2. Tanulási területek.....	68
3.2.2.1. Tanulási területeken átvélő általános kompetenciák.....	69
3.3. Teljes körű egészségfejlesztés	70
3.3.1. Az egészség definíciója	70
3.3.2. Az egészségnevelés célja.....	70
3.3.3. A tanulók életmódjának, egészségi állapotának leírása.....	71
3.3.4. Az egészségfejlesztési program hosszú távú célkitűzése.....	71
3.3.5. Rövid távú célkitűzések.....	73
3.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	77
3.4.1. Közösségek.....	78
3.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	81
3.5.1. A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatása.....	81
3.5.2. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	82
3.5.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő programok	82
3.5.4. A tehetség és a képesség kibontakozását segítő tényezők	83
3.5.5. A szociális hátrányok segítését jelentő tevékenység	84
3.6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	86
3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje.....	88
3.8. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	88
3.9. Kapcsolattartás a tanulókkal, a szülőkkel, az iskola partnereivel	90
3.10. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	92
3.10.1. Az értékelés rendje	94
3.10.2. A vizsgatárgyak részei és követelményei	94

3.11. A felvétel és átvétel helyi szabályai	94
3.11.1. Az első osztályosok beiskolázása	94
3.11.2. Átvétel más intézményből	95
3.12. Eszközök és felszerelések jegyzéke.....	96
4. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	97
4.1. A helyi tanterv óraszámai	97
4.1.1. A választott kerettanterv megnevezése	97
4.1.2. A választott kerettanterv feletti óraszámok	98
4.1.3. A választott kerettanterv típusa.....	99
4.1.4. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése I.	100
4.1.5. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése II.	100
4.2. Kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások évfolyamok szerint	104
4.2.1. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó foglalkozások óraszámának részletezése	104
4.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztása, a tankönyv térítésmentes igénybevétele	105
4.4. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	106
4.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	114
4.6. Innovatív oktatásszervezési eljárások.....	115
4.6.1. Projektoktatás	115
4.6.2. Témahét	115
4.6.3. Élménypedagógiai módszerek alkalmazása.....	115
4.7. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai	115
4.8. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei.....	116
4.8.1. A tanulók ellenőrzése, értékelése.....	116
4.8.2. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái	116
4.8.3. Szöveges értékelés	118
4.8.4. Értékelés érdemjeggyel.....	121
4.8.5. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.....	123
4.8.6. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	124
4.8.7. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítési formái.....	125
4.8.8. Jutalmazás, büntetés formái	129
4.9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	131
4.10. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztési programja	131
4.10.1. A SNI tanulók habitációs, rehabilitációs ellátása	132
4.10.2. Az együttnevelés.....	133
4.10.3. A városi, az iskolán kívüli együttműködés lehetőségei:	136
4.10.4. A pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási - zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése	137
4.10.4.1. <i>Diszlexia</i>	141
4.10.4.2. <i>Diszortográfia</i>	141

4.10.4.3. <i>Diszgráfia</i>	142
4.10.4.4. <i>Diszkalkulia</i>	143
4.10.4.5. <i>Hiperaktivitás és figyelemzavarok</i>	145
4.10.5. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció.....	145
4.10.6. A különleges bánásmódot igénylő tanulók hatékonyabb oktatása	146
4.11. Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai feladatok	146
4.12. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei.....	147
4.12.1. Az iskola egészségnevelési elvei	147
4.12.2. Az iskola környezeti nevelési elvei	148
4.13. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	150
4.14. Az iskola könyvtár-pedagógiai programja.....	152
4.15. Helyi könyvtárhasználati tanterv.....	155
5. Záró rendelkezések.....	159
5.1. Legitimációs záradék.....	159
5.2. Ratifikációs záradék	160
6. Az óvodai pedagógiai program felülvizsgálata	163
6.1. Legitimációs záradék.....	164
6.2. Ratifikációs záradék	168

*„Az iskola hely, ahol az ember
a műveltség rendszeres és kritikus elsajátítása közben emberré válik.”*

/A katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977./

1. BEVEZETŐ

1.1 A pedagógiai program célja, feladata

A nevelő és oktató munka az óvodában és az iskolában pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1.2 Jogsabályi háttér

A pedagógiai program tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet, az 51/2012. EMMI rendelet határozza meg.

1.3 Az intézmény helyzete, háttere

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda népi szecessziós, patinás épülete Szentesen a város központjában áll.

Az 1912-ben Dobovszky József tervei alapján épült Római Katolikus Elemi Népiskola emeletes épülete megőrizte tágas, világos tantermeit. Az épületben található tanítói lakások és bérelhető üzlethelyiségek ma tanteremként és ebédlőként funkcionálnak. Az 1948. évi államosítás után az intézmény Köztársaság Téri Állami Általános Iskolaként, városi fiúiskolaként, majd körzeti általános iskolaként működött negyvenöt évig. 1993-ban az egyház és a helyi önkormányzat megállapodásával az intézmény visszakerült az egyházhoz. 2005 augusztusától az iskolához óvoda is társult, mely eleinte két telephelyen, majd 2009 nyaratól a székhelyen folytatta oktató és nevelő munkáját Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda néven.

Az óvodában két vegyes csoportban foglalkozunk a gyermekekkel.

Nyolc évfolyamon magas színvonalon neveljük, oktatjuk a ránk bízott tanulókat, akik a középiskolában is megállják helyüket. Munkánkat igazolja a számtalan tanulmányi és sportversenyen szerzett helyezés, érem.

2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

2.1.1. Bevezetés

A program összeállításánál az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait a keresztény pedagógiai szellem határozza meg.

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Mindenki más adományt kap, ezekre az adományokra kell felfigyelnünk és fejlesztenünk.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Épp ezért intézményünk nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Alapelvünk, hogy a keresztény nevelés segíti a gyermek személyiségfejlődését, melynek megvalósítása érdekében nevelőtestületünk azon tevékenykedik, hogy óvodánkban szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott légkör legyen, s hogy a gyermek érdekeit mindig szem előtt tartva érvényesüljön a szeretet, humánus és türelem.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulni oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

2.1.2. Küldetésünk

„Menjetez tehát, tegyetez tanítványommá minden népet...

Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.”

(MT 28, 19 – 20b)

Értékrendünk a jézusi szeretet, egymás tiszteletben tartása, megbecsülése.

Az igazságra nevelés.

A feltétel nélküli gyermekszereget.

Olyan lelkületű gyermekek nevelése, akik érzékenyek az őket körülvevő Istentől ajándékba kapott világra, arra rácsodálkoznak, óvják és megbecsülik. Valljuk, hogy a mi óvodánkban a gyermekek egyéni képességeik figyelembevételével fejlődnek, s nagy figyelmet fordítunk a keresztény szellemiség kibontakoztatására. Gyermekünk sokoldalú, harmonikus fejlődése biztosítja testi, szociális és értelmi képességeinek egyénre szabott alakulását.

2.1.3. A katolikus intézmény küldetése a társadalom felé

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés a gyermek harmonikus fejlesztése, a tanulás megalapozása folyik. A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

Az óvodánk feladata esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítése.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében: családsegítő, védőnő, gyermekorvos, bölcsőde.
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek kidolgozását: egyéni fejlesztési tervek, családi programok.
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

2.1.4. A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé

Nevelőink viselkedése mindig modellértékű legyen a gyermekek magatartásának és keresztény életének alakításában. Mindez elkötelezettséget, felelős hivatástudatot kíván. A katolikus pedagógus tehát érett, önálló személyiség, aki nemcsak az iskola és az egyház hagyományaihoz azonosul, hanem erős magyarságtudattal, nemzeti identitással is rendelkezik. A katolikus nevelő abban a tudatban végzi munkáját, hogy Isten őt a nevelői feladatra kiválasztotta és meghívta. Törekszik arra, hogy jó kollegiális kapcsolatot építsen ki az őt körülvevő közösségekben. Békességre, igazságra törekszik, önként és szívesen vállal minden jószolgálati kezdeményezést. Mint minden nevelési és oktatási intézmény, a katolikus óvoda is pedagógusfüggő. Céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik.

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Együtt az iskolával

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozat” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdet, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladatmeghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel a mindennapok során;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.

2.1.5. A katolikus intézmény küldetése a gyermekek felé

A teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekekért felelősek. A szülőnek és a pedagógusoknak a mennyei Atya gyermekkel kapcsolatos szándékát kell kifürkészni és a megvalósulásban segíteni.

A nevelő és a nevelt kapcsolatának helyes értelmezése: a tanítvány a katolikus nevelő számára olyan személy, akiben Isten ajándékait, a Tőle kapott talentumokat fedezheti fel. Ezért sohasem a saját képére és hasonlatosságára formálja a rábízott fiatalokat, hanem kellő alázattal személyiségük Istentől kapott adottságainak kibontakoztatásán fáradozik.

2.1.6. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei

Az egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissimum Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét, amikor ezt írja: „Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség.” A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda által, mely fölkinálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását, sajátos módon részt vállal a kulturális párbeszédben, s ezzel elősegíti a valóságos fejlődést, amely az ember személyiségének teljes kibontakozásához vezet.

2.1.7. Katolikus gyermekképünk

Az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A nevelés során törekszünk, hogy érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő gyermekeket neveljünk, akik megtanulják, hogy mértékletesek legyenek, másokat el tudjanak fogadni, és együtt tudjanak működni.

Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az

információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban a pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszük. Figyelembe vesszük, hogy a gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvónő empátiás magatartásával, a gyermekek iránt érzett mély szeretetével, tiszteletével az adottságokat felismerve határozza meg a nevelés és a környezet milyenségét. Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

2.1.8. Katolikus óvodaképünk

Történeti áttekintés

Óvodánk 1997. augusztus 1. óta került a Szeged-Csanádi Egyházmegye SZEGEKIF fenntartása alá, előtte önkormányzati óvodaként működött a Szentés, Villogó utca 5. szám alatt.

2005. augusztus 1. óta többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény (óvoda és általános iskola). Óvodánk 2009 augusztusában költözött a jelenlegi helyére, az iskolával egy épületbe, de különálló szárnyrészbe. Intézményünk a város központjában helyezkedik el. Szép tágas, világos csoportszobák, a modern elvárásoknak megfelelő mosdóhelyiségek és öltöző áll a gyermekek rendelkezésére. Az udvarunkon egyaránt található szép, dús füves, betonos, illetve gumitéglás rész is. Kulturált, parkosított részen játszhatnak, mozoghatnak a gyerekek. A játszóeszközök felállítása folyamatos, mind azt szolgálják, hogy a gyerekek egészséges környezetben sokféle tevékenységet tudjanak végezni minden évszakban és a különböző napszakokban.

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legalsó láncszeme. Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségzokások fejlődését.

Funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő, melynek megvalósulása során a gyermekben megeremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulásához.

Két vegyes életkorú csoporttal működünk. Ebben az épületben már külön fejlesztőszoba is rendelkezésünkre áll, ahol szakvizsgázott fejlesztő óvodapedagógus kollégánk foglalkozni tud a gyermekekkel. Tágas tornateremben tudják a gyerekek kielégíteni mozgásigényüket.

Nyitottak vagyunk olyan alkalmakra, ahol bemutathatjuk szakmai tudásunkat. Óvodapedagógusainkra jellemző a folyamatos megújulás, a továbbképzéseken való aktív részvétel.

Mióta az iskolába költöttünk, sokkal előbbé vált a tanítókkal, tanárokkal való kapcsolat. Napi szinten tudjuk egymást tájékoztatni, akár a gyerekekről, akár pályázati lehetőségről van szó. Gördülékenyebben megy az iskolai ünnepeken való részvétel, az iskolára való felkészítés is.

Folyamatosan felkészítünk és államvizsgáztatunk főiskoláról érkező hallgatókat.

A gyerekek a város több pontjáról érkeznek. Most már többen keresik óvodánkat azért, mert egyházi óvoda, olyan családok, akik komolyan gondolják a keresztény nevelést, illetve nagyobb gyermekük is az egyházi iskolába jár.

Hagyománnyá vált óvodánkban, hogy az ünnepeket az egyházi év köré csoportosítjuk, melybe egyre jobban szeretnénk a szülőket is bekapcsolni. Szeretnénk hagyományt teremteni azzal is, hogy legalább egy alkalommal olyan családi napot szervezzünk, ahol a család aprajánagyja együtt játszik, sportol, és egészségesen kikapcsolódik.

Szeretnénk folytatni azt a hagyományt, hogy régi mesterségek képviselőit vendégül látjuk óvodánkban /pék, citerások stb./, esetleg mi megyünk el a műhelyekbe /pl. fazekas, kosárfonó, szövő stb./. Cél, hogy megismertessük a régi mesterségeket, s ezzel is hozzájáruljunk városunk értékeinek megismertetéséhez, a hagyományok ápolásához.

Nagyon jó lehetőségnek tartjuk a Koszta József Múzeum kezdeményezését, ahol óvodások is bepillantást nyerhetnek múzeumpedagógiai foglalkozás keretein belül a helytörténeti érdekességekbe.

Az évek során hagyománnyá vált az évszakonkénti közös kirándulás, természetjárás a szülők, családok bevonásával. Folyamatosan keressük azokat az alkalmakat, ahol nyithatunk a családok felé, betekintést nyerhetnek munkánkba, gyermekük fejlődési ütemébe. Tradícióvá vált már a családokkal a közös adventi készülődés, karácsony, nyílt napok, anyák napja, évzáró. Az egészséghez alkalmával fókuszba kerül többféle, az egészség megőrzésére irányuló téma.

Óvodaarculat:

Óvodánk védőszentje Árpád-házi Szent Erzsébet. A gyermekeket fejlettségükhöz mérten változatos módszerekkel ismertetjük meg a „királylány” példaértékű életével. Bekapcsolódunk az iskolai ünnepeksorozat programjaiba. Drámajáték, bábozás stb. segíti a gyermekeket, hogy jobban átélhessék Árpád-házi Szent Erzsébet áldozatos életét, legendáit. Az ünnepre külsőségekben és bensőnkkel is felkészülünk. Nevelőtestületünk minden tagjának személyes példaadása és pozitív hozzáállása a gyermekek egymáshoz való viszonyát is jó irányba fejleszti. Empatikus magatartásunk hozzájárul ahhoz, hogy minden gyerek a közösség fontos tagjának érezhesse magát, és kiemelkedjen személyiségének pozitív hatása. Nagy figyelmet fordítunk a szociálisan hátrányos helyzetű, gyengébb képességű, illetve kiemelkedő képességű gyermekek optimális fejlesztésére. Külön feladatunknak tartjuk a különleges gondozásra szoruló és a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését.

Nevelőtestületünk alapelve a szaktudás és a gyermekszertet egysége. Ennek maradéktalan megvalósítása érdekében törekszünk a jó munkahelyi légkör megszilárdítására, egymás tiszteletben tartására, elfogadására, a jézusi szeretet érvényesítésére /feltétel nélküli szeretet/.

A keresztény életre nevelés alapja a közösség, amelyben a gyermek személyisége harmonikusan fejlődik és hitélete erősödik.

Az óvodában szerzik meg egész életre a legalapvetőbb emberi ismereteket, elsajátítják a legalapvetőbb magatartási formákat:

- A jézusi szeretet legalapvetőbb megnyilvánulásait, alapvető jó szándékot, figyelmességet, a szabályokhoz való alkalmazkodást és megbocsátást.
- A szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést és rácsodálkozást Istentől kapott világunk nagyszerűségeire, óvják, védjék a körülöttünk lévő tárgyi és természeti környezetet.

- Isten szeretetének megsejtetése a gyerekekkel.
- Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész helyi tevékenységet. A kommunikációs képesség, illetve anyanyelvi nevelés érdekében is fontos a nyugodt, barátságos légkör, hogy minden embernek meg merjen nyilvánulni – kedélyes beszédhelyzetek teremődnek – így fejlődik a gyerek szókincese, beszédképessége.
- Az óvodáskorú gyermek ismereteit észlelés, tapasztalás útján szerzi. A tevékenység során probléma-szituációk megoldásával fejlesztjük a gondolkodás műveleteit.
- Az egyes tevékenységeket sohasem magukban végzik a gyerekek, tehát eközben is fejlődik szociális érzékenységük, társas kapcsolataik, önértékelésük.
- Az egészséges életmódra nevelés közben sajátítják el a különböző egészségmegőrző szokásokat, illetve mélyítik el a már megszerzett tudást. Alakuljon ki bennük a környezet esztétikuma iránti igény.
- A környezettudatos magatartásra nevelés során helyes mintát adnak a felnőttek, óvjuk, védjük Istentől kapott Földünket, és ráirányítjuk a gyerekek figyelmét az energiatakarékosságra.
- Folyamatosan nyomon követjük a gyermekek képességeit, készségeit, s az ismeretek birtokában fejlesztjük a személyiséget. A játék határozza meg a gyermek egész napját – ebbe épül be a tevékenységen alapuló differenciált tanulás.
- Az óvodapedagógus feladata a gyermekek testi-lelki szükségleteinek felismerése és azok kielégítése. A gyermek akkor fejlődik legjobban, ha testileg-lelkileg jól érzi magát.

Az óvodai nevelésben alapelv:

- Isten szeretete által a gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és őszinte szeretet veszi körül.
- A nevelésben a türelem, a kivárá, a gyerek készségeinek és életkori sajátosságainak reális ismerete nagyon fontos.
- Az utánzásos tanulásban a gyerek cselekvéseket „másol le”. A modell és a mintakövető szoros, meleg érzelmi kapcsolatban áll egymással. Ez azt jelenti, hogy nevelni csak szeretetkapcsolatban lehet.
- A nevelés meleg, vidám, bensőséges érzelmi biztonságot nyújtó légkörben zajlik, biztosítjuk a közösségben végezhető sokszínű tevékenységet, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra. Eközben fejlődik a gyermek személyisége, egyéni képességei kibontakoznak.

2.2. A katolikus óvodai nevelés feladatai

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.2.1. A hitre nevelés erősítése

- a katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása;
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben;

- a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermekek által a családba;
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során;
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete;
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség stb.)

2.2.2. Az egészséges életmód alakítása - egészségnevelés

A neveléshez szükséges feltételek:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása az óvodás életkorban kiemelt jelentőségű. Feladatunk a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

A gondozás nevelőmunkánk alaptevékenysége. Hozzájárul az egész személyiség átfogó fejlődéséhez. Az öröklött adottságokon kívül a környezeti hatások nagymértékben meghatározzák a gyermekek fejlődését. Ezért fokozottan hangsúlyos a gyermeket körülvevő felnőttek életmódja, életmintája, a derűs, vidám, barátságos, tevékeny légkör megteremtése.

Gyermekeink testi-lelki egészségének, prevenció és korrekció nevelési feladatainak ellátása érdekében folyamatosan kapcsolatban állunk az óvodai nevelést segítő szakemberekkel (családsegítő szakemberei, orvos, védőnő, logopédus, pszichológus stb.)

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása csak a családdal összhangban lehet eredményes, ezért törekvéseinket a szülőkkel is megosztjuk, együttműködésüket kérve az egységes elvárások megteremtésében.

Az egészséges életmódra nevelés céljai

- az egészséges életvitelhez szükséges szokások kialakítása,
- az egészség megőrzésére, óvására, az egészséges állapot megbecsülésére nevelés,
- a gyermekek felkészítése a tágabb szociális környezet káros hatásainak kivédésére.

A gondozás és egészséges életmódra nevelés feladatai

a) Az egészséges óvodai környezet kialakítása

Az óvoda épületének használata során elsődleges szempont az egészséges és biztonságos környezet. A konyhában, a tálalás során a higiénia betartása, a balesetek elkerülése.

Az óvoda helyiségeinek berendezésénél figyelembe vesszük a gyermekek testi adottságait (testmagasság, testsúly, teherbírás stb.), a biztonsági szempontokat (gyermekmagasságban elhelyezett tárgyak) és esztétikus megoldásokra törekszünk.

A csoportszobák tágasak, világosak. Mozgásra kiváló lehetőségünk nyílik a külön tornateremben, illetve a gumitéglás udvari részen. Jól szervezett órarenddel a tornatermet/tornaszobát a hét több napján is tudjuk használni, ahol változatos eszközök állnak rendelkezésünkre. Folyamatos feladatnak tekintjük a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítését, a szükséges és elégséges szabályok megtanítását. Fontos feladatunk az udvari játékeszközök számának bővítése, hogy a sokoldalú mozgásfejlődést elősegítsük. A gyermek egészségnevelése, egészségének védelme, edzése során mindig mindenhol jelen van a derűs, nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör. A nap bármely szakaszában mosdóba mehetnek,

amely korszerűen felszerelt (víztakarékos öblítő, megfelelő hőmérsékletű kevert víz stb.) és az intimitást tiszteletben tartja.

A higiénikus szokások, szabályok kialakítására folyamatosan törekszünk megfelelő szakemberek bevonásával (egészségét alkalmával dentálhigiénés, mozgásterápiás, étkezéssel kapcsolatos szakember).

Folyamatosan alakuljon ki a gyermekek igénye a tisztaság iránt, önmaguk és környezetük irányába is. Fontos az egészség megóvása érdekében a réteges öltözködés, és ebben a család és az óvoda összhangja!

Csoportjainkban megfelelő szellőztetésre van lehetőség.

A gondozási folyamatokhoz szükséges egyéb helyiségek:

- öltözők (jellel ellátott öltözőszekrények, családoknak szóló információs tábla),
- mosdók (jellel ellátott törölközők, fogmosó felszerelés, zuhanyozó),
- tornaterem (ablaküveg védelme, biztonságos, óvodáskorúak számára alkalmas mozgásfejlesztő eszközök és kéziszer, csúszásgátlás, nagyméretű szabad hely a mozgáshoz),
- az udvar sokféle és sokszínű lehetőséget biztosít a gyermekek számára. Az udvaron gumitéglás és füves játszótér áll a gyermekek rendelkezésére, ahová eső után is ki tudunk menni. Az utcai forgalom elenyésző, így a zajszinttől és a levegőszennyezettségtől védve vagyunk. Udvarunk játékparkjának bővítését folyamatosan feladatunknak tekintjük. A veteményes- illetve a virágkert lehetőséget biztosít gyermekeink természetszeretetének fejlesztésére és a munkára nevelésre.

b) Egészségre nevelés, gondozás

Az óvodai élet alapja a helyesen kialakított napirend, melyben kellő arányban szerepel a játék, gondozási teendők, mozgás, táplálkozás, pihenés. Lehetőleg minél több tevékenység végzése a szabad levegőn történjen. Ha a gyermek szükségletei kielégítettek, akkor jól érzi magát az óvodában: szívesen érkezik, elmélyülten, nyugodtan játszik, kíváncsi, szívesen barátkozik, önállósága fejlődik. Elsődleges, hogy a lelki tényezők biztosítottak legyenek: a gyermek-óvodapedagógus, illetve a gyermek-dajka néni között.

A gyermek gondozása nemcsak fizikai szükségletei kielégítését jelenti, hanem a közös játék, együttesség élményét, a személyes jelenlétet, amely semmivel nem pótolható, ahogyan a simogatás, az érintés, az emberi hang sem cserélhető fel semmivel. A gyerek egészséges testi és szellemi fejlődését az érzelmi biztonság alapozza meg.

Egy-egy csoport gyermekeire vonatkozó egészségügyi szokás- és szabályrendszer megtervezésénél figyelembe vesszük a családból hozott szokásokat és a gyermekek egyéni sajátosságait. Így nevelési tervünk gondozási része egyénre szabott feladatokat is tartalmaz.

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás.

Óvodánk az ételeket készen kapja, ezért csak a táplálék kiegészítése jelent számunkra kiemelt feladatot. A város Gasztró Szentes Kft. konyhájáról érkezik a napi háromszori ennivaló. Az étlap változatos, szem előtt tartja a korszerű táplálkozási szokásokat. Óvodásainkat arra neveljük, hogy minden ételt érdemes megkóstolni, de nem erőltetjük az evést, ha nem ízlik nekik. A gyermekek egyéni táplálkozási szokásait toleráljuk, de nevelési próbálkozásainkat nem adjuk fel.

Az étlap jól látható helyen van kifüggesztve. Heti rendszerességgel zöldség- és gyümölcsnapot iktatunk be. Az étkezés nyugodt tempóban történik, szem előtt tartva a kulturált étkezési szokások kialakítását, elmélyítését. A diétára vagy egyedi táplálkozásra (pl. lisztérzékeny, ételallergiás) szoruló gyermekek étkezése is már kialakult, megoldott gyakorlat, őket is körültekintően és gondosan látjuk el.

Folyadék fogyasztására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk. Friss ivóvíz a csoportszobában és az udvaron is folyamatosan a gyermekek rendelkezésére áll.

A reggeli, az ebéd és a délutáni étkezés elfogyasztása asztali áldást követően közösen történik. Kellő időt biztosítunk az étkezéshez, az egyéni szükségletek figyelembe vételével.

A kulturált étkezéshez tartozik, hogy minden fogást külön tányéron tálalunk, ügyességüknek megfelelő evőeszközöket használunk.

Az öltözködés által védjük meg testünket az időjárás változásaival szemben. Egészségügyi szempontból fontos a váltó-, ill. tartalékruha az óvodában. A délutáni pihenéshez pizsamát vesznek fel a gyermekek. A szülők figyelmét felhívjuk az időjárásnak megfelelő öltözködésre az udvaron és az óvodán belül is.

A testápolás védi a gyermekek egészségét, elősegítjük rendszeres tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakítását. Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek kialakítását nagymértékben segíti az óvodapedagógus és a dajka, miközben fontos a felnőtt és a gyermek közti meghitt kapcsolat.

A mozgás a gyermek természetes belső igénye, kielégítésére egész nap lehetőséget biztosítunk. Óvodásaink mozgásigénye egyénenként eltérő, változatos tevékenységek felkínálásával segítjük szükségleteik megvalósítását. Szervezett, közös élményt nyújtó sétákra is elvisszük a gyermekeket. A megtett út hossza, a séta időtartama a gyermekek életkorához igazodik. Óvodásaink edzését, mozgáskoordinációjának fejlesztését sokféle mozgásos tevékenységgel segítjük. Sok időt töltünk a szabadban. A jó levegő, a napfény erősítik a gyermekek szervezetét, segítenek a betegségmegelőzésben, hiszen fokozódik ellenálló képességük, könnyebben alkalmazkodnak az időjárás változásaihoz.

A pihenés, alvás a gyermekek testi, szellemi fejlődését szolgálja. Időtartama egyénenként eltérést mutat. Az óvodapedagógus megteremti a nyugodt alvás, pihenés feltételeit: mese, zene, csend, simogatás.

Az egészséges életmódra nevelés tartalma

Testápolás: a gyermekek először segítséggel, majd önállóan szappannal mosnak kezet, törölköznek, használják a WC-papírt, lehúzzák a WC-t. Fokozatosan elsajátítják a zsebkeendő és fésű használatát, a helyes fogmosást. Tiszteletben tartjuk a gyermekek intimitását.

Önkiszolgálás: kezdetben a gyermekek ismerkednek az egyes használati tárgyak alkalmazásával, az önkiszolgálás műveleteinek sorrendjével.

Később az önkiszolgálás készségei gyakorlás során megszilárdulnak és a nagyok már önállóan elégítik ki szükségleteiket.

Étkezés: a gyermekek kezdetben (szükség esetén) segítséggel, majd önállóan terítnek maguknak, használják az evőeszközöket, szükségletüknek megfelelően esznek, isznak, használják a papírszalvétát.

Öltözködés: a gyermekek először segítséggel, majd önállóan le- és felveszik, ki- és begombolják ruháikat. Cipőiket le- és felhúzzák, később fűzik és kötik. Elsajátítják az öltözködés sorrendjét, a ruhák hajtogatási módját, vigyáznak ruházatukra.

Környezet rendben tartása: a gyermekek saját holmijukat, játékaikat, foglalkozási eszközeit helyre teszik, használják a lábtörölt, elsajátítják a takarójuk összehajtásának módját, az ajtókat csendesen nyitják és csukják, rendet tartanak maguk körül. Ha szükséges, felseprik a szemetet.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A hatékony nevelőmunka érdekében megismerjük az óvodánkba kerülő gyermekek otthoni életritmusát, étkezési és egészségügyi szokásait. Személyes példamutatással és gyakorlattal segítjük az egészséges életmódhoz szükséges készségek és a gondozás kialakítását. Figyelemmel kísérjük óvodásaink testi és lelki egészségének állapotát, együttműködünk a szülőkkel és az egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzése érdekében és kiszűrésében.

A fejlődés várható eredménye

- Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, öltözködnek, étkeznek.
- Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak helyesen orrot fújni, fogat mosni, minden evőeszközt helyesen használnak, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét.
- Esztétikusan terítenek, hajtogatják, s helyezik el ruháikat, takarójukat.
- Saját külsejüket és környezetüket igyekeznek rendben tartani.

2.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása

a) Érzelmi, erkölcsi nevelés

Katolikus óvodában feladatunk, hogy elfogadó-védettséget nyújtó, szeretetteljes, örömteli légkört alakítsunk ki. Ez az érzelmi nevelés alapja.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteli légkör vegye körül.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés célja

Az alkalmazotti közösség és a gyermekek kapcsolatát a szeretet érzelmei jellemzik. Bizalom, türelem, egymásra figyelmesség, jó szándék, önzetlenség, megértés, nagylelkűség, segítőkészség, együttérzés. Az értékekre nem elég buzdítani gyermekeket, ki kell váltani belőlük azokat.

Igyekszünk úgy cselekedni, hogy a gyerekek érezzék, szeretjük és elfogadjuk őket:

- szeretetteljes fogadás az óvodába lépés pillanatától
- barátságos, meleg légkörű csoportszoba
- szemkontaktus, mosoly
- az otthonról hozott kedves játékok, tárgyak állandó helyének biztosítása
- egyénre irányuló, osztatlan figyelem – a kisgyermek feltétel nélküli elfogadása
- érezze, önmagáért szeretik

Értelmes fegyelem: igyekszünk a megelőzésen alapuló példát követni.

Fontos, hogy megbecsüljük, tiszteletben tartjuk munkájukat, amelyek a gyermekek egyéni élményeit tükrözik.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatai

- a gyermeket körülvevő kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot adó, nyugodt, derűs légkör megteremtése, fenntartása,
- a gyermek örömhöz juttatása, mely a személyiség gazdagodását, érését és kiteljesedését szolgálja,
- bizalomra, őszinteségre, szeretetre épülő pozitív attitűd jellemzi az óvoda alkalmazotti-gyermek, és gyermek-gyermek közötti kapcsolatot; az érzelmi nevelés segíti a gyermeket a különbözőségek elfogadásában; a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek befogadása a csoportba arra ösztönzi a gyermekeket, tanulják meg elfogadni és kezelni a gyengét – így felnőtt korukban is pozitívan viszonyulnak majd hozzá.
- segíti a gyermek szociális érzékenységének, szolidaritásának fejlődését, éntudatának alakulását, teret enged önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés tartalma

Az erkölcsi és szociális érzelmeket közös célok, tevékenységek, élmények útján alakítjuk. Ennek során a gyermekek megtanulják önmaguk és a különbözőségek elfogadását, tiszteletét és megbecsülését. Az óvodai élet segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek elsajátítja az önfegyelmet, fegyelmet, udvariasságot, formálja igazságérzetét. Az esztétikai élményeken keresztül formálói vagyunk a gyermekek esztétikai értékítéletének, szép iránti igényének, a természetes anyagokhoz való kötődésének.

Az intellektuális érzelmek (funkcióöröm, sikerélmény, önbizalom, a dicséret és a kudarc hatása) kialakításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását.

Hagyományaink ápolása, a szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása fontos része az érzelmi nevelésünknek.

Az egyházi és világi ünnepek megélése és átélése is érzelmi életünket gazdagítja.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Az óvodába kerülő gyermek számára nehéz a családtól való elválás. A mi szerepünk szerető, gondoskodó segítőtárs lenni a gyermek számára napi gondozási és egyéb tevékenységek során. Ehhez el kell nyernünk a gyermek bizalmát és szeretetét. Biztonságos légkört teremtünk, ahol óvodásaink mindig számíthatnak megértésünkre, segítségünkre, vigasztalásunkra, és ha kell, védelmet találnak.

A szokások kialakításában következetesek vagyunk, hiszen azok betartása az állandóságot, a biztonság érzetét kelti a gyermekben.

Érzelmi megnyilvánulásainkban őszinteségre törekszünk, ezzel is példaértékű viselkedésmintát adva a gyermekeknek.

A fejlődés várható eredménye

- Az óvoda és a család szoros együttműködése, a biztonságot adó óvodai légkör, a tevékenységek gazdag tárháza, a közös élmények a gyermekek érzelmi életében meghatározó változást idéznek elő.
- A gyermekek érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, pozitív erkölcsi érzelmeik megerősödnek, érzelmeiket vállalják.

b) A közösségi nevelés

A közösségi nevelés célja és feladata

- A szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok megalapozása (önzetlenség, tapintat, figyelmesség, tolerancia, megbocsátás stb.), a gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásának segítése, a családban és az óvoda felnőtt közösségében keresztény, megbocsátó, elfogadó életminta vonzóvá tétele.

A társas kapcsolatok alakulásának színterei, tartalma

Az óvodánkba érkező gyermekek befogadása nagy türelmet, szerető odafigyelést és empátiát kíván minden óvodai dolgozótól.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvó nénikkel, társaikkal és új környezetükkel. A beilleszkedést segíti az otthonról hozott kedves tárgy és az óvónők személyes törődése (ölbeli mondókák, énekelgetések, mesélés, bábozás stb.)

Ebben az időszakban a dajkák is több időt töltenek a csoportokban.

A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül és az adatlapok kitöltésével minél többet igyekszünk megismerni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, s magáról a gyermekről.

Az év közben érkező gyermekek fogadásakor már a csoport tagjai is segítenek új társuk beilleszkedésében.

A jó közösség kialakításának leghatásosabb eszközei: közös célok, hagyományok, szimbólumok megteremtése, a közös ünneplés, a csoport életét szabályozó szokásrendszer, az értelmes fegyelem, az állandó értékrend.

A megvalósítás formái:

- kirándulások, szervezett megfigyelések, ősi mesterségek művelőinek felkeresése, együtt tevékenykedés velük a műhelyekben vagy az óvodában.
- családi kézműves délutánok, egészségét alkalmával szülők, családtagok bevonása.
- nagyszülők hete folyamán az érzelmi kapcsolat és a család fontossága.

Ez mind-mind arra hivatott, hogy erősítse a gyermekekben a közösségi érzést, az egymás iránti felelősséget (nem csak önmagáért!).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek társas kapcsolatai a közös tevékenységeken, közös élményeken keresztül formálódnak a mindennapi együttlét során. Az egymás mellett játszástól az együttjátszásig jutnak el az óvodapedagógus tapintatos, egyéni bánásmódot alkalmazó irányításával.

Az igazságos konfliktusmegoldás eleinte az óvodapedagógus feladata, de később a gyermekek önállóan is képesek lesznek békésen elrendezni problémás helyzetüket, felhasználva a környezetükben látott megoldási módokat. Ezért is meghatározó, milyen személyes példát mutatunk az utánzással tanuló óvodás korosztálynak.

Feladatunk, hogy a gyermekek biztonságérzetét mindig fenntartsuk. Állandó jelenlétünk és testi közelségünk, szóbeli ráhatásunk és megértő, elfogadó szeretetünk óvodásaink számára az érzelmi biztonságot jelentik. Tudatos nevelőmunkánkban a pozitív ráhatás és a dicséret módszerét alkalmazzuk leginkább, sohasem szégyenítjük meg a gyermekeket.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló gyermekeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, ill. a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. (Pl. fejlesztő foglalkozásokra vinni, orvosi segítséget kérni). A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek segítése az intézményi gyermekvédelmi felelőssel karöltve lehetséges.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermek családi körülményeinek megismerése, a családdal kialakított személyes kapcsolat és az óvoda családias, derűs légköre mind hozzájárul az óvodába kerülő gyermek biztonságérzetének megteremtéséhez.
- A magát testileg, lelkileg biztonságban érző gyermek nyitott a társak, a közös élmények, a közös tevékenységek iránt, elfogadja, keresi mások (felnőttek és gyermekek) társaságát, együtt tud működni, kommunikálni velük, az óvodáskor végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és elfogadó életmintát.

2.2.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

a) Az anyanyelvi nevelés

Célja és feladata

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,
- a gyermekek kommunikációra való ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése,
- a beszédkedv felkeltése, kialakítása,
- a tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés,
- az óvoda nevelőközösségének mintaadó beszédkulturája.

Tartalma

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése – beszélő, és meghallgatni tudó környezettel, mintaadással, szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosít, amelyek által további élményeket szerezhet az őt körülvevő környezetről. A tapasztalatok verbális kifejezése során fejlődik beszédkedve, gazdagodik szókincse, tisztábbá válik hangképzése.

Beszélgései során személyes kapcsolataik is alakulnak. Türelemmel és következetesen törekszünk az udvariasság, a beszédfigyelem megtartására, a hangerő szabályozására, a hangsúly, a tagolás, a szórend helyességére.

A gyermekek életkori és értelmi fejlettségére alapozva gyakran játszunk anyanyelvi játékokat. Ezek segítségével is fejlődik beszédkedvük, gazdagodik szókincsük, tisztábbá válik hangképzésük.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek nagy része sok időt tölt az óvodában, anyanyelvi kultúrájukat mégis a család alapozza meg. Fontosnak tartjuk a szülők figyelmét felhívni a beszélgetések, a mesélés hasznosságára, a kapcsolattartás e fontos eszközére.

Sokat beszélgetünk a gyermekekkel. Ez szorosabb, személyes kapcsolat kialakítását teszi lehetővé. Fejlesztjük beszédkulturájukat, ügyelünk beszédük hangerejére, hangsúlyának, tagolásának, szórendjének helyességére.

A súlyosan beszédhibás gyermeket logopédushoz irányítjuk.

A beszédfigyelem kialakítása nehéz feladat, mert a gyermekek csak nehezen képesek késleltetni mondanivalójukat. Türelemmel, következetesen törekszünk az udvariasság szabályainak betartására.

A fejlődés várható eredménye

- Óvodásaink aktívan használják a tapasztalatok, beszélgetések során bővült szóincsüket,
- törekednek egymás türelmes és figyelmes végighallgatására,
- képességeikhez mérten tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek.

b) Az értelmi nevelés

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Feladatunk a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése. Olyan életszerű helyzetek teremtése (pl. piaci látogatás, utazás, bolti vásárlás stb.), ahol a gyermek aktív, produktív, nem válik külön a tanulás, a nevelés és az illemszabályok alkalmazása.

A változatos tevékenységeken keresztül fejlődik az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás. Az óvónő változatos módszertani kultúrája és derűs gyermekközpontú egyénisége hozzájárul, hogy a gyermek elérje az életkorának és egyéni fejlettségi ütemének megfelelő szintet.

A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának fenntartása és tudatos kihasználása nevelőmunkánk fontos része.

Az értelmi nevelés feladata

- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése tevékenységeken keresztül,
- az óvodai nevelés során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységet az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek fejlesztése érdekében szükséges az egyéni fejlesztés. A gyermekek önmagukhoz, adottságaikhoz, képességeikhez mérten fejlődnek.

Fontos a fejlődés folyamatos nyomon követése, az érzelmi ráhangolódás a tevékenységekre, pozitív erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó gyermekeké válnak,
- mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felkínálásával érjük el,
- óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink érdeklődési köre, fogékonysága segíti

gyermekeink értelmi fejlődését.

2.3. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei

2.3.1. Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermek számára.

Jelenléte a nevelés időtartamában szükséges, állandó és folyamatos. A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak keresztény értéket képviselve nyújtanak mintát munkájuk során.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodánkban négy pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású óvodapedagógus, és kettő pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka dolgozik. Az óvodapedagógusok közül kettő fejlesztő óvodapedagógus szakvizsgával rendelkezik.

A nevelőtestületünk és az alkalmazotti közösségünk elsődleges feladatának tartja alapelveink maradéktalan megvalósítását. Nevelőtestületünk tagjai az évek során folyamatosan bővítették szaktudásukat, különböző szakirányú továbbképzéseken, lelkigyakorlatokon vettek részt. Az óvodapedagógusok a kötelező akkreditált képzésen elérendő százhusz pontot teljesítették. Továbbra is igényük van a már megszerzett tudás bővítésére, elmélyítésére. Nyitottak és érdeklődőek a megújulásra, új ismeretek befogadására, munkájukban a gyakorlatba való beépítésbe.

A csoportokban a párok heti váltott műszakban dolgoznak, jól kiegészítik egymást, együttműködők. Mindenki az adottságának megfelelő maximumot nyújtja egy-egy szakterületen, ez a nevelő-oktató munkában jól kamatoztatható.

A dajkák szakképesítése nagyban segíti az óvónők munkáját, kapcsolatuk egymást megbecsülő, tiszteletben tartó.

A katolikus intézmény nevelője nevelési célú kapcsolatot épít ki a szülőkkel, de sem a gyermek, sem a szülő bizalmával nem élhet vissza. Legyen mindig kész arra, hogy a szülőkkel minden gyermekre vonatkozó ismeretét megossza. Véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, szorítkozzék a gyermek szellemi, lelki, testi fejlődésére. Vannak esetek, amikor ez a tájékoztatás bölcs mérlegelést igényel. A nevelő döntését, illetve felelős cselekvését ilyenkor egyedül a gyermekek érdeke szabja meg. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakember végzi (fejlesztő óvodapedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, logopédus).

2.3.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda helyiségei, az udvar oly módon vannak berendezve, felszerelve, hogy az a gyermekek igényeit szolgálja. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek biztonságára – zárható ajtó, csúszásmentes padló stb. A játékeszközök beszerzésénél egyre inkább a természetes anyagokat részesítjük előnyben. A játékok megfelelnek testméreteiknek, biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését.

Elegendő hely és lehetőség van számukra a mozgás- és játékgényük kielégítésére. Az udvar felszereltsége érdekében feladatunknak tartjuk az ehhez kapcsolódó pályázatok írását.

A gyermekek által használt eszközök biztonságosak, folyamatos karbantartásukra figyelünk. Minden felszerelés a baleset megelőzését szolgálja.

Az óvoda dolgozóinak munkakörnyezete jó. Rendelkezünk megfelelő számú öltözőhelyiséggel, zuhanyzóval, mosdóval, irodával, fejlesztőszobával, ill. nevelői szobával. A szülőket a fejlesztőszobában tudjuk fogadni, megfelelő körülményeket biztosítunk számukra.

Az óvoda egész épületére jellemző, hogy modern, korszerű, szem előtt tartja a higiénés elvárásokat.

2.3.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvodapedagógus az óvoda teljes nyitvatartási idejében jelen van az óvodában.

A tervezőmunka az éves munkaterv alapján folyik.

A tevékenységek tervezése a nevelési év elején történik, a munkaterv összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait. Feldolgozása játékos tevékenységek során folyik, a gyermekek érdeklődését figyelembe véve, az azonos témakörű tevékenységekkel összhangban. A sok ismétlés, és egymásra épülő tevékenységek eredményt hoznak, amely a gyermekek fejlődésében mutatkozik meg. Feldolgozásuk játékos, érdekes, ugyanakkor fejlesztő. Az egyéni fejlődési, érési folyamatokat figyelembe véve más-más lehet egy csoporton belül a hatás.

A gyermekek fejlődéséről egyéni megfigyelési lapot készítünk. A feljegyzések a gyermekek megismerését, fejlődését tükrözik. A személyiséglapok a tudatos munkát segítik, segítséget adnak számunkra a szülők tájékoztatásában gyermekük fejlődéséről.

Nevelőmunkánk során a gondozás kiemelt szerepet kap a gyermekek önállóságának segítésében.

Az óvodai élet tervezése, szervezése során előtérbe kerülnek a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek.

A napirend, hetirend összeállításakor az óvodapedagógus minden esetben figyelembe veszi óvodánk szokásait és a gyermekek egyéni szükségleteit.

A Pedagógiai Programhoz kiegészítésül az epochális rendszerű ismeretszerzést alkalmazzuk, amelynek lényege a tevékenységen keresztüli tanulás és a ciklusos tervezés. Egy témakör anyagával több hétig foglalkozunk, mivel a képesség hosszú folyamatban fejleszhető.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Fontos az óvodapedagógus, illetve a dajka néni türelmes, segítőkész, kiváló magatartása, a gyerek jártasságának, képességének, készségének és életkori sajátosságának reális ismerete.

Az óvodai élet folyamán a hosszan tartó folyamatos játéknak illetve a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakításának kitüntetett szerepet tulajdonítunk.

2.3.4. Az óvodai csoportok napirendje

Időtartam	Tevékenység
6 ⁰⁰ – 11 ³⁰	A gyermekek fogadása
	Gondozási feladatok /tisztálkodás, reggeli, öltözködés/
	Játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban.
	Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése.
	Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás tornateremben vagy a szabadban.
	Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában.
	Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn.
	Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Mozgás - A külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, környezet megismerése, környezetvédelem - Munka jellegű tevékenységek
11 ³⁰ - 14 ⁴⁵	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)
	Pihenés
14 ⁴⁵ - 17 ⁰⁰	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Játék, párhuzamosan végezhető tevékenységek a szülők érkezéséig.

A **hetirend** kialakításában összhangot kell teremtenünk az alsós osztályok tornaterem használatával: emiatt évenként változhat a szervezett mozgás időpontja.

2.3.5. A tevékenységek szervezeti formái

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
<ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok

2.3.6. Az óvoda kapcsolatai

2.3.6.1. Óvoda - család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feladata a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus tiszteletben tartja a családok sajátosságait, szokásait.

A kapcsolattartás célja a folyamatos, kétoldalú információcsere, tájékoztatás, tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése.

Az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek *együttműködésének formái*, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás,
- a családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének, élettörténetének, fejlődési jellemzőinek, az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése; az együttműködés szabályainak betartása, a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében, a családok elköteleződésének támogatása
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- honlap, faliújság,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok, kézműves délutánok, nyílt napok lehetőségének megteremtése,
- közös kulturális programok szervezése (egészség hét, színházlátogatás stb.),
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös kirándulás, együttfőzés, játék, apák napi focitorna,
- nagyszülők hete,
- szentmisén való közös részvétel,
- ünnepeinken való részvételek (karácsony, farsang, anyák napja),
- az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása
- a kézműves délutánokon olyan szülők bemutatkozása, akik valamilyen kismesterségben jártasak, interaktív foglalkozás keretében bemutatják tudásukat (pl. szalmafonás, gyertyamártás, agyagozás, sütés-főzés stb.).

2.3.6.2. Óvoda - intézmények

Kapcsolat az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével,
- a szociális intézményekkel.

Kapcsolat az óvodai élet során:

- az intézmény fenntartójával,
- a székhelyintézménnyel (iskola),
- az intézmény vezetőjével,
- a plébánossal (Szent Anna Plébánia, Szentes, Erzsébet tér 2.),
- a társintézményekkel (kerületi, egyházmegyei, katolikus óvodákkal),
- a Polgármesteri Hivatallal (Szentes Város Közös Önkormányzati Hivatala, 6600 Szentes, Kossuth tér 6.),

- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Családsegítő Központtal,
- a gyermekvédelmi kapcsolattartóval,
- a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- a Karitászcsoportokkal,
- az egészségügyi szervezetekkel,
- a gyermekorvosi rendelővel,
- a közművelődési intézményekkel (pl. Koszta József Múzeum, gyermekkönyvtár)
- az intézményt támogató Szent Erzsébet Rózsái Alapítvány kuratóriumával.

Kapcsolat az óvodai élet után:

- a székhely iskolával,
- a szomszédos iskolákkal.

Az óvoda-iskolai átmenet támogatása:

- Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése.
- Intézményi átmenetet segítő programok szervezése, megvalósítása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozunk a sikeres iskolai továbbhaladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődése érdekében.
- Feladat: kölcsönös hospitálások, tapasztalatcsere, módszertani megoldások keresése.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda a kezdeményező.

2.4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

2.4.1. Hitre nevelés

A hitre nevelés alapozásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, megfelelő módszereket használunk. A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből, nem lehet elég korán kezdeni.

A hit Isten természetfeletti ajándéka. A kisgyermek a körülötte élő felnőttek viselkedésmintái alapján képzelel el Istent. Nevelőmunkánk akkor lesz eredményes, ha a gyermek rajtunk keresztül is megtapasztalja a szerető, megbocsátó, igazságos, türelmes, jószágos viselkedésmintát, amellyel a Mennyei Atyát közvetítjük felé.

Ennek megvalósulása érdekében óvodánkban Istent szerető, hitüket gyakorló, kiegyensúlyozott pedagógusok nevelik a gyermekeket.

Az egyház ünnepeivel, eseményeivel kapcsolatos témákat komplex módon építjük be nevelőmunkánkba, a játékosság elvének és az életkori sajátosságoknak szem előtt tartásával. Óvodánk jellegéből adódóan gyakran kerülnek szóba hitünk kérdései és Jézus életével kapcsolatos események. Ilyenkor őszintén, a gyermek érzelmi szintjéhez igazodva válaszolunk a feltett kérdésekre.

Katolikus óvodánk célja az, hogy minél színesebben, gazdagabban tárja a gyerekek elé a világot, a hitet. Vallásos nevelésünk akkor hatékony, ha a nevelés egészébe beépül.

Az óvoda missziós feladatai

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért sikeressége, eredményessége nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e együttműködést kialakítani és fenntartani a családokkal. Az óvoda nem vállalhatja a családi hitre nevelés feladatainak megoldását, de az óvónőkben támaszt, segítőtársat találhatnak a szülők gyermekük nevelésében.

A vallástalan vagy alig vallásos szülők esetében törekszünk arra, hogy a gyermek óvodai vallásos nevelésén keresztül a szülőket is megnyerjük és rávezessük a hitélet örömeire és békéjére, éppen gyermekük jövője érdekében. A kapcsolat alakításában mindig az óvónő legyen a kezdeményező, a légkört pedig az elfogadás, a nyitottság, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös megbecsülés jellemezze.

A vallásos meggyőződés kialakulására döntő hatással van, hogy a gyermek mit lát, milyen közösség veszi őt körül. A gyermeknek a jézusi szeretetet a család közösségén kívül is meg kell tapasztalnia. A gyermek hite úgy marad élő, életképes néhány év múltán is, ha olyan közösség veszi őt körül, amely osztozni tud vele a hit örömeiben.

A hitre nevelés célja és feladatai

Célja: az új nemzedék bevezetése a keresztény életbe és érzelemlámpájának gazdagítása Jézus tanítása útján.

Feladatok:

- Isten szeretetének megsejtetése a gyermekekben.
- a katolikus értékrend, krisztusi mérték szerinti élet megalapozása.
- a keresztény családi nevelés folytatásaként katolikus értékek erősítése, közvetítése a gyermekek által a családban.
- katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai életben.
- a gyermekmise és a diákmise hirdetése a családoknak.
- a szeretet légkörének megteremtése az óvoda közösségében és ezen keresztül a gyermekek egész személyiségének kibontakoztatása,
- példaadó és hitvalló aktív tagja legyen a keresztény közösségnek,
- a keresztény értékrend normáinak közvetítése, vonzóvá tétele a gyermek számára (igazság, szeretet, jószág, megbocsátás, önzetlenség, őszinteség, segítőkészség stb.),
- bibliai történetek, valamint Jézus életének megismertetése a gyerekekkel, életkoruknak és értelmi fejlettségüknek megfelelően.

A hitre nevelés tartalma átszövi az óvodai élet egészét

- a köszönési módban
- a reggeli elcsendesedés során
  - Reggelente a gyülekezési idő lezárásaként a csoportszobában felállított imasarok körül gyűlünk össze. Az elcsendesedés célja a befelé, majd Istenre figyelés; a társak számbavétele, imádság a betegekért, erő és kedv gyűjtése, kérése az imádságban a napi tevékenységekhez, a szeretetteljes együttlétet. Az imádság formái változatosak: kötött szövegű ima, éneklés, saját szavakkal megfogalmazott ima.
- az étkezés előtti és utáni imádságban
  - A megterített asztal körül ülő gyermekekkel elcsendesedünk és szóban vagy

énekekben kötött imát mondunk, énekelünk, áldást kérünk az ételre. Az étkezés befejezésekor hálát adunk az ételért.

- a templomlátogatások során
- a játékban
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a délutáni pihenés előtti imában, fohászbán

Az egyház ünnepeivel, eseményeivel kapcsolatos témákat komplex módon, játékos formában építjük be nevelőmunkánkba, az életkori sajátosságok szem előtt tartásával.

Az ünnep, illetve az ünneplés hosszantartó élményeket hagy a gyermekek életében. Óvodai életünkben számtalan olyan alkalom adódik, amely az öröm forrása lehet.

A gyerekekkel együtt készülünk Jézus születésének ünnepére.

Az adventi időben megéljük a várakozás, a csöndes várakozás örömét. Ebben az időszakban jobban egymásra irányítjuk figyelmüket, betlehemes játékkal készülünk a közös ünneplésre.

A nagyböjti időszakot is együtt éljük meg a gyerekekkel. Hamvazószerda előtti kedden még utoljára mókázást, táncolást csapunk. Célunk ezzel az, hogy a gyerekeknek még valóságosabb legyen a farsangi időszak „gazdagsága” és a nagyböjti időszak egyszerűsége, puritánsága közötti különbség. Nagyböjtben a csoportszobák díszítései is leegyszerűsödnek.

Hamvazószerdán a meghívott Atya hamuval megjelöl minket. A nagyböjti időszak húsvét örömteli várakozásának fényében zajlik, minden egyes mozzanata a Szent Ünnepet készíti elő. A húsvét a legkiemelkedőbb, legnagyobb egyházi ünnep. A keresztény vallás ennek az ünnepnek a lényegében gyökerezik. Kicsi gyermekeknek nagyon nehéz a húsvétról beszélni. Lényegét csak „megéreztetni” tudjuk velük. A nagyböjti időszakban jócselekedeteket gyűjtünk.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megismerjék a magyar és az egyetemes egyház szentjeit. Ezért óvodánk névadójáról, Árpád-házi Szent Erzsébetéről és más szentekről is beszélünk nekik (Szent Gellért, Assisi Szent Ferenc, Szent Miklós, Szent József, Szűz Mária stb.).

A templomot, mint Isten házát megismertetjük a gyerekekkel, megalapozva ezzel az otthonosság érzését és a helyes viselkedési szokásokat.

Óvodánkban a hétköznapokhoz és ünnepekhez kapcsolódó keresztény jelképek veszik körül a gyerekeket, ezek tiszteletére és alkalmazására is neveljük őket.

A lelki, vallási tartalmú tevékenységekhez meghitt körülményeket teremtünk, ezzel is jelezve a gyermekek számára, hogy ilyenkor különösen figyelünk Istenre.

Kizárjuk a külvilág történéseit, elcsendesedünk, nyitottá válunk Jézus tanításának befogadására.

A liturgikus év eseményei

- karácsonyi ünnepkör (adventi naptár és koszorú készítése családi kézműves délután keretében),
- húsvéti ünnepkör (jócselekedetek gyűjtése a keresztre),
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel,
- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése,
- havonta gyermekmise (gyermekközpontú, rövid, közös gitáros énekléssel),
- közös szentmise-látogatások a családokkal,
- imádságok tanulása.

Az erkölcsi nevelés (közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztény erények) átszövi az óvodai élet egészét:

- a közös élményeket nyújtó tevékenységek során,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása közben (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat),
- a biztonságérzet erősítése során (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Ünnepek és megemlékezések

Feladat:

- az ünnepelés jelentőségének megérettetése,
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése,
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből,
- az ünnep előkészítése és lezárása. Az ünnepnapok meg kell, hogy érintsék az ember lelkét és különbséget tudjanak tenni az ünnepnapok és a hétköznapiak között.

Az óvodapedagógus feladata

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodában dolgozók kommunikációja, példamutató viselkedése.

Fontos számunkra, hogy a nevelő imádkozzon a rábízottakért. Ez számunkra követendő feladat, saját hitünk példájával alapozzuk meg óvodásaink hitét.

Arra törekszünk, hogy óvodánkba hitüket gyakorló családok gyermekei kerüljenek. Az elfogadás elvét magunkénak tekintjük, így a nem vallásos, de a hitre nyitott családok gyermekeit is felvesszük. Missziós feladatunknak tekintjük, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeket felkaroljuk. A családoknak segítünk bekapcsolódni az egyházközösség életébe.

A közös imádság (szülői megbeszéléseken, közös ünnepeinken), közös munka (udvarszépítés, virágültetés, kertgondozás) mind-mind fontos megtartó erő.

A fejlődés várható eredménye

Eredményes nevelőmunkánk hatására óvodásaink alapvető ismeretekkel rendelkeznek hitünkről (keresztény értékrend normái, Jézus életének fontosabb eseményei, ünnepeink tartalma).

A családdal közösen kialakított keresztény viselkedési mintát elfogadják, követik, és iskolás éveik alatt tovább élik hitüket.

A nevelőtestület lelkiességének erősítése

Az elmúlt évek során a hitre nevelésben több hagyományunk alakult ki, amelyek a nevelőtestület lelkiességét hivatottak erősíteni, fejleszteni, és amelyeket továbbra is folytatni kívánunk. Ilyenek pl.:

- a plébános alkalmanként szívesen látogatja óvodánkat, gyermekmiséket tart, beszélget, játszik, együtt imádkozik velünk (családi kézműves délután, óvodaszentelés vízkeresztkor stb.)
- továbbvisszük értékeinket, elmélyülünk hitünkben.

2.4.2. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodás gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart. Az óvodánkban a szabadjáték túlsúlya érvényesül. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is.

A jó játék áthatja a gyermek minden tevékenységét, fejleszti az egész személyiségét: mozgását, gondolkodását, szabálytudatát, önfegyelmét, társas kapcsolatát.

A játék során a gyermek megtanul alkalmazkodni, konfliktushelyzeteket kezelni, kudarcot túrni. A gyermek azonosul a felnőttek szerepeivel, viselkedésmintákat sajátít el.

Így válik a játék a gyermek kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységévé.

A játék célja

- a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, a feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése.
- az életnek olyan lehetősége, amely a gyermeknek az öröm, az ismeretszerzés, a gondolkodás, az átélés a biztos-bizonytalan lehetősége, a mozgás és a nyugalom, a munka, a tervezés és megalkotás, a valóság és képzelet „különös” volta.
- önfeledt időtöltés, szabadon választott tevékenység, amely végigkíséri az egész életünket.
- hogy fejlődése során a gyermek kilép saját fizikai valóságából, igaz élményeiből és fantáziavilágából, olyan katartikus élményt ad önmagának, mely újabb és újabb élmény átélésére készíteti.
- a gyermek számára olyan kifejezőeszköz, melynek segítségével az eljátszott szereppel örömeiket, biztonságukat, vágyukat, félelmüket, szorongásukat élik át.
- a gyermek lételeme, egész napi tevékenységük között legjelentősebb, személyiségük alakulása folyamatában mással nem helyettesíthető pozíciót foglal el.

Feladatok

- Gondoskodás élményszerző lehetőségekről
- Tudatos szervező és tervező munkával megteremteni a feltételeket (hely, idő, nyugodt légkör, játékeszköz) melyek birtokában fejlődik és fejleszthető a gyermek játszani tudása.
- Felkészülni a játékba integrálásra szánt műveltségi témák átadására, feldolgozására.
- Megtervezni a vegyes csoport sajátosságaiból adódó differenciált kezdeményezések folyamatát.
- Átélehető élmények biztosítása vagy egyéni élmények meghallgatása.
- Biztosítani a lehetőséget és motiváltságot az építőjátéknak, barkácsolásnak, dramatizálásnak, bábozásnak, dalos játéknak. Természetes anyagokból készített játékok által megismertetni a régmúlt világát, a hagyományok őrzését, tiszteletét oltani a gyermekekbe.
- Bővíteni a szabályjátékok körét a csoportszobában és a szabadban.
- Terepasztalnál való játék lehetősége csoportszobában és az udvaron.

A játék során:

- a pedagógus utánozható mintát ad, majd bevonható társ marad,
- indirekt játékírányítás módszerével alakítja a szabad játékot, amely hosszantartó és

- zavartalan,
- jelenlétével lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását,
  - az óvodapedagógusok feladata az élményszerzés lehetőségének megteremtése, amely alap a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz,
  - a játékhoz a helyi adottságoknak megfelelően kialakított helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség,
  - a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése a katolikus óvodapedagógus feladata,
  - megjelenik az anyanyelvi nevelés,
  - formálódik a társas kapcsolatok szintje, minősége,
  - erősödnek a katolikus magatartásformák és szokások.

A játék fajtái

A gyakorlójáték során az adott tevékenység örömét éli át a gyermek.

A mozgások és a hangok játékos ismételtetése leginkább a 3-4 évesekre jellemző, segítik a beszéd- és a finommotorika fejlődését. A gyakorlójáték elemei fellelhetők a szerep- és építőjátékokban is.

A konstruáló (építő) játék kreativitásra nevel, fejleszti a problémamegoldó gondolkodást és a kezűgyességet. E játék során a gyermek eljut az előzetes elképzelés nélküli építéstől a határozott cél és terv alapján történő építésig.

A szimbolikus játék az óvodáskor legjellemzőbb játékfajtája, a világ megismerésének és az életre való felkészülésnek egyik legfontosabb eszköze. A gyermek a játék során a kiválasztott szerepek átélésével levezeti félelmeit, szorongásait. Utánozza a környezetében élőket, azonosul a kiválasztott szereppel. Valóságos mozzanatokat játszik el, saját vágyait belevetítve azokba. A szimbolikus játék kiváltja a gyermekből a társak iránti igényt. A szimbolikus játék kialakulhat gyakorlójátékból, vagy építőjátékból is. A nagyobbak (6-7 éves kor) már önállóan, kiosztott szerepek és szabályok alapján játszanak.

A dramatikus játék a szimbolikus játéknak az a formája, melyben a gyermekek olyan meséket, történeteket és élményeket játszanak el, amelyek érzelmileg hatással vannak rájuk. A dramatizáláshoz, bábozáshoz élményszerű, kifejező mese- illetve versmondással csinálunk kedvet.

A szabályjáték pontos, meghatározott szabályok alapján zajlik, ezek betartását a gyermekek önként vállalják. A játék örömét a növekvő feszültség és megnyugvás váltakozása adja.

A barkácsolás játék és munkatevékenység is. Elkészítjük a különböző játékokhoz szükséges eszközöket, kellékeket, de cél a sérült játékeszközök megjavítása is.

A játék feltételei

Az óvodapedagógus feladata a megfelelő körülmények biztosítása.

A megfelelő játékhely kialakítása nagy gondosságot kíván. Állandó és igény szerint alakítható játékhelyek segítik a kreatív játékot, ahol a játszócsoportok nem zavarják egymást.

Állandó helyet biztosítunk

- a bábozáshoz és a mesehallgatáshoz,
- a különböző tartalmú szerepjátékokhoz, de rugalmasan kezeljük az egyéni ötleteket, ügyelve arra, hogy más játszócsoportot ne zavarjanak.

A játékeszközöket a gyerekek számára elérhető magasságban helyezük el, így a gyerekeket következetesen tudjuk rendszeretetre nevelni.

A gyermekek által létrehozott alkotásokra ügyelünk, ezzel tanítjuk őket mások munkájának megbecsülésére.

Mozgásos játéktevékenységre nagyobb szabad területet és megfelelő játékidőt biztosítunk, hogy hosszantartó és zavartalan lehessen. Mivel a gyermekek szeretnek egy-egy jól sikerült játékot akár napokon keresztül is folytatni, erre lehetőséget teremtünk számukra. A játékidő vége felé igyekszünk a gyermekeket a játék lezárásához, nyugvópontra juttatni.

A nyugodt, elmélyült játékléghőrt elsősorban az óvodapedagógus kiegyensúlyozott személyisége biztosítja. A játékot ötletadással, ha szükséges, együttjátszással és indirekt játékirányítással segítjük. Pozitív élmények biztosításával igyekszünk kiküszöbölni a negatív játéktartalmakat. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

A gyermekek játékához olyan eszközöket biztosítunk, melyek tartósak, esztétikusak és biztonságosak. A jól megválasztott eszközök kreativitásra, problémamegoldó gondolkodásra, és jó ízlésre nevelnek.

Törekszünk arra, hogy a természetben és környezetünkben előforduló eszközöket és anyagokat ismerjék meg és játékukban, barkácsolásban használják fel.

Az óvodapedagógus nevelői szerepe a játék irányításában

A gyermek játékának megfigyelésével megismerjük annak személyiségét, képességeit, készségeit, gondolkodását, ismereteit, fejlettségi szintjét. Az egy adott játékszínten megrekedt gyermeket ötletadással, együttjátszással fejlesztjük tovább.

A gyermekeket a kudarcok elviselésére neveljük, példát mutatva arra, hogy egymás sikerének is lehet örülni. Az óvodapedagógus irányító szerepe nélkülözhetetlen tettelegesség, baleset, veszélyhelyzet esetén, illetve ha valakire elfogadhatatlan szerepet akarnak ráerőltetni. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy óvodásaink a játék során törekedjenek az igazságosságra, kialakuljon szabálytudatuk, önérvényesítési törekvésük és a közösségi érdek egyensúlyban legyen, becsüljék meg egymás munkáját, kölcsönösen segítsenek egymásnak és így jussanak sikerélményhez.

Mindezen tulajdonságok fogékonnyá teszik őket a keresztény értékekre.

A fejlődés várható eredménye

- Pontosán idézik fel az észlelt jelenségeket, az összképből képesek részleteket kiragadni.
- Képesek betartani a játékszabályokat, alkalmazkodni tudnak egymáshoz, vagy legalábbis megpróbálnak. A konfliktushelyzeteket próbálják megoldani.
- Képesek a társaikkal játszani, elfogadják egymás ötleteit is, kapcsolatteremtésben aktívak, a felnőtt támogató közeledését figyelembe veszik.
- A kudarc nem töri le őket, tévedésüket belátják, szívesen segítenek egymásnak, működik az empátiás képességük.

- Mozgásuk koordinált, összetett mozgásra képesek, a finom és nagy mozgás is jelen van, a mozdulatsorok folyamatosak.

2.4.3. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a gyermek érzelmi, értelmi és esztétikai fejlesztése. A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és anyanyelvi neveléséhez. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást is kínál.

Az anyanyelvi nevelés (verselés, mesélés) célja:

- az irodalom megszerettetése,
- a kiválasztott mesékkel, versekkel, mondókákkal, a gyermekek érzelmeinek, erkölcsi érzékének fejlesztése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, a gyermekek világgépének alakítása, nemzeti kulturáltságuk megalapozása,
- keresztény erkölcsi elvek, szabályok indirekt módon való közvetítése.
- a magyar népmesék, mondókák, klasszikus költők gyermekversei kimeríthetetlen forrást biztosítanak a gyermekek érzelmi, értelmi, lelki, erkölcsi, esztétikai neveléséhez,
- a televízió és számítógép hatása miatt eltörpül az írott szó, ezért még jelentősebb a feladatunk a folyamat visszafordítása érdekében. Mesélni, verselni, olvasni szerető példánkkal tanítjuk a gyermekeket a könyvek szeretetére.
- a népi és egyetemes értékű alkotások mellett gyerekeink hallják védőszentjeink legendáit. Egy-egy egyházi ünnephez kapcsolva a gyermekek megismernek olyan történeteket a Bibliából, melyek a Mennyei Atya jóságát, szeretetét közvetítik.
- a mese többszöri elmondása után eljusson a dramatizálás vagy bábozás szintjére.
- a rigmusok, mondókák, versek, mesék hallgatása, tanulása során a gyermekek megtapasztalhatják, hogy mennyire színes a magyar nyelv, miközben gazdagodik szókincsünk.
- a drámapedagógia az óvodás korú gyermek személyiségfejlesztésének egyik módszere, melynek célja a személyiség alakítása, a társakkal, a környezettel történő kapcsolat felvétele és megtartása, önmaguk elfogadása és elfogadtatása. Nagy hangsúlyt kap a gyermekek képzelete, fantáziája, kreativitása, életkorukból fakadó szerepjátékra való képessége, empátiája. A drámapedagógia gyakorlata a játék, amelyben és amely által a gyermekek öntevékenysége, önkifejezése fejlődik és fejleszthető.

Feladatok

- mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- érzelmi, esztétikai nevelés,
- közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével a nemzetiségi és migráns gyermekek esetében is,
- bábozás, dramatizálás:
  - óvodapedagógus bábjátéka,

- kommunikáció,
  - gyermek bábjátéka,
  - bábkészítő tevékenység,
  - esztétikai élménynyújtás,
  - személyiségjegyek tükröződése,
  - testséma fejlesztés,
  - drámajáték elemek,
  - szerepazonosulás,
  - metakommunikáció,
- önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,
  - nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
  - bibliai történetek hallgatása,
  - ünnepek értékének növelése,
  - a könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
  - saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére ösztönzés,
  - néphagyományok, népszokások megszerettetése,
  - viselkedésformák kialakítása,
  - pszichikus realitásra való ráébredés,
  - mozgással kísért mondókák, versek megismertetése,
  - érthető cselekményű mesék választása,
  - vidám, humoros alkotások mondása,
  - tündérmesék, állatmesék, klasszikus kortárs mesék megismertetése.

Az anyanyelvi nevelés tartalma

Az irodalmi anyag kiválasztásánál elsődleges szempont a művészi érték. Olyan népmeséket, mondókákat, találós kérdéseket választunk, melyek kapcsolódnak az évszakokhoz, időjáráshoz, más természeti témákhoz, jeles napokhoz. A gyermekirodalom sokszínűségére építve népi, klasszikus, bibliai és kortárs művekkel találkozhatnak, így megismerkednek néphagyományunkkal, erősödik nemzeti, keresztényi tudatuk.

A mesék során azonosulhatnak egy-egy szereppel, miközben tájékozódnak a külső és a belső világ viszonylatairól, a megfelelő viselkedésformákról.

Az irodalmi művek megjelenítését bábok, eszközök készítésével segítjük.

A mesék, történetek eljátszása, bábozása során közösségi élményhez jutnak, fejlődik kommunikációjuk, személyiségük.

A gyermekek és az óvodapedagógusok is báboznak.

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységekhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A délutáni pihenés előtt megnyugtató, csendes légkörben mesélünk a gyermekeknek. Ez nagyon fontos mindennapi feladatunk.

A megismert mese, vers ünnepeken való előadása növeli azok értékét.

Az óvodában megalapozzuk a könyv szeretetét és a mesehallgatási, illetve az olvasási kedvet.

A gyermekek saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A kiscsoportosok beszoktatását, a kapcsolatteremtés zökkenőmentessé tételét, a gyermekek érzelmi biztonságát segítik a ringató, ölben játszható mondókák, énekes játékok, rövid versek, melyek hallgatása, mondogatása közben fejlődik kommunikációs készségük, érzelmi-, értelmi életük.

Egyszerű, érthető cselekményű meséket (láncmesét, állatmesét, napi eseményekről szóló történeteket) választunk.

4-5 éves korban népi mondókákat, kiolvasókat, a magyar gyermekversek közül a vidám, humoros, ritmusélményt nyújtó alkotásokat mondunk a gyermekeknek. A mesék bővíthetnek egyszerű tündérmesékkal, több eseményből álló állatmesékkal.

A legidősebb korosztály versanyaga a gyermekkor élményvilágára épülő lírai versekkel, különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagodik, gyakran használt közmondásokkal ismertetjük meg őket. Cselekményes népmesék, klasszikus tündérmesék, tréfás műmesék alkotják a 6-7 évesek meseanyagát. Folytatásos meseregényeket is olvasunk nekik.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek szorongását, belső feszültségét oldhatjuk a bensőséges személyes kapcsolattal. A mesemondás varázslatos, meghitt légkört teremt. A mese- és vershallgatás hangulatkeltő elemekkel történik.

A megfelelő időpont kiválasztása befolyásolja a családi, nyugodt légkör kialakítását. Kezdeményezéseink kötetlenek, de törekszünk minden gyermek bevonására (motiváció, színes előadásmód stb.).

A fejlődés várható eredménye

- Képesé válnak a gyerekek a szándékos figyelemre és a figyelmük nem terelhető könnyen.
- Megszilárdulnak a mesehallgathoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos egyezményes jelzései. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszik a belső képzeleti kép megjelenése.
- Képesek eszközmozgatással egybekötött beszédre, emlékezetük megbízható, bevésésük pontos és tartós, képesek kitalálni saját rímeket.
- Képzeletük működését tükrözi játékok, rajzuk, szabadon improvizálnak mesélés közben.
- Van néhány kedvenc mesehősük; a vele megtörtént dolgokat, eseményeket beleviszik játékaikba. Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt időtöltésük közé tartozik.
- Segítőkések kisebbekkel, fejlett az akaraterejük, kitartásuk, döntési képességük.
- Alkalmazzák a verbális és nonverbális cselekvést, segítőkések a dramatizálás során, elviselik a kudarcot, képesek a kifejező gesztusok használatára.
- Ismerik az óvoda könyvespolcát, eligazodnak a könyvek között, vigyáznak a könyvekre.

2.4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja

- a zenei érdeklődés felkeltése, a közös éneklés, a dalos játékok megszerettetése,
- zenei ízlésformálás a zenei élményeken és tevékenységeken keresztül,
- a gyermekek magyarságtudatának erősítése, hisz a mondókák, dalos játékok anyagát a néphagyományok alkotják,
- a dalok, mondókák összeválogatása úgy, hogy azok az aktualitásnak megfeleljenek és a komplexitás elve is érvényesüljön.
- szeressék és bátran használják a ritmushangszereket.
- távlati cél a „zenét művelő, élvező és értő emberek kiművelése.” (Kodály Zoltán)

Feladatok

- Megteremteni a feltételeket, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a zenei tevékenységek iránt.
- Személyes példával ösztönözzük a gyermekeket az örömteli éneklésre, dalos játékok kezdeményezésére, zenehallgatásra.
- Örömteli együttjátszással ösztönözzük az esetleg távolmaradókat a közös éneklésre.
- Körültekintően választjuk ki a beszoktatás idején a mondóka és dalanyagot (höcöggetők, rövid kis dalok állatokról, növényekről stb.)
- Módot keresünk arra, hogy közvetlenül tapasztalhassák meg a hangszerek hangját, lakóhelyünk hagyományos hangszereit megismerjék (citera, tekerőlant)

A zenei nevelés tartalma

a) Népi mondókák

A mondókák egy része a gyermek és a felnőtt között zajló kétszemélyes, főként ölbeli játék (tapsoltató, höcöggető, csiklandozó stb.), másik részük kiszámoló, de a természethez, időjáráshoz, növényekhez és állatokhoz kapcsolódó mondókák is jelentős részét képezik az óvodai mondókaanyagoknak.

A mondókázást ritmikus mozgással kötjük össze. Kezdetben mi irányítjuk, segítjük a gyermek mozdulatait ölbeli játékban, később egyedül is képessé válik az egyenletes, ritmikus mozgásra.

A mondókák fejlesztik a ritmusérzékét és segítik a beszédkezdés felkeltését.

b) Dalos játékok

A zenei nevelés keretén belül népszokásokkal, néphagyományokkal ismerkednek a gyermekek. Feladatunknak tartjuk ezek tiszteletben tartását, őrzését, ápolását.

Az óvodai dalanyag jelentős részét a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos, ill. a társadalmi és történelmi eseményeket felidéző népi dalos játékok alkotják (kapus, párválasztó, vonuló, kiforduló, játékba hívó, naphívogató, esőváró stb.). A dalos játékok dallamát, cselekményét megismertetjük a gyermekekkel, akik azt eljátsszák, eltáncolják.

A dalokhoz, játékokhoz kapcsolódó szokásokat egyszerű formában, számukra érthető módon ismertetjük.

A népi gyermekjáték tartalmánál és formájánál fogva nagyon közel áll az óvodáskorú gyermekekhez.

A népi gyermekjáték egyszerű, természetes, játékos mozdulatai, táncos formái, változatos térformái őrzik néptáncaink alapelemeit. A játékok közül sokban még nem találkozunk kifejezett táncsal, de pl. a páros forgó, a ki- és befordulás, a kör mozgása már táncos elem. A vonulós, bújós játékok, páros vonulások, majd a párcserélő játékok már határozott táncos mozgást mutatnak. A játékon túl fejlesztjük a gyermekek mozgáskultúráját, tánc kultúráját, kielégítjük ritmikus mozgásigényüket. Mozgás közben értelmi képességük, térérzékük, alkalmazkodási képességük fejlődik. Gazdagodik esztétikai érzékük, érzelmi életük. A játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét.

c) Műdalok

Az ismert szerzők által komponált dalokat, megzenésített verseket az évszakokhoz, ünnepi alkalmakhoz kötve ismertetjük meg a gyermekekkel. A dal kiválasztásánál ügyelünk arra, hogy témájában, hangterjedelmében, ritmusában megfeleljen az óvodás korosztály zenei képességeinek.

d) Zenehallgatás

A gyermekek közvetlen környezetükből, elsősorban családjukból sokfajta, gyakran értéktelen zenét fogadnak be. Feladatunk, hogy tőlünk, óvodapedagógusoktól értékes, esztétikai élményt jelentő énekeket vagy hangszeres zenét halljanak, kifogástalan előadásban. Mivel a kicsik figyelme rövid terjedelmű, kezdetben egyszerű, rövid népi és műdalokat énekelünk, eljuttatva őket a több versszakos, hosszabb, sokfajta érzelmeket tükröző művek befogadásához, figyelmes végighallgatásához. A hangszerekkel való ismerkedés nagy élményt nyújt a gyermekeknek. Nekik való, főleg ritmushangszerek használatára törekszünk. Egyszerű hangszereket közösen is készítünk.

A zenehallgatási anyag kiválasztásakor az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetén a gyermek hovatartozását.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát és képességszintjét. Napközben minden lehetőséget kihasználunk az énekelgetésre, mondókázásra. A gyermekek önkifejezését, spontán énekelgetését támogatjuk, ösztönözzük.

A beszoktatás időszakát megkönnyíti az énekelgetés közbeni személyes kapcsolat. Az éneklés öröme egész nevelőmunkánkat végig kíséri: énekeléssel vigasztalhatunk, elterelhetjük a gyermek figyelmét, motiválhatunk, szórakoztathatunk. A tiszta éneklést és az igényes dalkiválasztást követelményként állíthatjuk magunk elé. A zenei élmény átéléséhez megteremtjük a nyugodt légkört. A gyermekek tevékenységen való részvétele önkéntes, a vidám, játékos légkör, a közös játék lehetőségével motiváljuk őket.

A gyengébb zenei képességű gyermekeket egyénileg, tapintatosan fejlesztjük, elkerülve a megszegyenülés lehetőségét.

A fejlődés várható eredményei

- Szeretnek közösen énekelni, mondókázni.
- Tudnak mozgást, dallamot rögzíteni.
- Dúdolásról felismernek néhány dallamot.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Zenei ízlésük és mozgáskultúrájuk fejlődik.
- Felismerik a magas és mély éneklés közti különbséget, maguk is tudják alkalmazni.

- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, és tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni. Képesek zenei fogalompárokot a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
- Képesek maguk is dallamot alkotni, szöveget, mozgást kitalálni.
- Elfogadják társaik irányítását a táncos, dalos játékok gyakorlása során. Maguk is kezdeményeznek társaik körében énekes játékokat. Szívesen vállalnak szerepet.
- Igényük van a zenehallgatásra, képesek kiválasztani a nekik tetsző zenét, átveszik a zene hangulatát.

2.4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység sokszínű, összetett nevelési terület, ahol a gyermekek kreativitása, fantáziája, képi-plasztikai kifejezőképessége fejlődik, s közben számos technikai ismeretre tesznek szert. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek megismerjék az anyagok sokszínűségét. A művészeti nevelés során formálódik a gyermekek szemlélete, nyitottá válik a kultúra és annak környezetesztétikai értékének befogadására. Ez a fajta nevelés csak akkor eredményes, ha a befogadáson túl (bibliai történetekkel, népmesékkal, mondókákkal, népdalokkal, zenehallgatással, egyházi és liturgikus énekekkel és műalkotások megfigyelésével) felkeltjük a gyermekekben az alkotás, a létrehozás iránti érdeklődést és vágyat. Ha felkeltjük érdeklődésüket, kíváncsiságukat, ezzel kibontakoztatjuk a képzeletüket. Időt engedünk az örömteli rácsodálkozásra, gyönyörködésre. Azáltal, hogy az óvodánk katolikus szellemben neveli a gyermekeket, kiszélesedik a vizuális nevelés lehetősége. Megfigyelik a templom gyönyörű színes ablakait, gyönyörködnek a szentek életével kapcsolatos képekben, vagy megjeleníthetnek egy-egy bibliai történetet. Az is ugyanolyan fontos, hogy rácsodálkozzanak egy-egy természeti szépségre (egy szép formájú fa, havas az óvodaudvar, virágba borult a rét stb.).

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

- az érdeklődés felkeltése az ábrázoló tevékenységek iránt,
- önkifejezésre ösztönözni a gyermekeket,
- érzelmi témák megjelenítésével fejlődik az esztétikai érzéke.

Feladatok

- Mindennap lehetőséget biztosítunk (hely, eszköz) a gyermekek ábrázolókedvüknek kielégítésére, képi, plasztikai kifejező nyelvüknek, ábrázoló-konstruáló képességüknek fejlődéséhez.
- A gyermekek közti fejlettség egyéni eltéréseinek figyelembe vétele.
- Eljuttatni a gyermekeket az alkotás öröméhez. Tehetséggondozás lehetőségei – rajzpályázatra felkészítés, fókuszálni egy-egy témára.
- Lehetőség biztosítása arra, hogy élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik képen és térben sokféleképpen megjelenhessenek, s ezáltal fejlődjön kreativitásuk.
- A szülők figyelmének felhívása, hogy otthon is adjanak lehetőséget az alkotásra.
- A szülők bevonása a természetes anyagok gyűjtésébe.
- A népi hagyományok ápolása, a régi használati tárgyak gyűjtése.
- Különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, megismertetése.
- A finommotorika fejlesztése.

Népi kismesterségek óvodások számára megtanítható technikái

- szövés, fonás, körmöcskésés, agyagozás, csuhé-, szalma-, gyékényfonás, festés

Mindezen technikák alkalmazása, gyakorlása közben felelevenítjük a népszokásokat. Beszélgetünk az ünnepekről és hétköznapiokról, az ezekhez kötődő néphagyományokról.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

- Biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kísérjük, és állandó jelenlétünkkel ellenőrizzük a tevékenységeket, megtanítjuk a balesetveszélyes eszközök használatát.
- Teret biztosítunk a gyerekek fantáziájának szabad működésére, önkifejezésére.
- Differenciáltan értékelünk – dicséret, ötletadás.
- A gyermekek bevonásával döntünk az elkészült alkotások felhasználásáról.

A fejlődés várható eredménye

- Pontossá válik a gyermekek képi emlékezete, a részletek megfigyelése.
- Képesek megkülönböztetni színárnyalatokat, meghatározzák kedvenc színüket.
- Szívesen és örömmel alkotnak, le tudják rajzolni élményeiket.
- Fantáziaviláguk gazdagodik.
- Sikerük jó érzéssel töltse el őket, örüljenek szép munkájuknak. Öröm a másik gyerek sikere is (pl. rajzversenyen való díjazás)
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásban megjelennek a részletek (pl. haj, szem, ruha s annak mintázata stb.) Próbálnak egyszerű mozgást ábrázolni, illetve térbeliséget.
- Gyakran választják szabadidős tevékenységként a rajzolást, mintázást és a tevékenység befejezése mellett kitartanak.
- Csoportmunkában és egyénileg is szívesen készítenek játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat (pl. origami, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, varrás, csomózás, körmöcskésés stb.)
- Önállóan díszítenek tárgyakat.
- Ismerik az évszakok színeit.
- Véleményt alkotnak saját és mások munkájáról.
- Türelmesek az aprólékos munkák során, a feladatvégzésben önállóak, munkatempójuk egyenletes.

2.4.6. Mozgás

A mozgásfejlesztés célja és feladatai

- A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra

hatása. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

- A mozgás az egész óvodáskorban meghatározó szerepet tölt be az óvodáskorú gyermekek fejlesztésében, fejlődésében. Egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra az óvodai nevelés minden napján.
- A mindennapi mozgás, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, figyelem, fegyelem, kitartás, együttműködés, önállóság, szabálytudat, feladattartás), fontos szerepük van az egészséges életmódra nevelésben és az egészségmegőrzésben, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakításában.

A mozgás fő feladatai

- mozgásigény kielégítése, mozgásöröm átélése az óvodai nevelés minden napján,
- balesetmegelőzés a megfelelő környezet biztosításával,
- erkölcsi nevelés,
- egészséges életmód kialakítása,
- tudatos mozgásfejlesztés szabad levegőn is,
- mozgásos játékok beépítése,
- testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése,
- változatos eszközök alkalmazása,
- nagymozgás és finommotorika fejlesztése, fegyelmezett mozgás elősegítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- tartásjavítás, (mezítlábas) lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba,
- a gyermek természetes mozgásainak fejlesztése (járás, futás, egyensúlyozás, függés, ugrás, támasz, dobás, kúszás, csúszás, mászás, hossz tengely körüli gurulás) mozgástapasztalatainak bővülése által,
- a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a rendszeres mozgással egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel kialakítása,
- mozgástapasztalataik bővítése sok gyakorlással, mozgáskészségeik fejlesztése,
- az akaraterő, kitartás kialakítása.

A mozgásfejlesztés a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben, valamint a tanulási tevékenységek során történik.

A mozgásfejlesztés tartalma

a) Szabad mozgás

A gyermekek belső késztetés hatására örömmel mozognak. Erre minden nap a csoportszobában, tornateremben és az udvaron egyaránt lehetőséget biztosítunk számukra.

Az udvaron gyakorolhatják a természetes mozgásokat: mászások, fogócska, bújócska, labdajátékok, sporteszközökkel való játékok.

A megismert mozgásformák többszöri ismétlése erősíti a gyermekek önbizalmát, mozdulataik céltudatosabbá válnak, tapasztalatokat szereznek mozdulataik következményéről.

A dalos- és mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek mozgását, alakul ritmusérzékük, különböző térformákat ismernek meg.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Ebből fakadóan fontos, hogy mindenki számára megtaláljuk az egészséges terhelést. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

b) Szervezett mozgás

A szervezett mozgáson belül megkülönböztetünk napi néhány perces frissítő mozgást, és heti 1-2 alkalommal szervezett, hosszabb időtartamú mozgást.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk.

A csoport általános fejlettségét, fejlődését mindig figyelembe vesszük a tervezés során.

A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhatják a különböző mozgásformákat. Differenciált feladatokkal minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

A szervezett mozgás tartalmát szintén a természetes mozgások és a mozgásos játékok alkotják:

- járás- és futásgyakorlatok (különböző irányokban és alakzatokban, szerep- vagy utánzójáték formájában kéziszerrel is),
- gimnasztikai gyakorlatok (különböző testhelyzetek: állások, ülések, fekvések, kartartások, kar-, törzs-, lábgyakorlatok kéziszerrel is),
- támaszgyakorlatok (bújás, mászás, csúszás, gurulás),
- dobások (magas, mély, távol),
- mozgásos játékok (futó-, fogó- és versenyjátékok).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A mozgásfejlesztés alapja a gyermekek mozgásának, testi képességeinek, mozgásigényének megismerése.

Az önkéntes, szabadon választható játék feltételeinek biztosításánál a következőkre ügyelünk: biztonságos helyszínek, eszközök, megfelelő nagyságú tér biztosítása, egymás testi épségének óvása.

A szervezett mozgás elemeit tudatosan építjük egymásra, a fokozatosság, az életkori sajátosságok és az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével.

A szervezett mozgás feltételeinek és folyamatának biztosítása során a legfontosabb feladataink:

- részletekre kiterjedő alapos szervezés,
- portalanítás, szellőztetés,
- érthető, szakszerű utasítások,
- minimális várakozási idő,
- a pozitív ráhatás elvének érvényesítése,
- a gyermekek eltérő mozgásfejlettségi szintjének figyelembe vétele,
- az óvodapedagógus példamutatása, az esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása érdekében,
- a játékoság hangsúlyozása, a szorongások, gátlások oldása segítségével, biztatással, dicsérettel,
- a gyermekek helyes testtartásának kialakítása érdekében mezítlábas torna, gerinc- és lábboltozat-javító torna gyakori alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermekek mozgása összerendezett, koordinált. Kialakul a testséma, pontosan, tájékozódnak a térben, értik a szakkifejezéseket (pl. oldalsó középtartás, terpeszállás stb.).
- Képesek uralkodni saját mozgásukon, betartják a szabályokat, versenyjátékok során társaikat nem akadályozzák, önként és szívesen vesznek részt közös játékokban, a siker ösztönzőleg hat, a kudarc viszont nem veszi el a kedvüket.
- Képesek megoldani konfliktushelyzeteket, örülni egymás sikerének, és képesek egymásnak is segíteni versenyhelyzetben.
- Az eszközök használatában egyre ügyesebbek, a térbeli viszonyokat helyesen mérik fel, képesek a mozgás irányának és tempójának változtatására, állóképességük terhelhető.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével, a szabályok betartásával.

2.4.7. A külső világ tevékeny megismerése – környezeti nevelés

A tárgyi-emberi környezettel való ismerkedés során a gyermekek érzékelik a természet szépségét és annak védelmét. Lehetővé válik a pozitív gondolkodási képesség alakítása a különböző helyzetek megismerése közben. Fejlődik a megfigyelő-képesség, képzelet, gondolkodás, társas kapcsolatok, beszédmegértő-, és nyelvi kifejezőképesség, a gyermekek megismerő vágyának kielégítése mellett.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természet, az emberi alkotások iránt, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés célja

- a természeti és társadalmi környezetről minél több érzékszervvel történő tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek számára,
- a gyermeket körülvevő környezet (hazai táj, szokások, tárgyi kultúra, lakókörnyezet, növények, állatok, stb.) megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés,
- a teremtett világ szépségeire való rácsodálkozás Isten szeretetének látható jelein keresztül, az emberi felelősségérzet megalapozása, az élet tiszteletére nevelés.

Feladata

- rácsodálkozás a teremtett világ szépségeire, annak megismerése, megszeretése és védelme (öröm, hála),
- életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése,
- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos megfigyelése,
- ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával,
- megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése,

- a környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alapozása, alakítása,
- a közlekedés biztonságára, önfegyelmre, egymás óvására nevelés,
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- az önálló véleményalakítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal,
- ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal,
- részvétel egyházi ünnepeken,
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekben,
  - téri tájékozódás alakítása,
  - mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás,
  - ítéletalkotás és mennyiség szemlélet alakítása, segítése.

Óvjuk és tápláljuk a gyermekekben rejlő ösztönös csodálkozni tudást. Tudatosan keressük és velük éljük át az örömet, a test örömeiben (finom étel, ital, nyári pancsolás, hintázás, simogató tavaszi napsütés, virágillat stb.), a társaikkal való kapcsolatban, a környező világ szépségeiben, az ajándékozásban. „Az az örömet, mely az ég felé tartja kapuit és a boldog istengyermezség felé vezet.” (Eva Petrik)

Az óvodáskorú gyermek kitágult, csodálkozó szemmel néz az őt körülvevő világba. Minden érdekli, mindent tudni akar. A gyermeknek ez a természetében gyökerező nyitottsága fogékonnyá teszi őt a teremtés csodái iránt.

Ha a gyermek rövid pillanatokra képes elcsodálkozni, akkor képes lesz ámuló csodálatát egy virágra, egy lepkére, a Holdra stb., mint érdeklődésének közvetlen tárgyára irányítani. Ilyen pillanatokban lehet neki Istent megnevezni.

A külső világ tevékeny megismerésének tartalma

A gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését helyszíni és csoportszobai tevékenységek során biztosítjuk.

Gyakori sétával, kirándulással hozzuk őket közelebb a természethez.

Udvarunkon kertészkedünk, részt veszünk környezetünk szépítésében, alakításában.

Gyakorolják az egyszerűbb kerti munkákat, megismerik a különböző növények neveit (gyógynövények, fűszernövények, virágok), jellemzőit, láthatják munkájuk eredményét.

Elsajátítják a biztonságos eszközhasználatot, növekszik önbizalmuk, megszeretik és óvják a természetet.

Gyűjtjük a növények terméseit és egyéb részeit (levél, virág, mag), a különböző tevékenységek során felhasználjuk azokat. Gyógynövényeinket megszáritjuk (menta, citromfű) és teát készítünk belőle.

Hálát adunk a természet sokszínűségéért.

A környezet megismerése során sok lehetőség adódik a matematikai tapasztalatok szerzésére. Összehasonlításokat végezhetünk mennyiség, forma, szín, súly, méret stb. alapján, válogathatunk, csoportosíthatunk.

A gyermekek megismerik a térirányokat, névutókat, számlálnak, sorba rendeznek. A szabad játék során is számtalan matematikai tapasztalatot szerezhetnek.

Saját tapasztalatszerzésük útján megismerkednek a magasság, szélesség, hosszúság, alátámasztás, színek kombinációk sormintászerűsége, szimmetria stb. fogalmával, jelentésével.

A szabályjáték során is számtalan alkalom kínálkozik a matematikai tapasztalatszerzésre: számlálás, párosítás, összehasonlítás, szín- és formaazonosítás, lépések logikája, rész-egész viszonya stb.

Fejlesztjük a gyermekek képi és nyelvi gondolkodását, szabálytudatát, rávezetjük őket az ok-okozati összefüggésekre.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Az óvodás korosztályra a nagyfokú kíváncsiság, a környezeti hatásokra és ingerekre való nyitottság jellemző. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink sokoldalú érdeklődését fenntartsuk és bővítsük, fogékony és gazdag ismeretanyaggal rendelkező gyermekeket nevelve. Mindezt az érzelmi nevelés segítségével valósítjuk meg.

Az óvodáskorú gyermek sokat kérdez, kutatja a világ dolgainak okait, összefüggéseit. Válaszaink alkalmazkodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, de mindig az igazságot tartalmazzák.

Példát állítunk a gyermekek elé a környezetünkhöz fűződő szoros kötődés, a hazaszeretet, az élet tisztelete és a természetvédelem terén.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermekeknek a környezetükről legyenek ismereteik.
- Ismerjék nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását.
- Legyenek képesek elemi következtetések levonására, ítéletalkotásra.
- Ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket.
- Különböztessék meg a mennyiségi, formai, nagyságrendbeli viszonyokat, vegyék észre, fogják fel a mennyiségek jelenlétét élőlényeknél, tárgyaknál.
- Jelenjen meg játékukban a matematikai ismeret.
- Cselekvően vegyenek részt a szervezett ismeretszerzéseken, sokat és lényegre irányulóan kérdezzenek, legyenek érdeklődők és kíváncsiak.
- Ítélik el a környezet pusztítását, fejezzék ki a természet iránti gondoskodó szeretetüket.
- Ragaszkodjanak szűkebb környezetükhöz, legyenek érzékenyek a szépség iránt. Igényeljék a rendet és tisztaságot.
- Hajlandóak legyenek részt venni közös természetvédelmi tevékenységekben /őszi – tavaszi takarítás/, tartsák be a szabályokat, rendelkezzenek kultúrhigiénés szabályokkal.
- Mozdulataik célirányosak, nem túl fáradékonyak, fejlett a finommotorikájuk.

2.4.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek helye a nevelés folyamatában

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés. A környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége az óvodában a dolgozók példája. A gyermeki munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.

A munka a gyermekek számára általában örömmel végzett, aktív tevékenység és cselekvő tanulás.

Játékuk során a felnőttektől látott munkatevékenységeket utánozzák.

A munkának mindig konkrét célja van, elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermektől felelősséget kíván.

Feladatok:

- Az önkiszolgálás;
  - öltözködés,
  - testápolási teendők,
  - étkezéssel kapcsolatos tevékenységek.
- A közösség érdekében végzett munka;
  - a csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok.
- Az alkalmoszerű munkák és egyéni megbízatások;
  - a környezet rendjének biztosítása,
  - segítség a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek,
  - egyéb megbízatások teljesítése.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységek;
  - csoportszobában,
  - udvaron,
  - az óvoda környezetében.

A munka a nevelés fontos eszköze, mivel végzése közben

- a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek környezetükről,
- megértik a munka fontosságát és hasznosságát, megtanulják becsülni eredményét,
- formálódnak és pontosabbá válnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességeik (eszközök és szerszámok használata, részmozzanatok gyakorlása),
- fejlődik a gyermekek kitartása, felelősségérzete, önértékelése, kötelességtudata,
- erősödik a közösséghez tartozás érzése, a gyermekek segítőkesszé válnak.

A tevékenység tartalma

A gyermekek önkiszolgáló munkáját a gondozás fejezetében fejtettük ki részletesen, a közösségért végzett munkát pedig három nagyobb egységre tagoljuk:

a) Alkalmoszerű munkák

E munkák egy része mindennap szükséges (rendrakás, papírhulladék összeszedése stb.), más része viszont esetleges, alkalmoszerű (pl. ajándékkészítés, kisebb megbízatások teljesítése, csoportszoba díszítése).

Az aktív, magabiztos gyermekek gyakran és szívesen vállalnak feladatokat, de figyelünk arra, hogy ne szorítsák háttérbe társaikat.

A bátortalanabbakat sok biztatással, dicsérettel, a munkától húzódozókat pedig állandó ösztönzéssel serkentjük. Szívesen alkalmazzuk a közösség előtti dicséret módszerét, mert ez ösztönzőleg hat a többi gyermekre is.

Amennyiben lehetséges, kikérjük és megvalósítjuk a gyermekek ötleteit, javaslatait egy-egy teendő kapcsán. Ezáltal is éreztetjük velük, hogy a közösség aktív tagjai.

Az 5-7 évesek olyan megbízatásokat is kapnak, melyek otthoni teendőket igényelnek (pl. termések, képek gyűjtése, különböző témákban tárgyak behozatala), ezáltal is felkészítjük őket az iskolában elvárható kötelességtudat alapszintjére.

b) Növény- és állatgondozás

Az óvodai nevelés során a gyermekek megismerik az állatok és növények életfeltételeit, tapasztalják az emberi gondoskodás fontosságát, megértik az ok-okozati összefüggéseket.

A munkára nevelés keretében a növények, állatok óvását, szükségleteik biztosítását sajátítják el óvodásaink: a csoportszobai növények öntözésében, a kertiek ültetésében, locsolásában, gyomtalanításában vehetnek részt. Az ehhez szükséges gyermekméretű szerszámokat biztosítjuk számukra, azok használatát bemutatjuk, gyakoroljuk. A balesetek elkerülésére nagy gondot fordítunk (magyarázat, folyamatos figyelemmel kísérés, szerszámok rendszeres ellenőrzése).

A növényápolás, kerti munka sikerélményt okoz, hisz az esztétikus kert látványa, a fejlődő növények tükrözik a munka eredményességét. A közösen végzett munka összekovácsolja a csoportot, gazdagodik érzelmi életük, jobban kötődnek óvodájukhoz. Új tevékenységeket, mozdulatokat ismernek meg és sajátítanak el.

c) Egyéb, az évszaknak megfelelő tevékenységek

Az egyéb, évszakhoz kötődő munkákba bevonjuk a gyermekeket: lehullott falevél gereblyézése, a levágott fű összegyűjtése, termések, virágok gyűjtése az élősarokba.

Az óvodakertben és környékén megjelenő madarak számára télen élelmet biztosítunk, nyáron pedig itatóhelyet teremtünk. Közben lehetőségünk nyílik a madarak külsejének, életmódjának, mozgásának, hangjának megismerésére.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Óvodáskorban fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket munkavégzésre, sok dicsérettel és biztatással motiváljuk őket.

Feladatunk, hogy biztosítsuk a munkához szükséges feltételeket: biztonságos eszközöket, nyugodt munkalétkört, megfelelő időtartamot. Bemutatjuk és gyakoroltatjuk az egyes munkák mozzanatait, azok sorrendiségét.

Az egyéni bánásmód elve alapján olyan feladatokkal bízunk meg a gyermekeket, melyek elvégzésére önállóan, vagy kisebb segítséggel képesek. A megbízás teljesítését mindig dicsérettel jutalmazzuk.

Amire a gyermek képes, azt a tevékenységet nem végezzük el helyette, legfeljebb egy-egy mozzanatnál segítünk. Ezzel növeljük önbizalmukat, formáljuk önállóságukat. A szülőket is erre ösztönözzük, mert nevelőmunkánk csak azonos elvárások esetén lehet sikeres.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye

Óvodáskor végére a gyermekek várhatóan

- jártasak lesznek az önkiszolgálásban, képessé válnak szükségleteiknek megfelelően ellátni magukat.
- szívesen végeznek egyéni megbízásokat.
- tudnak a munkára koncentrálni, képesek megszervezni saját, esetleg mások munkáját.
- felfedezhető a felelősség- és kötelességérzetük, örülnek a sikernek, nem töri le őket a kudarc, türelmesek és kitartóak.
- fejlettebb az önbizalmuk, tudják értékelni a mások munkáját és megbecsülik azt.

- a munkavállalásban kezdeményezők, szívesen segítenek társaiknak, elismerik társaik sikerét, a konfliktusokat eredményesen kezelik.

2.4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás a gyermek teljes fejlesztését, személyiségét támogatja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység. Óvodánk kiegészítésként az epochális ismeretszerzést is alkalmazza. Azért választottuk és tartjuk jónak, mert ennek az ismeretszerzésnek az a sajátossága, hogy egyéni képességhez igazodik, keretjellegű, a játékeladat fontos szerepet tölt be, és képességfejlesztésre épül.

Egyéni képességekhez igazodik

A program célja, hogy ne a gyermek életkorát, hanem az egyéni képességeit vegyük figyelembe. Sikerorientáltság biztosítása, jó tájékozódás a környezetben, egyéni megoldások lehetősége, pozitív kapcsolatteremtő képességek kialakítása. Istentől kapott világunk mélyebb, illetve saját kultúránk átfogóbb megismerése.

Keretjellegű

Az anyag keretjellegű lebontása biztosítja a gyermekek számára a folyamatosságot és az alternatívák közötti választást, igazodik a gyermekek érdeklődéséhez. Nagyon fontos, hogy a légkör szeretetteljes, előítélet-mentes legyen, mert eredményesen csak így tudunk bekapcsolódni a tanulási folyamatba. A jó teljesítmény érdekében biztosítanunk kell a gyermekek önkifejezésének, szereplésének, versengésének lehetőségét, valamint a stabil munkafegyelem elsajátítását. Ez az önálló feladatvégzést, halk beszédet és a türelmes várakozás kialakulását szolgálja. A sikeres munka megköveteli a naprakész felkészültséget a nevelő részéről, pozitív gyermekszemléletet, illetve az alkotó kezdeményezőképeséget.

Játékeladat fontos szerepe

A gyermeket belső érzelmei irányítják, motiválják, amely által hosszú ideig aktív tud lenni egy-egy tevékenységben. Sikerélményei által újra és újra játssza a saját élményeivel töltött tevékenységeket. A többször ismételt tevékenység: a gyakorlás, a tanulás. Ez az epochális program tiszteletben tartja a gyermek életkori sajátosságát, mert biztosítja számára a játszva tanulást. Növeli aktivitását, kíváncsiságát, fokozza tudásvágyát. A játék tudatosan felhasználható a tanulásban:

- A spontán játéktól a szándékos tanulásig.
- Játékban való tanulási lehetőség kihasználásával
- Játékba integrált tanulással.
- Játékba ágyazott tanulással.
- Játékra épülő tanulással.
- A játékos elemek bevitelével a tanulási folyamatba.

Az iskolai életmódra való felkészülésben nagy segítséget ad a sikerélmény és a kudarc kiküszöbölése. A gyengébb képességű, zárkózott gyermekeknél is sikerhez vezet, mert a játékba belefeledkezve megszabadulnak a félelmeiktől. A programunkhoz felhasznált játékeszközök meghatározóak a képességfejlesztésben, hiszen magukban kell, hogy hordozzák a játék és a tanulás pozitívumait. Olyan eszközöket kell biztosítanunk, amelyekben a továbbfejlesztés lehetősége megvan egy-egy játékon belül. Fontos, hogy a gyermekek jól

ismerjék a szabályt, de lehetőséget kell biztosítani új szabályok kitalálására is. A kötetlenség biztosítja a választási lehetőséget.

Képességfejlesztésre épül, mint:

- *Kommunikációs képesség.*

A kommunikációs-készség fejlesztése a kapcsolatteremtés miatt fontos. A megfelelő fejlődés érdekében nyugodt, barátságos napirendet kell biztosítani, ahol kedélyes beszédhelyzetek teremthetők – így fejlődik a gyermek szóincse, mondatalkotásban összefüggő beszéd és párbeszédes forma alakul ki. Ebben a környezetben lehetőség nyílik a beszédtechnika megfigyelésére, szükség szerint logopédustól lehet korrekciót kérni.

- *Kognitív képesség /megismerés/*

Az óvodáskorú gyermek az ismereteit észlelés, tapasztalás útján szerzi. Érzékszervei és idegrendszere révén képes felfogni ezeket a benyomásokat, amelyekben meghatározó az első és második jelzőrendszer. A tapasztalás akkor válik ismeretté, ha működik a felfogás, megértés, valamint az emlékezet és a gondolkodás.

A tevékenységek során probléma-szituációk megoldásával fejlesztjük a gondolkodási műveletet: tudjon analizálni, szintetizálni, absztrahálni. A tanulás egyik legfontosabb feltétele a figyelő összpontosítása, mivel ez az iskolaérettség egyik legfontosabb követelménye. Az óvónő tudatos munkája meghatározó a kognitív képességek megismerésénél.

- *Cselekvési képesség /mozgás/*

A megismerésben nagy szerepet játszik a cselekvés, hiszen az óvodás gyermek alapvető lételeme a mozgás. Két- és háromdimenziós tájékozódási képességet emelünk ki, amelynek fejlesztése az iskolai írás-olvasás szempontjából nagyon fontos, valamint a mozgáskoordináció – a nagy és finommozgások fejlesztése. A képességfejlesztés az óvodáskorban komplexen jelenik meg, részeken keresztül hat az egészre, globálisan fejleszt. A vegyes életkorú csoportjainkban eredményesen meg tudjuk valósítani az egyéni képességfejlesztést, az egyes gyermekekre való odafigyelést.

A magatartást, a gyermek viselkedését fejlettségi szintjének megfelelően kell tovább fejleszteni, a tévesen rögzített magatartási formákat korrigálni. A képességek fejlesztésében fontos a külső modell követése, majd az önálló alkotó, illetve az önálló új megoldás felfedezése.

Az óvodában a gyermekek fejlődése, társas kapcsolatainak alakulása különböző tevékenységi formák rendszerében valósul meg.

Ezek a következők: játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, az óvoda munka jellegű tevékenységei és a játékba integrált tanulás, amely a választott program szerint öt fő epochában található.

A játékba integrált tanulás megszervezésének fő szempontjai:

- Kötetlenség a mozgáson kívül minden tevékenységi formában.
- Önkéntesség; a gyermekek számára a programunk által biztosított a választási lehetőség, eldöntheti, mikor kapcsolódik be az ismeretszerzésbe.
- A tudatosan felkészült óvónő figyelemmel kíséri a gyermek aktivitását, különösen az iskolába készülőknel fontos a figyelemösszpontosítás.
- Az ismereteket nem mozaikszerűen kapcsoljuk össze, hanem összefüggéseiben, így a tapasztalatszerzés folyamattá válik.
-

Az öt fő epocha	
1. Környezet megismerése	
2. Környezetvédelem	Külső világ tevékeny megismerése
3. Matematikai játékok	
4. Munka jellegű tevékenység	
5. Illem	

Az óvodai élet tevékenységformái komplex módon kapcsolódnak.

A feldolgozandó anyagot témakörökre lebontva két nagy ciklusban: környezet megismerése és matematikai játékok címen rendezzük el. Egy-egy témát hosszabb ideig gyakorolunk, több hetes intervallumra lebontva. Ez azért is jó, mert a képesség hosszú folyamatban fejleszhető. A rendszeres gyakorlás, amely tevékenységeken keresztül történik, biztosítja az eredményes fejlődést. Az ismétlődő feldolgozás biztosítja a folyamatos gyakorlást, ezáltal az ismeretnyújtás mindig az egészből a rész felé halad, illetve a részeken keresztül tér vissza az egészhez. A tapasztalatszerzés nem hullik szét, a gyermek egységben látja a témát. A feldolgozandó anyag mélységét a tanulási folyamatban résztvevő gyermekek egyéni fejlettségi szintje teszi függővé. Az óvónő egyénisége szerint alakítja ki az ismeretszerző tevékenységek helyét, idejét. Fontos, hogy az ismeretszerzésbe többszörösen bekapcsolódó gyermekeknek a pedagógus differenciáltan adjon feladatokat. A tevékenységek során mindig figyelemmel kell kísérni az elismerést, megerősítést a hibajavítás végett. A jó megoldásoknál is tisztázni kell, hogy mit, miért csinált jól a gyermek. Az értékelésnél a „rossz” szót nem használjuk!

Illem:

Az illemszabályok megtanulása, a jó modor elsajátítása már óvodáskorban szükséges. Ahogyan a gyermekek kommunikációs képessége fejlődik, ugyanúgy kell az illemnek is, mert a kettő szorosan kapcsolódik egymáshoz.

Feladat:

- Az illemszabályokra meg kell tanítani a gyermeket és a szabályokat pontosan, egyértelműen kell megfogalmazni, hogy jól tudják használni (drámapedagógia, bábozás, szituációs játékok, helyzetek).
- Vannak illemszabályok, amelyeket példa útján tanulnak meg, és vannak, amelyeket játékos formában.

Tevékenység:

- A felnőttek által megtapasztalt viselkedési forma modell a gyermekek számára.
- Az illemszabályait a meséből, versből, bábozás, dramatizálás által, pozitív hősökön keresztül tanulja meg.

Választott módszereink:

Legmeghatározóbb nevelési módszerünk a megelőzés, amely a tekintély és a szabadság elvét egyeztetni össze. A rendszer két alkotóeleme az értelmén és a hitvalláson nyugszik.

Ezt a megelőző módszert csak keresztény nevelő alkalmazhatja sikerrel. Ez a módszer az észszerűsége, vallásosságon és szereteten alapszik, és kizár minden erőszakos büntetést. Előnye, hogy előre figyelmeztet és nem szégyenít meg. Követelménye, hogy a nevelőnek

mindig a gyermekek között kell lennie, példás magatartása kell, hogy legyen. Don Bosco nevelési módszere a hiten és a szereteten alapszik. Ezt a szeretetet a család alapozza meg.

„Családiasság nélkül nem lehet a szeretetet kimutatni, viszont ennek kimutatása nélkül nem születik meg a bizalom. Aki azt akarja, hogy szeressék, bizonyítsa be, hogy szeret! Jézus Krisztus kicsiny lett a kicsinyekkel, s hordozta a mi gyengeségeinket. Ő a családiasság atyamestere. Az a tanító, akit csak dobogón látnak, az csak tanító, és semmi több, de ha elvegyül a gyermekek játékában, akkor testvérré válik.” (Fascie Bertalan: Don Bosco nevelési módszeréről)

A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánnzásra, cselekvésre ösztönzi.

Sok tapasztalatszerzésre van szüksége, és erre lehetőséget nyújtunk a mindennapok során.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek kompetenciáinak erősítése és képességeik fejlesztése. Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet megteremtése során (az óvoda minden területén; csoportszoba, udvar, tornaterem, mosdó, öltöző, folyosó), épít a gyermek tapasztalataira, élményeire, ismereteire.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye érdeklődővé teszi, így válik nyitottá, probléma iránt érzékennyé a gyermek.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulási folyamat során lehetőségük van a próbálkozásra, tévedésre, tévedések utáni újrakezdésre, hibák javítására. Így válnak képessé arra, hogy a váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Törekednie kell a komplexitásra, mert a gyermek a környezetet, a világot komplex módon ismeri meg és fogadja be.

A tanulás a gyermek világgképének alakulását is befolyásolja. Ebben az életkorban nyitottak az őket ért benyomásokra minden területen. Minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek képességeit, és ez által fejlesztjük érzékelésüket, észlelésüket, emlékezetüket, figyelmüket, képzeletüket, gondolkodásukat.

A beszéd és a kommunikáció nagyon fontos eleme a tanulási folyamatnak: beszédre ösztönző közeg kialakítása, meghallgatás, meghallgattatásra nevelés, erkölcsi értékhozódás.

A beszédfigyelem javítása, a sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálását minden esetben verbális megerősítés kíséri.

Kiemelt kompetenciák fejlesztése a tanulás folyamatában:

- érzelmek közvetítése által,
- a kezdeményezésre motiválás során,
- az interaktivitás az együttlétekben,
- a gyermekek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben való megsegítése,
- az óvodapedagógus kellő mértékű és minőségű segítségadása, illetve a gyermekek önállóságának fejlesztése.

Feladat:

- elsődleges a tevékenységhez kötött tanulás, az egyéni adottságok figyelembevétele, az optimális terhelhetőség és a motiválás,

- a vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása, melyet az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével ér el,
- építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire,
- jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati problémamegoldás,
- fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése,
- megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása,
- a gyermekek kompetenciájának fejlesztése,
- a tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges,
- tehetség észlelése esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges,
- az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, tanulását.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A tudatos nevelőmunkához elengedhetetlen a gyermekek elfogadása, megszeretése és a személyiségük megismerése.

A testi- lelki fejlődés folyamatának nyomon követését és a további tennivalók megszervezését a gyermekekről a csoportnaplóban tervezzük, és egyénenként személyiséglapot vezetünk, melynek tartalmát ismertetjük a szülővel.

A gyermekeknél tapasztalt rész-képesség-hiányokat, lemaradásokat egyéni fejlesztés során pótoljuk. Minden gyermeknek egyenlő esélyt biztosítunk a felzárkózásra, fejlődésre.

A tehetséggondozás nagy figyelmet és szakértelmet kívánó feladat. Ilyen esetben a szülőkkel való együttműködés kiemelt jelentőségű.

A tanulási tevékenység során eljut a gyermek arra a szintre, hogy feladatai megoldása során kitartóvá válik, egyre több időt tölt ezekben a tevékenységekben és örömet leli a felfedezésekben.

2.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

Testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a.) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Érzékelése, észlelése, tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térészlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma és terjedelme.
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismer néhány környezetében lévő növényt, állatot, felismeri az öltözködés és az időjárás közötti összefüggést.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségű ismeretei vannak.

c.) Az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. Szociálisan, egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet, a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, a felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni
- Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásában egyre eredményesebb. Szükség szerint kreatív, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki, szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

2.6. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

2.6.1. Gyermekvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- az óvodások száma összesen,
- ebből a veszélyeztetettek száma,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (különleges bánásmódot igénylő gyermek, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű) száma,
- három- vagy többgyermekes családban élők száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- családi környezet,
  - rossz lakásviszonyok,
  - egészségügyi okok,
  - anyagi okok,
  - nevelési hiányosságok,
  - megromlott családi kapcsolat,
  - a gyermeki személyiségben rejlő okok
- családon kívüli környezet.
  - munkanélküliség,
  - váltakozó párkapcsolatok,
  - pszichiátriai kezelés.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- az ismeretek birtokában megteszi a szükséges lépéseket,
- gondoskodik a balesetvédelem biztosításáról,
- segíti az óvodapedagógusok munkáját,
- munkáját megbízás alapján végzi,
- évente elkészíti a gyermekvédelmi programot, gyermekvédelmi ismereteit karbantartja, bővíti,
- rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel,
- szükség esetén családlátogatásokat szervez,
- segítséget nyújt a lehetséges támogatások megszerzéséhez,
- kapcsolatot tart a szakszolgálatokkal
  - Gyermekjóléti Szolgálat,
  - Nevelési Tanácsadó,
  - Óvoda orvosa, védőnője,
  - Pedagógiai Szakszolgálat,
  - Vöröskereszt, Karitasz és más segélyszervezetek.

2.7. A szociális hátrányok enyhítését, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére.

Céljaink

- biztonságos légkör megteremtése, ahol a gyermek meg mer nyílni
- beszélgető környezet kialakítása, melyben a gyermekek érzelmeiket, élményeiket elmondják, eljátsszák
- építve az életkori sajátosságokból adódó kíváncsiságra, az érdeklődés felkeltése
- óvodai szabályok, szokások helyes megismertetése, elsajátíttatása, következetes betartatása
- egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésben részesíteni
- a helyes viselkedésben, tulajdonságaiban elismerni, megerősíteni
- önbizalmát jó irányba fejleszteni
- közösségben elfoglalt helyét megerősíteni

- a család bizalmát megnyerni a gyermek megfelelő erkölcsi, érzelmi, esztétikai nevelése érdekében, jó kapcsolatot kiépíteni, erősíteni

Tevékenységünk

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens, minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

- élménynyújtás játékszituációkban
- sikerélményhez juttatás a játékba integrált tanulás folyamán
- képességfejlesztő játékokba való bevonás
- önállóságra nevelés
- integrációt elősegítő csoportalakítás
- az igazolatlan mulasztások minimalizálása
- a szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása
- a nevelőtestület együttműködése (rendszeres teammunka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
- az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- életkornak megfelelő fejlettségi szint felmérése a csoportban
- a korának nem megfelelő fejlettségi szintű gyermekeknél kapcsolatfelvétel a szülővel, a pedagógiai szakszolgálattal
- vizsgálatkérés a hiányosságok pótlása, korrigálása érdekében

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése. A hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább)fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

A szociális hátrányok kompenzálása

Cél elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én-hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia, a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése

Feladatok:

- a gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése,
- finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése,
- a figyelemkoncentráció fejlesztése alkotásközpontú módszerrel,
- gondolkodási képességek fejlesztése,
- új struktúrák létrehozása, fantáziafejlesztés,
- a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása,
- együttműködési képességek fejlesztése.
- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

- korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkal való partneri együttműködés módszerei)
- gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
- egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)
- A Családsegítő Központ óvodai szociális segítő munkatársával indokolt esetekben folyamatos kapcsolattartás, szükség esetén esetmegbeszélés.

Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítség, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Szociális szakemberként támogatja

- az óvoda hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családait,
- segíti a veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerését,
- a BTMN gyerekek szakemberhez való irányítását
- az észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységet: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával végzi.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

Feladatainkat az alábbiakban határozzuk meg:

- a rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítségének formái:
  - javaslattétel rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
  - alapítványi támogatás igénylése a Szent Erzsébet Rózsái Alapítványtól,
  - szociokulturális hatások javítása (pl. ingyenes ruhaosztás, ruhabörze)
- a problémás, nehezen kezelhető gyermekek esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele,

- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel,
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének figyelemmel kísérése.

Mindezen feladatok ellátásában nagyon fontos a tapintat, empátiás képesség, a családok megnyerése.

2.8. Intézményi innováció

Az intézményi innováció egy családi nap a gondoskodás, az egészség és a klímavédelem jegyében. Olyan családi napot tervezünk, melyen kiemelt szerepe van a gondoskodásnak, a klíma- és az egészségvédelemnek. Ennek jegyében állítottuk össze a partnerek listáját, akik közül többel már voltunk kapcsolatban, és van, aki újonnan került fel a listánkra. A gyermekeket a szülőkkel együtt vonjuk be olyan egészségfejlesztő és egészségvédő eljárásokba, melyekkel a minőségi életszemléletet kínáljuk. A szülőkkel előzetes beszélgetések folyamán jutottunk arra a következtetésre, hogy ezt a témát próbáljuk körül járni és megtölteni tartalommal óvodás szemszögből.

Óvodánkban jelenleg is több nehezen kezelhető, nehéz szociális környezetből érkező, problémás, vagy BTMN, HH, túlmozgásos gyermek van. Szeretnénk ezzel a programunkkal bővíteni azon tevékenységek, foglalkozások, kulturális, szabadidős programok választékát, amelyek célzottan a hátrányok enyhítését segítik, valamint a családoknak olyan programot kínálunk, melynek célja a különböző kulturális, társadalmi háttérű, kiemelt figyelmet igénylő gyerekek iránti érzékenyítés, befogadásuk erősítése. Pedagógiai munkánk sikere érdekében szeretnénk minél változatosabb módszerekkel bevonni az SNI, BTMN, HH, HHH, és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek családját.

Az innovációnkat az óvodai esélyteremtés, a hátrányok enyhítése okán szervezzük.

Helyzetelemzést végeztünk és ennek segítségével diagnosztizáltuk az óvodánk aktuális állapotát, majd alapos tervezőmunkát végeztünk a közeli és távoli jövőre nézve. Feltártuk működésünk előnyeit és gyengeségeit, és összegeztük a változáshoz szükséges erőforrásokat.

Minden évben ez egy tavaszváró program lesz, melynek célja az is, hogy megmutassuk magunkat a városban a leendő óvodások számára. Részletes cselekvési terv készül a sikeres megvalósítás érdekében (fontos része az intézményi szervezeti kultúránknak az óvodapedagógusok és a tanítók együttműködése).

Fontos a partnerlista összeállítása és minden évben annak áttekintése, ill. frissítése. A részletes forgatókönyv (ki, mikor, hol, mit) január, február hónapban készül el, másfél hónappal a gyermekközösségi nap előtt. Mivel sok programot és partneri közreműködést tervezünk, igyekszünk nagyon átgondolni a forgatókönyvet, kinek, mikor, hol lesz a helye.

A programnyitó egy tavaszváró énekes-verses bemutatkozás az egyik óvodapedagógus irányításával. Az óvoda-iskola átmenet tevékenysége jelen lesz a nap folyamán, mert a leendő elsős tanító néni szerepet kapnak: kézműveskedést vezetnek a fenntarthatóság szem előtt tartásával.

Nyitott program lesz, melyre a leendő óvodás gyermekeket is várjuk szüleikkel. Itt fogunk számítani két bölcsődei gondozó néni bekapcsolódására.

Változatos módszerekkel tesszük érdekessé, élményszerűvé a napot, hogy a család minden tagja megtalálja az érdeklődésének megfelelő témát, tevékenységet.

Az egészségvédelem jegyében az egészségfejlesztési iroda munkatársai a nap folyamán állapotfelmérést, tanácsadást végeznek az érdeklődők számára.

A hátránycsökkentés, esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés elve oly módon érvényesül, hogy az egész napos programot ingyenesre tervezzük a családok számára, ezért folyamatosan

kutatjuk a szponzorokat, illetve az önkormányzati képviselőkkel is felvesszük a kapcsolatot. Az intézmény alapítványa segítségét is igénybe szeretnénk venni.

Bemutakozási lehetőséget szeretnénk adni a madárkórház tevékenységének megismerésére, terápiás kutyákkal való játékot játszhatnak az udvaron, ezzel a felelős állattartásra, gondoskodásra hívjuk fel a figyelmet.

A családsegítő munkatársa különböző érzékenyítő, közösségépítő játékokat kezdeményez.

A Kurca-Parti Foltvarró Klub tagjaival a klímavédelem jegyében maradék textilek felhasználásával készülnek hasznos dolgok az anyukák, nagy testvérek, gyerekek közreműködésével. Ezzel még a szabadidő hasznos eltöltésére is jó ötletet kaphatnak a résztvevők.

A salátabárban a biokertész alapanyagaiból szorgos kezek aprítják az ebédnek valót.

A napot mindig egy népszerű, igényes, környékbeli gyermekzenekar koncertje zárja.

2.9. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

Napjainkban egyre inkább tapasztalható az a társadalmi szülői igény, ami a 3 év alatti gyermekek intézményes ellátásának megoldását szorgalmazza, hiszen a kisgyermekes anyák egyre inkább és egyre korábban visszakényszerülnek a munkaerőpiacra.

Ezért intézményünk a felvétel lehetőségét biztosítja azon családok gyermekei számára, ahol a gyermek még nem töltötte be 3. életévét, de a felvételtől számított fél éven belül betölti azt. Mivel intézményünknek nincs felvételi körzethatára, így az óvodánk lehetőséget biztosít az eltérő életkorú testvérgyerekek (2,5 évet betöltött) vegyes csoportban történő együttnevelésére is.

Az óvoda nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Vegyes csoportjainkban a három év alatti gyermekek száma csoportonként eltérő lehet. Ennek oka a szülői igényekben keresendő (testvérek elhelyezése egy csoportban).

A csoportokban a 3 év alatti gyermekek testi, értelmi, pszichés nevelése, oktatása, a gyermekek gondozása és napközbeni felügyeletük az alapfeladat. A közösségi nevelés, szocializáció során különösen érvényesíteni kell a differenciálás elvét, az életkori sajátosságból adódó különbség elfogadását/elfogadtatását.

Az óvónők a hetiterv készítésekor figyelembe veszik az adott gyermekek nevelésének-oktatásának módszertani lehetőségeit.

A 3 év alatti gyermekek is részt vesznek az intézmény ünnepein, jeles napjain. Ennek célja élménynyújtás, a családi házzal, szülőkkel való közös program (Mikulás nap, ovi karácsony, farsang, anyák napja).

Alkalmazkodunk a 3 év alatti gyermekek speciális igényeihez:

- megfelelő játszóhely biztosítása
- azonos fajta játékból több áll a gyermekek rendelkezésére
- megfelelő bútorzat, fertőtlenítés és elérhetőség végett
- az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkezés biztosítása (gyakori főzelék, sok zöldség és gyümölcs)

2.10. Eszköz- és felszerelések jegyzéke

A fenntartó az alapító okiratban meghatározott feladatok végrehajtására az intézmény számára biztosítja a 20/2012. (VIII. 31) EMMI rendelet 161. §. szerinti kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltak meglétét.

2.11. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel összefüggő pedagógiai feladatok

Óvodánk az Alapító Okiratban meghatározottak szerint fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Pedagógiai feladatok

- a gyermek szocializálása
- nyugalmat, biztonságot sugárzó légkörbe fogadni a gyermekeket
- a csoport felkészítése a kapcsolat felvételre, a kapcsolattartásra
- a fejlesztésük a számukra érdekes tevékenységen keresztül valósuljon meg
- meghitt szeretetkapcsolat kialakítása az óvodapedagógus – gyerek, dajka néni – gyerek között
- a gyerek önállóságának, alkalmazkodóképességének, együttműködésének fejlesztése
- a gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg (játékhelyzetekre épüljön)
- az elvárások, módszerek igazodjanak a fejlődésük üteméhez
- rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai beépülnek az óvoda nevelési programjába.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Az óvodánkban folyó együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének fegyelmebevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

2.11.1. A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszethezőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő,

korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös feladatai

- A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- A gyermek
  - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
  - képességei, kialakult készségei,
  - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A pedagógiai programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

Gyógypedagógiai feltételek a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igény gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

2.11.2. Integrált nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvoda:

- a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
  - o szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
  - o a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
  - o egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
  - o alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
  - o együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A gyermek fogyatékosságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
  - o segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
  - o javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
  - o segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
  - o együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
  - o segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
  - o kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
  - o részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
  - o részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

A köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint vehetjük igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait.

2.11.3. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárási okozta feszültségeket, a váratlan

zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképeség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Óvodánk külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon a hátrányok leküzdésében. Sikerként könyvelhetjük el, ha a gyermek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége látható, melynek eredményes megvalósulását az alábbiak szolgálják:

- a gyermek fejlettségének megfelelő módszerek helyes megválasztása alkalmazkodva az SNI-s gyermek típusához
- kellő önállóság biztosítása, sikerélményhez juttatás

A fejlesztőmunka olyan pedagógiai tevékenység, amely a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztését, illetve a sérült funkciók pótlását szolgálja. Megelőzi vagy csökkenti azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés vagy környezeti okok miatt keletkeztek a gyermeknél.

Megváltoztatja a motivációt, csökkenti a viselkedési zavarokat, illetve megelőzi azokat a neurotikus tüneteket, amelyek az esetenként már elszenvedett sorozatos konfliktusok és frusztrációk miatt kialakulhattak.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

3. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

3.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.1.1. Alapelvek, értékek

Intézményünkben a Katolikus Egyház évezredes hagyományai alapján, annak értékrendjéhez, nevelési elveihez igazodva, a fenntartó elvárásainak megfelelően alakítottuk ki pedagógiai programunkat. Ennek alapján szervezzük a tanórákat és az azt követő szabadidős foglalkozásokat.

Az intézményünkben folyó munka alapja a bizalom és az együttműködés. A gyermeknek elsősorban biztonságra van szüksége, ezért különösen fontos a szülők és az intézmény nevelési elvárásainak egysége.

3.1.2. Célok, feladatok

A keresztény nevelés célkitűzése, hogy megteremtse a szeretet légkörét az iskolai közösségben, segítse a fiatalokat abban, hogy személyiségük kibontakozzék a nevelés és az oktatás szoros egységében. A katolikus iskola azért tanít és nevel, hogy belülről alakítsa az embert, mert minden tudás, mely mögött nem áll biztos erkölcsi háttér, holt tudássá lesz. Ahogy a facsemetét óvjuk a viharoktól, ugyanúgy kell óvnunk gyermekeinket a romboló tapasztalatoktól.

A tantestület keresztény elkötelezettségű, felkészült, jó szakemberekből áll, többségüknek 10 évnél hosszabb tanítási tapasztalata van. Tanárainkra az új módszerek iránti nyitottság jellemző.

Katolikus intézményünk célja, hogy magas szakmai színvonala mellett biztosítsa a talán legsebezhetőbb korosztály, a serdülő fiatalok vallásos nevelését. Valljuk, hogy egyházi iskoláinknak missziós feladatuk van.

A magas szakmai színvonal és a vallásos nevelés biztosításához iskolánkban olyan légkört teremtünk, amelyben tanulóink otthon érzik magukat, és ebben a családi légkörben könnyebben teljesítik a szülők és a pedagógusok által megfogalmazott elvárásokat.

3.1.3. Eszközök, eljárások

Fentiek megvalósítása érdekében

- tiszteletben tartjuk a tanulók személyiségét,
- bevonjuk a gyerekeket saját iskolai életük megszervezésébe,
- figyelembe vesszük az oktatás során a tanulók egyéni képességeit, differenciált feladatokkal, felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokkal, valamint egyénre szabott fejlesztéssel,
- szeretetteljes, megértő magatartást tanúsítunk tanítványainkkal, kollegáinkkal, a szülőkkel,
- a feladatok és az elvárások pontos megfogalmazásával kiszámíthatóságot, rendet, fegyelmet teremtünk,
- keresztény emberi hozzáállásunkkal családi, bensőséges, nyugodt légkört biztosítunk,

- a környezet esztétikus kialakításával igényességre, rendre nevelünk.

Nevelési céljaink megvalósulását akkor tekintjük sikeresnek, ha iskolánk diákjai

- a helyi tantervben meghatározott követelményeket képességeiknek megfelelően teljesítik,
- rendelkeznek olyan ismeretekkel, készségekkel, amelyek képessé teszik arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljenek,
- ismerik a közösségben éléshez szükséges szabályokat.

3.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Intézményünk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Ennek megfelelően intézményünkben a nevelés és oktatás szoros egységben van.

3.2.1. Nevelési területek

a) Értelmi nevelés

Fontos feladatunk a tanulók ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése.

Ennek érdekében:

- a mindennapi életben hasznosítható, korszerű ismeretek nyújtása,
- a hatékony tanulási módszerek elsajátíttatása – a tanuló képességeinek figyelembevételével
- legyen becsülete a szorgalomnak, a tudásnak és a kitartó munkának – pozitív példakép állítása (pl. Szent Erzsébet Alapítvány díja, az Év Tanulója Díj, tanulmányi versenyek győzteseinek jutalmazása, dicsőségtábla stb.).

Célunkat elértnek tekintjük, ha tanulóink önmagukhoz képest fejlődést mutatnak.

b) Érzelmi nevelés

Szükség van ésszerű korlátokra, amelyek védik gyermekeinket (Tízparancsolat, házirend). Biztonságos, szerető légkörben kell felnőniük, nem szabad lerombolni bennük a szépbe, jóba vetett bizalmukat, játékos kedvüket, hogy meg tudják őrizni a rácsodálkozás képességét.

Ugyanakkor rá kell vezetnünk őket a rendezett, fegyelmezett életre, illetve arra, hogy tetteiknek következményei vannak. Nehéz feladat gyermekeinket önfegyelmre nevelni, de szükséges, mert elmulasztásával súlyosan ártunk nekik.

A nevelés és oktatás tudatosan megtervezett tevékenység. Ennek során fejlesztjük a gyermekek személyiségét, kialakítjuk felelősségérzetüket.

Fontos feladatunk vonzóvá tenni a keresztény értékrend alapvető elemeit, hogy az anyagi világ kihívásai helyett minden esetben ezt válasszák.

Alázatra, türelemre, megbocsátásra nevelünk. Tudniuk kell: csak akkor várhatnak megbocsátást és elfogadást másoktól, ha ők is ezt gyakorolják embertársaikkal.

Őszinteségre neveljük a gyerekeket, bemutatva, hogy az törvényszerűen vonzza maga után a megbocsátást és a megbékélést.

Istennek mindannyiunkkal terve van, mindenkinek feladata, küldetése van.

A fentiekkel összhangban négy alapértéket vésünk kitörölhetetlenül a gyerekek szívébe: az igazság, jóság, szépség és szentség értékét.

Célunk, hogy a megfogalmazott feladatok nemcsak az iskola, hanem a család és az egyház színterén is érvényre jussanak. Ennek érdekében erősítjük kapcsolatainkat a szülőkkel és az Egyházközség tagjaival közös programok szervezésével.

Célunkat elértnek tekintjük, ha tanulóink viselkedésében tapasztaljuk a fent megfogalmazottakat.

c) Hitéleti nevelés

Intézményünkben a hétköznapiokon, az ünnepeken, a hagyományok kialakításakor a katolikus értékrend közvetítésére törekszünk.

Hitéleti nevelésünk színterei:

Állandó hitéleti programok

- a magyar szentekről, egyházi ünnepekről közös szentmisén emlékezünk meg, az éves munkaterv alapján,
- havonta az iskola tanulói vasárnapi diákmisén vesznek részt a Szent Anna plébániatemplomban,
- évente legalább kétszer osztálymisén vesznek részt,
- az osztály-, illetve iskolamisék időpontjai az éves programban kerülnek meghatározásra,
- a tanévet közös, ünnepi szentmisével kezdjük és fejezzük be (Veni Sancte, Te Deum),
- a tanítás kezdetén és végén a tanulók az órát tartó pedagógussal közösen imádkoznak,
- Szent Erzsébet hét (kirakodóvásár, vetélkedők, sportjátékok),
- adventi hetek (december)
  - karácsonyi lelkigyakorlat, gyónási lehetőség,
  - közös karácsonyi ünnepség,
- nagyböjti hetek
  - nagyböjti lelkigyakorlat, gyónási lehetőség,
  - keresztútjárás,
- farsang,
- anyák napja

Időszakos hitéleti programok pl.:

- Egyházi személyek meghívása hittan, illetve osztályfőnöki órákra
- Az osztályok védőszentjeivel kapcsolatos programok az osztályfőnök, hittanár szervezésében
- Osztályok vállalása az adventi, nagyböjti időszakban

d) Erkölcsei nevelés

Erkölcsei elvárások a pedagógusoktól

Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel rendelkező, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusnak is ilyennek kell lennie. A katolikus iskola

sajátos jellegének biztosítéka nagy részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.

Pedagógusaink személyes példamutatásukkal nevelnek.

Dolgozóink élete álljon összhangban az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Családi háttere legyen rendezett. A pedagógus szavai és tettei mindig összhangban álljanak, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerekek számára a hamis tanúságtétel.

Pedagógusainktól elvárjuk a hagyománytiszteletet és a megalapozott jövőkép ismeretét. Hivatásunk az, hogy évezredek kincseit adjuk tovább egy új generációnak.

Iskolánkban tanító tanáraink kötelessége, hogy:

- Pontosán ott legyenek az osztályban, megakadályozzák, megelőzzék a rendetlenségeket.
- Óráikra jól felkészülve lépjenek az osztályba. Ezzel megelőzik a tanulmányi és fegyelmezési nehézségeket.
- Csak akkor büntessenek, ha feltétlenül szükséges. Inkább figyelmeztessék növendékeiket, lássák el őket jó tanáccsal.
- Szorgalmazzák a füzetek rendezettségét, az iskolai felszerelés és a benyújtandó dolgozatok tisztaságát.
- Egyházi és állami ünnep közeledtével mondjanak néhány szót, ha lehet, életpéldával.

Pedagógusainkat alapvetően a vidámság, játékosság jellemezze, hiszen a gyerekek több időt töltenek az iskolában, mint szüleik a munkahelyen.

Lényeges, hogy a tanárok el tudják fogadni a gyerekeket olyannak, amilyenek. Tiszteljék és szeressék mindegyikük egyéniségét.

Új pedagógus felvételénél mérlegeljük, hogy milyen feladatot bízunk rá. Ennek ismeretében döntjük el, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármas követelményéből melyiket milyen súllyal vesszük figyelembe.

Folyamatos fejlődésünk érdekében szakmai és lelki továbbképzéseken veszünk részt:

- a város szervezésében,
- évi két nevelési értekezleten – esetenként bemutatóórával,
- tanári lelki gyakorlatok, elmélkedések, kirándulások.

Célunkat elérjük, ha pedagógusaink ezen elveknek megfelelően végzik munkájukat.

Erkölcsei elvárások a tanulóktól

Az iskola tanulói különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből, egyházból érkeznek iskolánkba. Az egységes erkölcsi elvárások segítik őket a fejlődésben. Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola tisztességére, becsületességre, felelős magatartásra irányuló nevelését, és ezt tudatosan ne akadályozzák.

Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait.

Tanulóink számára igazi útravaló a küldetésstudat kialakulása:

„Ti vagytok a világ világossága!” (Mt 5,14)

Gyerekeink vegyenek részt az egyházi programjainkon (ünnepi szentmisék, vasárnapi misék, osztálymisék, közös imák, adventi és nagyböjti lelki napok stb.), segítjük őket hitük kibontakoztatásában, a liturgikus és szentségi élet gyakorlásában.

Rávezetjük őket a helyes imádságra a tanítás és étkezés előtti-utáni közös imával.

Gazdag programok szervezésével ráneveljük gyerekeinket a kulturált szórakozás módjára. Megköveteljük a tiszteletteljes beszédet tanáraikkal, felnőttekkel, társaikkal. Megköveteljük az alapos, rendszeres, a képességeknek megfelelő munkát, a rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzését. Megköveteljük a házirend ismeretét és betartását, az iskola épületének, felszerelésének és tisztaságának megőrzését. Megköveteljük az ápolt megjelenést, az alkalomhoz illő ruházat kiválasztását. Tanulóink megismerésének, nevelésének legjobb szinterei a tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök, tanulmányi kirándulások.

Erkölcsei nevelésünk eléri célját, ha tanulóink ezen elveknek megfelelően élik mindennapjaikat.

Erkölcsei elvárások a szülőktől

„Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők közössége igazolja. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor szülehet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen a keresztény hit is egy közösség ölében születik és növekszik.” (Kat. Isk. 53.)

Az iskola elvárja a szülőktől, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ugyanazt az értékrendet közvetítsék.

Az iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel – szaktanár, osztályfőnök, igazgató vagy plébános – beszéljék meg.

Az iskola elvárja, hogy a szülői értekezleteken, a fogadóórákon a szülők aktívan részt vegyenek, maguk is fejlődjenek hitben és tudásban, ezzel is példát mutatva gyermekeiknek.

e) Hon- és népismeret

Nevelésünk egyik fontos célja a magyarságra nevelés. Ennek keretében tanulóinkkal megismertetjük szűkebb környezetüket, Csongrád-Csanád megyét, majd Magyarország tájait is. Komplex módon alakítjuk az osztályközösségeket, nevelünk haza- és természetszeretetre, a turisztika és sport révén elősegítjük gyermekeink testi, lelki fejlődését.

Ennek szinterei:

- néptáncoktatás
- múzeumlátogatás
- tanulmányi kirándulás
- egyéb szabadidős tevékenységek

Ezen programok nem kötelező jellegűek. Lebonyolításukat egyebek mellett alapítványi, szülői hozzájárulásból, pályázatokból finanszírozzuk.

Néptáncoktatás

A néptáncoktatás fejleszti a hagyományőrzést, a hazaszeretetet, a népismeretet, az állóképességet, és a mozgáskultúrát. Fontosnak tartjuk, hogy a hozzánk járó gyermekek mindegyike megismerkedjen a magyar néphagyomány alapjaival. A mindennapos testnevelés keretében heti egy órában tanítjuk 4. évfolyamig.

Múzeum- és emlékhely-látogatás

Sokoldalú nevelésünk fontos részét képezik a nem kötelező jellegű múzeumlátogatások és helytörténeti kirándulások.

A felső tagozatosok minden évben eljutnak az alábbi helyek valamelyikére:

- 5. évfolyam: Szépművészeti Múzeum, Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark
- 6. évfolyam: Eger, Gyula
- 7. évfolyam: Hadtörténeti Múzeum
- 8. évfolyam: Planetárium, Terror Háza Múzeum, Emlékpont Múzeum, Parlament

A tanulók a tárlatok megtekintésével, önálló gyűjtőmunkával, rajzos-írásos beszámolóval, kézműves foglalkozással, történelmi játékokkal fejlesztik képességeiket.

Tanulmányi kirándulás

Az éves munkatervben meghatározott időpontban az osztályok tanulmányi kiránduláson vesznek részt. Ezen programok szoros összhangban vannak nevelési célkitűzéseinkkel.

Alsó tagozaton cél a szűkebb környezetünk megismerése, ezért egynapos kirándulást szervezünk. A leggyakrabban választott helyszínek:

- Szeged, Kecskemét
- Budapest

Felső tagozaton célunk hazánk tágabb környezetének megismerése, egynapos osztálykirándulás keretében. Pályázatok segítségével diákjaink többnapos tanulmányi kiránduláson is részt vehetnek (pl. Határtalanul, Erzsébet-tábor stb.)

Egyéb szabadidős tevékenységek

Az osztályfőnökök rendszeresen szerveznek osztályprogramokat (múzeumlátogatás, kirándulás).

Szabadidős programjainkat nagyon kedvelik tanítványaink, ezeken rendszerint nagy részük megjelenik.

A hon- és népismereti céljainkat elértnek tekintjük, ha tanulóink nagy része részt vesz a programokon, ezzel megismerve hazánkat.

f) Egészséges életmódra nevelés

Feladatunk az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Lehetőségeinkhez képest biztosítjuk a tanulóink életkorának megfelelő testmozgást.

A testnevelésben és sporttevékenységben az iskola célja a harmonikus fejlesztés és a test feletti uralom képességének kimunkálása. E célokat elsősorban a tanórai munka eredményeként kívánjuk elérni.

Ráveztjük tanulóinkat a testi-lelki egészség megőrzésére rendszeres testedzéssel, felvilágosítjuk őket az egészséges táplálkozásról, a káros szenvedélyek veszélyeiről, a felelősségteljes emberi életvitel kialakításáról, a betegségek és balesetek megelőzéséről és a tisztálkodás, testápolás szükséges és egészséges módjáról.

Ennek érdekében külső előadót is hívunk, akinek a gyerekek kérdéseket tehetnek fel

- a káros szenvedélyek veszélyeiről – alkohol, drog, dohányzás témakörben
- egészségügyi felvilágosítás témakörben

Lelki táplálékot kapnak az osztály- és iskolai szentmiséken, az adventi és nagyböjti időszakban szervezett lelki napokkal.

Célunkat elértnek tekintjük, ha tanulóink testileg, lelkileg egészséges életmódot élnek.

3.2.2. Tanulási területek

a) Tanítási órák

A kultúra átadásának fontos színtere az iskola. Az oktatás révén megismertetjük a diákokat a szükséges ismeretekkel.

Egyházi intézményként megtanítjuk a gyerekeket a liturgiába való aktív bekapcsolódásra, hitük alapos tanulmányozására. Megismertetjük az egyház kultúrateremtő szerepét, a nagy művészek, tudósok hithez, egyházzal való viszonyát, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatását. Mindezzel elsődleges célunk a diákok személyes Istenkapcsolatának alakítása.

A hitoktatás a katolikus iskolában kitüntetett helyet foglal el. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes Istenkapcsolatra ébredése. Mindig tekintettel kell lennünk a gyerekek életkorára, eddigi vallási tapasztalataira.

Kompetencia alapú oktatás

Az iskola biztosítja az eltérő fejlettségi szinten lévő tanulók számára az optimális képzési környezetet, a differenciálás lehetőségét, a lemaradó tanulók felzárkózását a helyi tanterv követelményszintjéhez.

Módszerei:

- változatos tanulásszervezési megoldások
- tanulóközpontú differenciálás
- játékos elemeket tartalmazó tanítási környezet
- tevékeny tanulói magatartás kialakítása
- személyre szabott tanulási stratégiák
- fokozatosan növekvő tanulói terhelés, teljesítményelvárás
- folyamatos visszajelzés, értékelés

Tanulásszervezési formák:

- csoportmunka
- differenciált csoportmunka
- páros munka
- egyéni foglalkoztatás
- projektmódszer

Szervezeti keretek:

- osztálykeret
- osztályon belüli csoportbontás
- évfolyamon belüli nívócsoportok

3.2.2.1. Tanulási területeken átívelő általános kompetenciák

A kompetenciák egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

- a. A tanulás kompetenciái
- b. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- c. A digitális kompetenciák
- d. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- e. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- f. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- g. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

b) Egyéb foglalkozások

Az iskolában a tanulók számára az alábbi - az iskola által szervezett - tanórán kívüli állandó, eseti, illetve időszakos foglalkozások működnek:

- hitéleti programok
- délutáni csoportfoglalkozások
- tehetségfejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, énekkar
- versenyek, vetélkedők, bemutatók
- környezeti nevelés, kirándulások
- múzeumi foglalkozások, színházlátogatás
- művészeti csoportok
- sportfoglalkozások
- házi bajnokságok
- kulturális- és sportrendezvények
- diáknapok
- ünnepélyek, megemlékezések
- hagyományápolás
- iskolagyűlések, tanulói ügyelet
- könyvtári foglalkozás
- egyéb rendezvények

Az egyéb foglalkozások során különös figyelmet fordítunk tanulónk személyiségének egészséges fejlődésére, tehetségük kibontakoztatására, az esélyegyenlőség megteremtésére. A sportfoglalkozások, kirándulások lehetőséget biztosítanak a test és a lélek harmóniájának kialakítására, megőrzésére.

A különböző (kerületi, egyházmegyei, fővárosi, országos) versenyeken elért sikerek jó hatással vannak tanulóink közérzetére. A rendszeres munkával kovácsolt sikereket, eredményeket, azok személyiségformáló hatásait pedagógiai munkánk során sokszorosan kiaknázzuk.

Tehetséges tanulóinkat zeneiskolába irányítjuk.

3.3. Teljes körű egészségfejlesztés

3.3.1. Az egészség definíciója

Az egészség nem statikus, hanem egy állandó mozgásban lévő harmonikus egyensúlyi állapot.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy megértsék és növeljék befolyásukat a saját egészségük meghatározói felett annak érdekében, hogy egészségük jobb legyen.

3.3.2. Az egészségnevelés célja

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy például, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a gyermekeket, fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program segítségével a tanulók megtanulják, hogy miként állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;

- ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- tartsák szem előtt a testi higiéniát, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
- érzék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Az egészségnevelési program tehát azért fontos számunkra, hogy kellő ismeretek átadásával hozzásegítse a tanulókat az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez.

Az iskolánkban alkalmazott pedagógiai módszerek

1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek:
  - A tanulói közösség tevékenységének megszervezése;
  - Közös (közelebbi vagy távolabbi célok) kitűzése, elfogadtatása;
  - Hagyományok kialakítása;
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése
  - Elbeszélés;
  - Tények és jelenségek bemutatása;
  - A nevelő személyes példamutatása;
  - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében;
  - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)
  - Magyarázat, beszélgetés;
  - A tanulók önálló elemző munkája;
  - Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról.

Fontosnak tekintjük az iskolánk egészséget támogató környezetének, az egészségesebb választási lehetőségek bővülésének, valamint az egyéni ismeretek, tudás, készségek, jártasságok, szemléletmód fejlődésének aktív támogatását.

Tanulóink egészségének védelme és fejlesztése érdekében iskolánk folyamatosan keresi azokat a külső forrásokat is, amelyekkel szakmailag megfelelő, a szükségletekre szélesebb körben reagáló programokkal bővíthető az egészségfejlesztési kínálat.

3.3.3. A tanulók életmódjának, egészségi állapotának leírása

Az iskolánkba járó diákok egészségi állapota, edzettsége nem megfelelő. Egyre több a túlsúlyos, elhízott gyermek, a diákok gyakran hiányoznak az iskolából különböző betegségek miatt. Sokan reggeli nélkül jönnek iskolába, rendszertelenül étkeznek, kevés folyadékot fogyasztanak. Több diákot személygépjárművel hoznak iskolába. A gyerekek a szünetben is leülnek az udvaron a padra, ahelyett, hogy szaladnának, mozognának egy jót, noha a rendszeres fizikai aktivitásnak számtalan pozitív élettani hatása van.

A nem megfelelő edzettségi állapot lehetséges okai a következők:

- mozgásszegény életmód (tv, számítógép)
- kevés friss levegőn tartózkodás
- nem megfelelő táplálkozás
- kevés folyadékbevitel

3.3.4. Az egészségfejlesztési program hosszú távú célkitűzése

A teljes körű egészségfejlesztés hosszú távú célja, hogy az intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az egészségtudatos magatartás kialakítása fontos feladatunk. Az egészségfejlesztés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul.

Ide tartozik: az egészség védelme, megóvása, a betegségek megelőzése, prevenció

- az egészséges táplálkozás, s a vele kapcsolatos tudatosság fejlesztése
- a szabadidő aktív eltöltése
- a mindennapos testmozgás, a mozgás jelentsen eltérő adottságú tanulóknak is örömet, sikerélményt; a testedzés megszerettetése
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, a balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás, KRESZ ismeretek
- testi-lelki és szociális egészség
- a személyi higiéné
- a járványügyi és étel-miszer-biztonság megvalósítása.

Az iskolai egészségfejlesztésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg. Az egészséges életmód, ételszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek beépülnek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe.

Ezek közé tartozik önmagunk ismerete, egészségi állapotunk ismerete, a mozgás fontossága.

A feladat jellege közös problémakezelést igényel a résztvevők között:

- intézményvezető vagy megbízottja,
- egészségnevelő pedagógus,
- iskolaorvos, védőnő,
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős,
- napközis és tanulószobai csoportok vezetői.

Az intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beillesztjük az intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

A teljes körű egészségfejlesztés céljainak elérésével összefüggő iskolai feladatok:

- Az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.
- Intézményünk közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Ha az intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, meg kell keresni a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet (pl. Közösségi tér), hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.
- A tanulók fizikai állapotának mérésére a munkatervben meghatározott időintervallumban kerül sor.
- Büfé üzemeltetésére intézményünkben nincs lehetőség.

A helyes szemléletet közvetítő ismeretek elméleti és gyakorlati megismertetése, tudásanyag fejlődése

A tanulók rendelkezzenek korszerű ismeretekkel, azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal egészségük megőrzése és védelme érdekében. Ismerjék fel, hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés, a környezet és az egészségi állapot között. A megszerzett ismeretek, tapasztalatok ösztönözzék diákjainkat arra, hogy kialakuljon bennük az önmagukkal szembeni felelősségérzet. Képesek legyenek életük során életmódbeli döntéseket hozni és épüljenek be mindennapi életükbe az egészséget támogató magatartási formák, alternatívák.

Az egészséges életmódot támogató pozitív közösségi minták elterjesztése

Egészségtudatos életmódot népszerűsítő közösségi aktivitás erősödése. Az iskolában szervezett programokon keresztül a diákok maguk is megtapasztalhatják a közös tevékenységek élményét. A kirándulások, kerékpártúrák alkalmával a mozgás és a friss levegőn tartózkodás jótékony hatásait, a sport-és ügyességi versenyeken az egymás iránti felelősségvállalást, az ellenfél tiszteletét, a tisztességes versenyszellemet. A társakkal történő együttműködés fejlesztése, a jó csapatmunka fontos feladatunk.

3.3.5. Rövid távú célkitűzések

- A tanulók egészségművelésének növelése
- Iskolakert, biogazdálkodás alapjainak megismertetése, a gyakorlatban történő alkalmazása (zöldség, gyümölcs, fűszer- és gyógynövények termesztése, jótékony hatásainak megismerése).
- Az iskolakertben, biokertben termesztett növények alapanyagként történő felhasználása az egészséges ételek és italok készítéséhez.
- Az elkészült egészséges ételek és italok megismertetése iskolánk tanulóival.
- Ivóvízfogyasztás népszerűsítése a cukros és szénsavas üdítőitalokkal szemben.
- A helyes személyi higiéne megismerése, belső igénnyé válása a mindennapokban.
- Az otthoni, az iskolai és szabadidőben, valamint a közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzése, KRESZ ismereteik bővítése.
- Mindennapos testmozgás igényének felkeltése, népszerűsítése.
- Egészséggel kapcsolatos hagyományteremtő rendezvények létrehozása.
- Testi és lelki egészségmegőrző programok bevezetése a pedagógusoknak.
- Óráközi szünetek kihasználása aktív mozgással.

A program megvalósításának tárgyi feltételei:

- tornatermek és tornatermi eszközök
- sportpálya
- gumitéglás pálya
- pingpongasztalok
- kerékpárok
- iskolakert
- könyvtár
- iskola osztálytermei
- Széchenyi-liget

Az iskolai egészségfejlesztő program résztvevői:

- tanulók
- iskola vezetése
- nevelőtestület (testnevelők, biológia szakos tanárok, osztályfőnökök, gyógypedagógus)
- szülők - megfelelő tájékoztatás után támogatni tudják az egészségfejlesztési programot, növelhetik az iskolai munka hatékonyságát
- iskolaorvosok, fogorvos és a védőnők (a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, a testi, az érzelmi és intellektuális fejlődés nyomon követése, a kóros elváltozások korai felismerése, gondozása, egészségnevelési, felvilágosítási feladatok ellátása, a tanulók egészséges környezetének ellenőrzése, fogászati szűrővizsgálatok ellátása)
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, családsegítő szolgálat munkatársa
- rendőrség (biztonságos internet-használat, kerékpáros közlekedés szabályai)
- tűzoltóság (tűzvédelem)
- mentőszolgálat (balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás)

A megvalósítás színterei:

Az iskola, mint az egészségfejlesztés színtere/színhelye:

Sajátos helyzetéből adódóan az iskola az egészségfejlesztés, a prevenciók tevékenység kitüntetett terepének tekinthető, hiszen a gyermekek olyan jelentős időt töltenek el fejlődésük alatt a közoktatás színterein, hogy az itt kialakult élet- és viselkedésmód meghatározó az egészségük szempontjából. Szervezeti kultúrája, az ott működő emberi viszonyok minősége, valamint meghatározott és rejtett törekvései által egyszerre lehet okozója és orvoslója az egészségi állapot szempontjából kritikus magatartásformáknak. Kiemelt egészségfejlesztési feladatai közé tartozik az ismeretátadás, attitűdformálás, a magatartás alakítása, valamint az öntevékenységre ösztönzés. Az iskola színtere mind a diákoknak, mind az ott dolgozóknak. Ezért az is nagyon fontos, hogy az iskola munkatársai is az egészségüket segítő, támogató munkahelyi környezetben töltsék munkaidejüket. Az iskola többek között az épített és természeti környezetével, atmoszférájával, a benne élők kapcsolatrendszerével, a betartható és elfogadható társas szabályokkal, az egészségnevelési pedagógiai programmal támogatja az egészségfejlesztést.

Az iskola fizikai, épített környezete, valamint az intézményrendszer atmoszférája támogathatja, de ugyanolyan mértékben gátolhatja is a benne élők hangulatát, aktivitását, a tanulás és tanítási hatékonyságát. A szükséges tornateremmel, sporteszközökkel, elegendő számú és nagyságú teremmel, udvarral, étkezővel, megfelelő tisztaságú és felszerelt mosdóhelyiséggel, a tanulást segítő oktatási és informatikai eszközökkel ellátott iskola jelentős szerepet képes betölteni a fiatalok és a munkatársak egészségének fejlesztésében.

Összességében az iskola a legfontosabb intézmény az egészséges életmód egyéni és közösségi készségeinek kialakítása szempontjából a gyermekek és a fiatalok számára. Az iskola rendszerén át a tanulók családja is mobilizálható egy egészségesebb életmódmodell kialakítása érdekében. Az iskolában az egészséggel kapcsolatos ismeretek oktatása szükséges, de nem elegendő feltétele az egészséges életmód kialakításának. Az önismeret, egészséges választási képességre való nevelés módszertana, a lelki egészségvédelem, az egészség megőrzése, fejlesztése szempontjából döntő. Az iskolai közétkeztetés a táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepet játszik, ugyanakkor a hátrányos helyzetű gyermekek egészség esélyének nagyon fontos eleme. A mindennapos örömszerző testmozgás szocializációjának is az iskola a legfontosabb színtere. Éppen ezért az egészségfejlesztés fontos színterei az iskolák.

Tanórai foglalkozások:

- Alsó tagozat: minden családi étellel, egészséges életmóddal és környezeti neveléssel foglalkozó tantárgy keretében kapcsolódva a feldolgozandó ismeretanyaghoz.

Környezetismeret órákon a diákok megismerkednek az emberi test felépítésével, a helyes táplálkozással, amely elengedhetetlenül szükséges az egészséges fejlődésükhöz.

- Felső tagozat: osztályfőnöki órák, testnevelés, természetismeret, természettudomány, biológia, technika, életvitel és gyakorlat, technika és tervezés, angol, kémia, földrajz

Biológia: Az emberi testről, annak működéséről szerzett ismeretek bővítése, betegségek felismerése, kezelése, prevenció.

Kémia: a nikotin, az alkohol és a drog élettani hatásai egészségkárosító tulajdonságai.

Testnevelésórák kiemelt jelentőségűek az egészségmegőrzés szempontjából.

Angol: Helyes napirend, táplálkozás, egészséges ételek, sport, szabadidő hasznos eltöltése.

Tanórán kívüli foglalkozások, programok:

- Iskolai sportrendezvények, házi bajnokságok
- Tanórák közti szünetek hasznos eltöltése
- Röplabda
- Úszás
- Jégkorcsolyázás (októbertől március végéig)
- Iskolakert
- Iskolagyümölcs program
- Iskolatej program
- Természetjáró túrák, kirándulások
- Elsősegély-előadások, gyakorlati foglalkozások; sérülésmegelőzés a mindennapokban
- KRESZ ügyességi pályák
- Papírgyűjtés
- Helyes test- és szájhygiénés szokások kialakulását támogató programok

A kitűzött célok megvalósítását szolgáló tevékenységek, programok:

- Felmérve az iskolakert kialakításának lehetőségeit az iskola udvarát bejártuk és megállapítottuk, hogy az iskola igen jelentős része betonos, a kevés szabad terület is be van ültetve, ezért a zöldfelület növelése csak virágládák kihelyezésével érhető el. Itt előtérbe került a közösségi kertek rendszere is, hiszen aki nem kertés házban él, ily módon mégis tarthat növényeket.
A kialakított „iskolakert” gondozása, a következő évtől új egyényári növények ültetése. Az alsós diákok ismereteinek bővítése környezetismeret órákhoz kapcsolódóan. Könyvtári foglalkozások a konyhakerti növényekről, azok igényeiről, termesztéséről, önálló kutatómunka a zöldségek, gyümölcsök, fűszernövények hasznosításáról, jótékony hatásairól. A kert folyamatos gondozása a megszerzett ismeretek alapján életvitel órákon és a délutáni foglalkozások keretében. A diákok által elsajátított tudás segítséget nyújthat otthoni konyhakert művelésében, ezáltal a gyerekek közös tevékenységben vehetnek részt szüleikkel, ami erősítheti a szülő-gyermek kapcsolatot. Látogatás több közeli almás kertbe. Természsósló szokásokkal ismerkedés. Látogatás a vetőmagboltba. Ismerkedés a kerti szerszámokkal és a kora tavaszi kerti munkákkal.
- A megtermelt zöldségek és gyümölcsök közös elfogyasztása, a nyers zöldség és gyümölcs ízletességének felismerése, egészségre gyakorolt hatásának kihangsúlyozása. Melyek a szervezet számára legfontosabb vitaminok, és azok mely zöldségben, illetve gyümölcsben milyen mennyiségben található. Egészséges ételek készítése főzéssel és sütéssel lehetséges. Az egészséges konyhatechnikai eljárások megismertetése: párolás, habarás, grillezés, zsírszegény, sószegény, cukorszegény ételkészítési eljárások, ízesítés fűszernövényekkel. A szervezet számára káros élelmiszerek helyettesítése, az egészséges alapanyagok, fűszerek, gyógynövények népszerűsítése. Receptek gyűjtése, azok értelmezése, alapanyagok megismerése. Az elkészített étel ízléses tálalása, ismerkedés a terítés szabályaival, az ennyivaló közös elfogyasztása. Vélemények megfogalmazása. Helyes napi étrend összeállítása, amelynek célja, hogy megtanítsa a tanulókat a helyes táplálkozásra. Felhívja a figyelmet a napi ötszöri táplálkozás és a reggeli fontosságára, az édességek mértékletes fogyasztására. Egy konyha rendeltetészerű használatának megismertetése, különös tekintettel a konyhai balesetek megelőzésére. Kiemelt

figyelmet fordítunk az ételkészítés során a higiéniai követelmények betartására, így kialakítva az igényt a tanulóknál a tisztaságra.

- Az ivóvízfogyasztás népszerűsítése osztályfőnöki órákon és délutáni foglalkozások keretében történik. Annak tudatosítása, hogy szervezet számára az ivóvíz nélkülözhetetlen, nem pótolható szénsavas és cukros üdítőitalokkal. A cukros üdítőitalok cukortartalmának szemléletes bemutatása, a túlzott cukorfogyasztás káros hatásai, azok következményei, a kialakuló betegségek. Személyes példamutatás, népszerűsítés. A tiszta ivóvíz kincs, ezért fontos az ivóvízzel való takarékoskodás hangsúlyozása, a Víz világnapjáról való megemlékezés.
- Megismertetjük diákjainkat szakemberek segítségével a helyes fog- és szájápolás, a testápolás, a személyi higiénia alapvető szabályaival. Cél: minden gyerek naponta legalább kétszer mosson fogat! Rendszeresen tisztálkodjon, ruhája tisztaságára vigyázzon, legyen ápolat, gondozott, közvetlen környezetét rendben tartására fordítson figyelmet. Igényességre nevelés.
- Sérülésmegelőzési programok: helyes közlekedés, háztartási balesetek megelőzése, figyelmeztetés a nyár veszélyeire, tüzesetek, egyéb balesetek megelőzése (tűzoltó bemutató, kerékpáros ügyességi versenyek, előadások, házi praktikák megismerése, legfontosabb teendők elsajátítása, filmek megtekintése, mentős előadása, elsősegélynyújtáshoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati foglalkozások, tartásjavítás céljából gyógytornász elméleti és gyakorlati foglalkozása, katasztrófavédelemi munkatárs elméleti és gyakorlati foglalkozása a tűzvédelemről, lelki egészség megőrzése, internet veszélyei stb.). A gyerekek a gyalogos, a kerékpáros és a kismotoros KRESZ-t szentesi példákkal igazolva mélyítik el.
- A tanítási órák ismeretanyagához kapcsolódóan különböző témák feldolgozása korszerű oktatási formák keretében (projektmunka, csoportmunka, plakátkészítés, prezentáció összeállítása, kisfilmek készítése, szituációs gyakorlatok stb.) Különböző egészséges életmóddal kapcsolatos előadások szervezése.
- Tanórai kereteken kívüli mindennapos testmozgással összefüggő programok megvalósítása, azzal a céllal, hogy elősegítsük a gyermekek testi-lelki egészségének fejlődését, megakadályozzuk fizikai képességeik hanyatlását. Tapasztalják meg, hogy a sport aktív pihenést, felfrissülést, felüdülést, örömmélményt jelent. A rendszeres testmozgás elősegíti a betegségek megelőzését, az állóképesség javítását, a mozgáskoordináció fejlődését. (sportkörök - röplabda, házibajnokságok, kirándulások, kerékpártúrák, séták a lakóhelyen, uszodalátogatás, jégkorcsolyapálya, városi Széchenyi-liget)
Sportrendezvények szervezése, népszerűsítése a családok körében, az eredmények közzététele.
- A kerékpárok elengedhetetlen tartozékainak megismerése, a karbantartás szabályainak és az alapvető közlekedési szabályoknak elsajátítása, különös tekintettel azok gyakorlatban történő alkalmazására. A diákok ösztönzése a napi szintű kerékpáros közlekedésre.

- Óraközi szünetekben rendszeres testmozgás megvalósítása: pingpong, tollaslabda, ugrálókötelezés, hulahopp karika, ugróiskola, körjátékok, télen hógolyózás, hóemberépítés.

Már a mérsékelt intenzitású és időtartamú fizikai aktivitás is pozitív hatással bír, így például a heti 4-5 alkalommal végzett 30 perces séta vagy gyaloglás. A rendszeres fizikai terhelés hatására javul a vérkeringés, a szívműködés oxigénellátottsága nő, ami kihat a következő órán nyújtandó szellemi tevékenységre is. Rendkívül fontos, hogy már gyermekkorban el kell kezdeni kialakítani a sport szeretetét, mivel a fizikailag aktív fiatalok egészségesebben táplálkoznak, szabadidejüket hasznosabban töltik el. Általában nem túlsúlyosak, a stressztűrésük jobb, kevésbé szorongnak, és nagyobb mértékben kerülnek a káros szokások felvételét. A rendszeres mozgás növeli a kitartást, a magunkba vetett hitet, az önbizalmat, csoportban végezve csökkenti az elszigetelődést, gyorsítja a reagálást a külső változásokra, természetben végezve még nagyobb felgyógyulást okoz, rendszert visz a mindennapokba, a szellemi teljesítményt is javítja. A rendszeres fizikai aktivitást végző személyek magabiztosabbak, könnyebben alakítanak ki baráti kapcsolatokat, külsejükkel elégedettebbek, és a tanulmányi eredményük is jobb, szemben a fizikai aktivitást kerülő társaikkal. A mozgás során izmaink kellemes elfáradása elősegíti a nyugodt alvást, a gyerekeknél levezeti a „felesleges energiát”, fejleszti a koordinációt, és közösségformáló szerepe van.

A jó idő beköszöntével ki tudunk szabadulni a tornatermekből, és bizonyos foglalkozásokat az udvaron, a friss levegőn is le tudunk bonyolítani.

- Egészséges életmóddal kapcsolatos hagyományteremtő nagy rendezvények szervezése:
„Üssük el az időt” havi egy sportdélután vidám, játékos, erőt, ügyességet, gyorsaságot kívánó feladatokkal.
- A témában jártas külső szakemberek bevonása a különböző programok megvalósításába, civil szervezetek bevonása a különböző rendezvények szervezésébe és lebonyolításába. (tűzoltóság, polgárőrség, rendőrség, egészségügyi szakemberek, helyi vállalkozók stb.)
- Az egészségfejlesztési és testmozgásprogramok megvalósításához kapcsolódó, szemléletformáló továbbképzés megvalósítása pedagógusoknak.

3.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösség olyan együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait.

A közösségfejlesztés célja:

- a tanulók erkölcsi tulajdonságainak formálása
- ösztönzés és útmutatás a helyes magatartás és életmód kialakításához az életkornak megfelelő szinten
- a tanulók egyéni- és közösségi közéleti tevékenységének megszervezése

A közösségi nevelés területei:

- a család,
- az iskola,
- az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- tanítási órák,
- tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások (pl. napközi, kirándulások, sportfoglalkozások)
- diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (mint: diákközösségi munka),
- szabadidős tevékenység.

Nagyon fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a közösségfejlesztő munkának.

Ha a diákok kötődnek közösségükhöz, közvetett módon is erősödik bennük a nevelés és oktatás hatása. Személyiségük fejlődéséhez elengedhetetlen a közösséghez tartozás, a közösség általi nevelés.

Jelképeink, ünnepeink, hagyományaink közösségformáló, -megtartó funkciójuk folytán a következő csoportok hatékonyabb működésében is fontos szerepet játszanak.

A közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A közösségek

- megszervezése, irányítása
- tevékenységeinek koordinálása
- egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
- az önismeret képességének fejlesztése

3.4.1. Közösségek

A család

A család a legalapvetőbb közösség, melybe a tanuló beilleszkedik. A család meghatározza, formálja a gyermek fejlődését, értékrendjét, másokhoz való viszonyát. Alapvető normákat alakít ki, amelyek az iskolába kerülve tovább fejlődnek. A személyiség kialakítása során kiemelt szerepet kap az iskola és az osztályközösség.

Az iskolai közösség

A tanulók együttélésének és együttműködésének legtágabb keretét az iskolai közösség jelenti. Megkülönböztetett feladatok hárulnak az iskola vezetőire, az osztályfőnökökre, a pedagógusokra.

Az iskola életében a közösség tevékenységrendszere kulcsfontosságú szerepet tölt be. Az iskola begyakoroltatja a közösségfejlesztő és önfejlesztő magatartásformákat, biztosítja az alapvető nevelési elvek, a katolikus értékrend, az együttélés szabályainak elsajátíttatását.

Az osztályközösség

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokások, értékrend, a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok. Az osztályközösség szokásokkal, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol az életszemléletük folyamatosan alakul és fejlődik. Ebben nagy szerepe van a közösségnek, mivel az osztálytársak kölcsönösen hatnak egymásra. A tanuló idejének legnagyobb részét az osztályközösségben tölti, ezért nagyon meghatározó annak légköre és szellemisége.

Az osztályközösség feladata:

- a keresztény magatartás erősítése,
- valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás segítése a tanulásban és az egyéni vagy beilleszkedési problémákban,
- a másság elfogadása, a tolerancia,
- társaik segítése, támogatása gondjaik, problémáik megoldásában,
- mások gondjainak, nehézségeinek felismerése.

A közösség irányításában, alakításában meghatározó a szerepe az osztályfőnöknek. Különösen fontos feladata van a problémák felismerésében és azok keresésében. Meghatározó a tevékenysége abban, hogy a családot hogyan tudja bevonni, befolyásolni a tanuló támogatásába, mennyire azonos alapelvekkel irányít az iskola és a család.

Az osztályfőnök ismerje fel a tanuló problémáit, érzékelje az esetleges deviáns eseteket, és találja meg a problémák megoldásához a helyes utat, vagy azokat a személyeket, akik a probléma megoldásában a segítségére lehetnek.

A közösségfejlesztés színterei

A tanórai foglalkozásokon számtalan lehetőségünk nyílik a közösség fejlesztésére.

A tanulóközösségek, a közösségi élet kialakulása, a tanulóknak a közösségbe beilleszkedése azonban nem valósítható meg kizárólagosan a tanórai foglalkozások keretében.

Szükséges olyan együttlétek kialakítása, amely mentes a tanórák kötöttségétől.

Ilyen közösségfejlesztésre alkalmas lehetőségek iskolánkban:

- hitéleti programok
- délutáni csoportfoglalkozások
- tehetségfejlesztő, felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, énekkar
- versenyek, vetélkedők, bemutatók
- környezeti nevelés, kirándulások
- múzeumi foglalkozások, színházlátogatás
- művészeti csoportok
- sportfoglalkozások, házi bajnokságok, kulturális és sportrendezvények
- diáknapiak
- ünnepélyek, megemlékezések, hagyományápolás
- iskolagyűlések, tanulói ügyelet,
- könyvtári foglalkozás
- egyéb rendezvények

Az önkormányzás képességének kialakítása

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A diákközösségek részt vesznek az alábbiak megszervezésében, lebonyolításában:

- háziversenyek, vetélkedők, pályázatok, kirándulások
- házibajnokságok, kulturális és sportprogramok
- ünnepélyek, rendezvények, hitéleti programok
- javaslattétel a házirend módosítására

Alkalmazottak közösségei

- alkalmazotti közösség
- nevelőtestület
- szakmai munkaközösségek
- feladatorientált teamek (pl. BECS)

Az állandó és az alkalmi közösségek építésének alapja elkötelezettségünk a katolikus életszemlélet iránt. A legnagyobb, leghatékonyabb közösségépítő erő egymás és a gyermekek szeretete és tisztelete.

Felnőtt közösségeink építése azért is különösen fontos, mert elsősorban példával nevelünk.

Színterei:

- lelki programok
- tanári lelki gyakorlatok
- kirándulások
- szakmai összejövetelek
- napi kapcsolat

Szülői szervezetek:

- osztályszintű szülői közösségek
- iskolai szintű szülői közösségek

A tanulók életkoruknál fogva segítségre, bátorításra szorulnak. A pedagógusok feladata segíteni, előmozdítani a tanulók közösségi életének megszervezését.

Az iskola a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő-oktató munkáját.

A szülő kötelessége, hogy elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az iskola rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását. A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége, hogy a tanuló életkorának, fejlettségének figyelembevételével elsajátíttassa a közösségi együttműködés magatartási szabályait, és törekedjék azok betartására.

A szülői közösség fejlesztésének szinterei:

- a szülői értekezletek,
- a fogadóórák,
- a szülői választmányi ülések,
- az osztálymisék

- az iskolai rendezvények (édesanyák köszöntése, keresztút, osztálykirándulás, Liget Felfedezői és Szentesi Fontos Pontok vetélkedő stb.)

3.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

3.5.1. A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatása

Sajátos nevelési igényű tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.

Fejlesztési követelményeink igazodnak a fejlődés lehetséges üteméhez.

Ügyelünk arra, hogy a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében a tartalmak kijelölésekor egyes területeket módosítunk, elhagyunk vagy egyszerűsítünk.

A sajátos nevelési igényű tanulókat a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) neveljük, oktatjuk.

Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál. Ennek érdekében:

- Szoros kapcsolatot tart az érintett szülőkkel
- Az iskolai fejlesztés alkalmazkodik a SNI-s gyermekek lehetséges fejlődési üteméhez, az eltérő képességekhez és viselkedéshez.
- Speciális módszereket, terápiát és eszközöket ismer és alkalmaz, amelyek a pedagógiai program tartalmi elemei.
- A SNI gyermekek integrált tanítását és nevelését magas szintű pedagógiai és pszichológia ismeretekkel rendelkező pedagógusok végzik, akiknek jellemzője az elfogadás, a tolerancia, az empátia, a hitelesség, az elhivatottság, tehát az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkeznek.
- Egyéni fejlesztési terv készül, mely lehetővé teszi az egyéni fejlődési ütemet.
- Együttműködik a segítő szakemberekkel (gyógy pedagógus, terapeuta, konduktor, pszichológus, egyházi személyek), azaz létrehozza és működteti az *integrációs protokollt*.

A SNI tanulók befogadása közös nevelőtestületi döntés alapjára épülő, tudatosan választott út. A befogadó intézmény pedagógusai egyéni differenciálás alapján az egyéni kibontakoztatás és fejlesztés szemléletét képviselik, vállalják minden hozzájuk érkező, rászoruló gyermek nevelését és oktatását a helyi célkitűzéseknek és lehetőségeknek figyelembevételével.

Az integráció feltétele az osztály összetétele és a tanító vállalása.

A sajátos nevelésű tanulók felvételének elbírálása minden esetben egyénre szabott, függ a fogyatékoság súlyosságától.

A nevelési-oktatási intézmény az együttnevelést segítő pedagógus közreműködésével a sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és évente legalább két alkalommal – félévkor és év végén – rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülők tájékoztatása fogadóórákon történik.

3.5.2. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára szervezett fejlesztő pedagógiai ellátás keretében a tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő-oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak megfelelő szakképzettségű pedagógus, készségfejlesztését pedig fejlesztő pedagógus végzi.

A tanulási zavarok elsődleges tünetek, melyeknek következményei a kudarcok. Másodlagosan alakulhatnak ki a viselkedési zavarok.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Mind a tanulási-, mind a viselkedési zavarok feltárásához diagnosztizáló eljárások szükségesek.

Megismerési eljárások

- Családi háttér megismerése (családlátogatás)
- Pedagógiai szakvélemény
- Szülői jellemzés
- A pedagógus megfigyelései

Intézményünk a fejlesztő pedagógus közreműködésével a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és évente legalább két alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülők tájékoztatása fogadóórákon történik.

3.5.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő programok

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik:0079

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, egyéni foglalkozás;
- korrepetálás,

- felzárkóztató órák – délutáni foglalkozás keretében;
- szoros kapcsolat, a nevelési tanácsadóval és a megyei szakszolgálat szakértői bizottságával;
- ingergazdag környezet kialakítása;
- a gyermek személyiségének átgondolt és reális megítélése;
- a tanuló testi-lelki állapotának minél teljesebb felmérése;
- ok-okozati összefüggések feltárása;
- negatív környezeti hatások kiszűrése;
- a részképesség-kiesések lehetőség szerinti korrigálása;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- családlátogatások;
- a szülők, a családok nevelési gondjainak segítése;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

3.5.4. A tehetség és a képesség kibontakozását segítő tényezők

Kiemelten tehetséges tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges tanulók speciális képességeinek kibontakoztatásához biztosítjuk kreativitásuk fejlesztését szolgáló szervezeti formákat.

Fontos, hogy minél előbb felismerjük az átlagosnál tehetségesebb gyerekeinket, speciális fejlesztésüket minél hamarabb kezdjük el.

A fejlesztés lehetőségei tanórán, a tanórán kívüli és az önálló munkában:

- kiscsoportos és egyéni foglalkozások,
- differenciálás, csoportbontás,
- kooperatív és projektmódszer,
- versenyek,
- iskolai könyvtár és az iskola egyéb lehetőségeinek, eszközeinek önálló, csoportos használata,
- IKT eszközök használatának támogatása,
- motiválás, személyes beszélgetés, ösztönzés, jutalmazás megfelelő formáinak alkalmazása.

Tehetséges gyermekeink közül a legjobbaknak bizonyítási lehetőséget adunk az egyházi, városi, megyei és országos tanulmányi-, művészeti- és sportversenyeken történő indulással.

A tehetségnevelés folyamata

A tehetséges tanulók

- felismerése
- kiválasztása
- fejlesztése
- versenyeken megmérettetése

Ennek érdekében

- szabályozzuk
  - a tehetséggondozás módját,

- az iskolai és iskolán kívüli tehetséggondozás lehetőségeit
- kialakítjuk a tehetséggondozás tartalmát, feltételeit
  - az iskola megteremti a szervezeti formákat (szakkörök),
  - a fenntartó biztosítja a feltételeket (óraszám, pénzügyi háttér)

A tehetséggondozás személyi feltételei

A tehetségnevelési programok megvalósíthatóságához elengedhetetlenül szükséges az elkötelezett és a témában jól képzett pedagógusok megléte, akik személyiségükben alkalmasak és képesek a tehetséges tanítványaikkal való foglalkozások vezetésére, önálló programok megvalósítására.

Tevékenységi formák

Iskolánkban a tehetséggondozást a következő szervezeti formák segítik:

- tanítási órák
- hitéleti programok
- délutáni csoportfoglalkozások
- tehetségefejlesztő foglalkozások, szakkörök, énekkar
- versenyek, vetélkedők, bemutatók
- múzeumi foglalkozások, színházlátogatás
- művészeti csoportok
- sportfoglalkozások, házi bajnokságok
- kulturális és sportrendezvények
- ünnepélyek, megemlékezések
- könyvtári foglalkozás
- egyéb rendezvények

Ezen tevékenységi formák során szerzett ismeretek tanulóink tehetséggondozása mellett elősegítik a továbbtanulásra való felkészülésüket is.

A foglalkozásokat úgy tervezzük, hogy a tanuló maximális terhelhetőségét ne haladja meg az általa választott órák száma.

3.5.5. A szociális hátrányok segítségét jelentő tevékenység

Hátrányos helyzetűek segítése

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyerekek kerülnek. A nevelés három színterén – család, iskola, társadalom – a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi nevelés hiányát pótolni. Szám szerint is emelkedik a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma. A társadalmi elszegényedés következtében jelentős az anyagi gondokkal küzdő családok száma. Alapvető a lelkiismeretes, a tanulókra egyenként is odafigyelő osztályfőnök segítsége. Fontosnak tartjuk megismertetni tanulóinkkal a szenvedélybetegségek megelőzését szolgáló programokat, hiszen a hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek e tekintetben potenciális célcsoportot alkotnak. Prevenció céljából külső előadó segítségét kérjük.

Az osztályfőnök ajánlása alapján a rászoruló, illetve sokgyermekes családok támogatást kapnak a lakóhelyük szerinti önkormányzattól, illetve a Szent Erzsébet Rózsái Alapítványtól:

- étkezési hozzájárulás
- tanszersegély
- alkalmi segélyek (osztálykirándulás)
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Ennél sokkal nehezebb a segítségadás azokban az esetekben, ahol a család a gyermek számára nem biztosítja a megfelelő erkölcsi háttérrel. A szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Az iskola nem veheti át a család nevelő szerepét, de az ilyen nehéz esetekben fel kell vállalni a fokozott törődést a tanulóval. Ennek lehetőségei:

- korrepetálás, tehetséggondozás
- továbbtanulásuk biztosítása
- gyakori egyéni beszélgetés, segítség a személyes problémák megoldásában
- fokozott kapcsolattartás a családdal (családlátogatás, fogadóórák)
- a gyermekvédelmi felelős hatékony közreműködése
- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal
- segítség a hiányosságok pótlásában

A szociális juttatások elosztásának rendszere

Iskolai étkeztetés

Az iskola 130 férőhelyes ebédlővel, melegítő konyhával rendelkezik. Tanulóinknak térítés ellenében tízórait, ebédet, uzsonnát tudunk biztosítani.

Az étkezések befizethetők:

- tízórai, ebéd, uzsonna
- tízórai, ebéd
- ebéd, uzsonna
- csak ebéd igénybevételére.

Az étkeztetési díjakat az étkeztetést biztosító szolgáltató határozza meg.

A jogszabályok szerint kedvezményesen étkezhetsz az a tanuló, aki

- tartósan beteg,
- sajátos nevelési igényű,
- három- vagy többgyermekes családban él,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- valamint az, akit tartósan nevelésbe vettek.

A befizetések időpontjáról a tanulókat és szüleiket a tanév elején és a befizetést megelőző napokban tájékoztatjuk. A befizetési napokon délelőtt 7:30-12 és délután 14-17 óra között lehet befizetni a gazdasági irodában az étkezési díjat. Pótbefizetési lehetőséget a következő napon ugyanezekben az órákban biztosítunk. Az étkezési díjak banki átutalással történő rendezésére is módot biztosítunk.

Tankönyvek beszerzése

A 1092/2019. (III. 8.) Korm. határozat értelmében a nappali rendszerű alapfokú iskolai oktatásban részt vevő valamennyi tanuló ingyenes tankönyvellátásban részesül, alanyi jogon térítésmentesen kapja a tankönyveket. A tankönyvek megrendelését az oktatási intézmény végzi, ezzel kapcsolatban a szülőknek és a diákoknak sincs tennivalójuk.

A 3-7. évfolyamon tanulók szülei a beszerzendő tankönyvlista ismeretében nyilatkozhatnak azokról a tartós tankönyvekről, melyek iskola általi biztosítását nem kérik, mert azokat más módon kívánják beszerezni. A szülő aláírásával egyetért a tankönyvcsomag tartalmával. Iskolánk megrendeli a szakmai munkaközösségek által javasolt, az igazgató által jóváhagyott könyveket.

A diákok tartós tankönyvet kapnak, melyet a tanév végén vissza kell adniuk a könyvtáros tanárnak.

Ha a tankönyv kölcsönzése során a könyv a szokásos használatot meghaladó mértéken túl sérül vagy a tankönyvet a tanuló elveszti, megrongálja, a tanuló szülője az okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. Az okozott kár mértékét az igazgató állapítja meg.

Szünidei programok, táborok támogatása

A rászoruló gyermekeink a kirándulási költségekhez pályázatokon, és az iskolával kapcsolatban lévő Szent Erzsébet Rózsái Alapítványtól kapnak méltányos támogatást.

Figyelemmel kísérik azokat a pályázatokat, melyek segítségével tanulóinkat szociális támogatásban részesíthetjük.

A Szent Erzsébet Rózsái Alapítvány többféle módon segíti diákjainkat, tanárainkat és az iskolát (pl.: versenyek nevezési díja, segélyek, taneszközök, audiovizuális eszközök stb.)

A szociális támogatások elosztásáról az alapítvány kuratóriuma dönt az osztályfőnök és a gyermekvédelmi felelős javaslata alapján. A döntés egy előre közösen felállított szempontrendszer alapján történik.

3.6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az iskola igazgatójának feladatai

Az intézmény vezetője felelős az intézmény szakszerű, törvényes működéséért, a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért. A nevelési és oktatási intézmény vezetőjének feladatkörébe tartozik a gyermek- és ifjúságvédelmi munka irányítása.

A nevelési-oktatási intézmények közreműködnek a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködnek a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A Gyvt. 40/A. § (2) ag) pontja, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb jogszabályok alapján együttműködési megállapodás jött létre a Szentesi Családsegítő Központ Család- és Gyermekjóléti Központja, valamint az intézmény között. A megállapodás szakmai tartalmát az EMMI által kiadott „Szakmai ajánlás az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez” című protokoll tartalmazza.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szakember az intézményben felmerülő életvezetési, szociális, szocializációs problémák megoldásához nyújt segítséget a gyermeknek, a családjának és az intézmény pedagógusainak azáltal, hogy

- segíti a gyermeket a korának megfelelő, a tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez, a nevelési-oktatási intézménybe való beilleszkedéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- segíti tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők feltárását és megoldását,

- segítséget nyújt a köznevelési intézmény gyermekvédelmi tevékenységének ellátásában, valamint a gyermekvédelmi felelős feladatainak biztosításában,
- segíti a gyermek családját és a pedagógust a gyermek szükségleteinek felismerésében és figyelembevételében, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében, és
- segíti a gyermek családját a gyermek iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában.
- A segítő részt vállal a köznevelési intézmény közös mentálhigiéniai-, sport- és kulturális rendezvényeinek, valamint táborok megszervezésében és megrendezésében.
- A szociális segítő igény esetén és lehetőségéhez mértén részt vesz a tantestületi és szülői értekezleteken.

Az óvodai- és iskolai szociális segítő szakember az intézményben felmerülő igények és lehetőségek figyelembevételével végzi tevékenységét, az alábbi módszerek alkalmazásával:

- a. Egyéni segítség, tanácsadás (gyermekeknek, szülőknek, pedagógusoknak)
- b. Csoportban végzett szociális segítő munka (tematikus csoportok létrehozásával, osztályközösségek számára tartott tájékoztatókkal stb.)
- c. Közösségi szociális segítő munka (részvétel a köznevelési intézmény közösségépítő tevékenységében)

Az iskola vezetője gondoskodik az óvodai és iskolai szociális segítő munkájához szükséges feltételekről.

A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor írásban tájékoztatja az óvodai és iskolai szociális segítő személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Az iskolai gyermekvédelmi felelős feladatai

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak munkáját:

- a pedagógusokat tájékoztatja arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak az óvodai- és iskolai szociális segítő szakemberhez, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel,
- a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése alapján, a veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét,
- gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényezők megléte esetén értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- a Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken,
- a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél, szükség esetén javaslatot tesz a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtására,

- az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Gyermekjóléti Szolgálat stb.) címét, illetve telefonszámát,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról, nyilvántartást vezet az iskolában lévő veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű tanulókról.
- segítséget nyújt az osztályfőnököknek a pedagógiai vélemények elkészítésében.

3.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje

Az iskola életével kapcsolatos legfontosabb döntések a nevelőtestület hatáskörébe tartoznak. A jogszabályok szerint bizonyos döntések a fenntartó, mások az intézmény vezetőjének hatáskörébe tartoznak. A tanulók döntési joga a diákközösségek munkájában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon. A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletében, valamint a 20/2012-es EMMI rendeletben meghatározottak szerint biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók kifejhessék véleményüket:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,
- az iskolai sportkör szakmai programjának megállapításához,
- az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről, az iskola házirendjében szabályozott módon.

Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy egyes – a tanulóközösség egészére vonatkozó – döntések meghozatala előtt a tanulók szervezett formában részt vehessenek a döntést megelőző véleményezésben. Ennek érdekében az osztályfőnökök minden osztályban az életkornak megfelelő szinten és tartalommal ismertetik a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az osztályközösségek számára a véleménynyilvánítás lehetőségét.

Az iskolában diákközösség működik. A diákközösség tagjait az 3-8. osztályok delegálják. Vezetője a nevelőtestület tanára, akit az intézmény vezetője bíz meg.

3.8. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Pedagógus

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb helyi feladatai:

- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,

- osztályozó-, javító-, vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákközösségeket segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Osztályfőnök

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti az osztályközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet, fogadóórát tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: elektronikus napló (e-napló) vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskolai programokról, azokon való részvételre mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, alapítványi segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Órát látogat az osztályban.
- Szükség szerint családot látogat.

3.9. Kapcsolattartás a tanulókkal, a szülőkkel, az iskola partnereivel

A kapcsolattartás célja a folyamatos, kétoldalú információcsere, tájékoztatás, tájékozódás, partnerkapcsolatok erősítése.

Kapcsolattartás formái a tanulókkal

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról, programokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen,
- az osztályfőnök az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató- ellenőrző füzetten keresztül írásban) tájékoztatják. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, valamint választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, vagy a szülők közösségével.

További lehetőségek:

- személyes beszélgetés,
- honlap,
- faliújság,
- iskolai rendezvények, programok,
- kiállítások,
- kirándulások.

Kapcsolattartás a szülőkkel

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról, programokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülők közösségével.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- szülői értekezlet,
- fogadóóra,
- nyílt tanítási nap,
- írásbeli tájékoztató,
- családlátogatás,
- faliújság,
- honlap,
- iskolai rendezvények, programok,
- kiállítások, kirándulások.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az éves munkaterv határozza meg.

Kapcsolattartás az iskola partnereivel

A külső partnerekkel történő kapcsolattartás szabályozása jelentős részben a szervezeti és működési szabályzat jogkörébe tartozik.

Az iskola vezetői folyamatos kapcsolatot tartanak fenn az írott és nyomtatott sajtóval, a fenntartóval. A sajtóval történő kapcsolattartás az igazgatóhelyettes feladatkörébe és felelősségi körébe tartozik.

Formái:

- személyes találkozó,
- elektronikus kapcsolattartás,
- levél,
- megkeresés.

Folyamatos munkakapcsolatot tartunk továbbá az alábbi szervezetekkel:

- az intézmény fenntartójával,
- intézményegységgel (óvoda),
- a plébánossal (Szent Anna plébánia, Szentes, Erzsébet tér 2.),
- a társintézményekkel (egyházmegyei, katolikus iskolákkal),
- a Szentesi Közös Önkormányzati Hivatallal (Szentes, Kossuth tér 6.),
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Családsegítő Központtal,
- a Szakértői Bizottsággal,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- a Karitászcsoportokkal,
- az intézményt támogató Szent Erzsébet Rózsái Alapítvány kuratóriumával,
- a Szentesi Keresztény Pedagógus Társasággal,
- az egyházközség képviselőtestületével,
- a gyermekorvosi rendelővel, rendelőintézettel

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az intézményvezető és az igazgatóhelyettesek a felelősek.

A szülők által egyéni kóddal elérhetők az elektronikus napló információi. Az ellenőrző könyv szerepét is az elektronikus napló tölti be, de szülői kérésre és a mulasztások orvosi igazolása miatt a szülő-pedagógus-tanuló közötti kapcsolattartásra papír alapú ellenőrzőt is használunk.

Az elektronikus napló szülői és tanulói hozzáféréseinek módjai

A szülő részéről történő hozzáférés módja:

- tanév elején átveszi az osztályfőnöktől a felhasználónevet és a jelszót, mellyel az elektronikus napló felületét eléri,
- a jelszavát megváltoztatja,
- nyomon követheti gyermeke előmenetelét, mulasztásait,
- ellenőrizheti a személyes adatokat, szükség esetén helyesbítést kérhet,
- kapcsolatot tarthat, üzenetet küldhet az osztályban tanító pedagógusoknak.

A tanuló részéről történő hozzáférés módja:

- tanév elején átveszi az osztályfőnöktől a felhasználónevet és a jelszót, mellyel az elektronikus napló felületét eléri,
- a jelszavát megváltoztatja,
- ellenőrizheti személyes adatait,
- nyomon követheti érdemjegyeit,
- kapcsolatot tarthat tanáraival, üzenetet küldhet.

A szülők írásbeli tájékoztatásának rendje

Intézményünk a tanulókról rendszeres írásbeli tájékoztatást ad az elektronikus naplón keresztül. Havonta tájékoztatjuk a szülőt gyermeke magatartásáról, szorgalmáról, tanulmányi előmeneteléről.

Félévkor a félévi bizonyítvány dokumentálja a tanuló előmenetelét az e-napló felületén, melyről a szülő a papír alapú ellenőrzőn keresztül kap tájékoztatást.

A pedagógusok kötelesek a tanulókra vonatkozó minden értékelést, érdemjegyet és írásos bejegyzést az elektronikus naplóban rögzíteni. Az osztályfőnök havonta köteles az elektronikus napló bejegyzéseit ellenőrizni.

Az intézmény papír alapú ellenőrzőt használ:

- a mulasztások szülői és orvosi igazolására,
- a félévi értékelés bejegyzésére,
- valamint külön szülői kérésre a pedagógusok kötelesek a tanulókra vonatkozó minden értékelést, érdemjegyet és írásos bejegyzést az e-naplón kívül a tanuló által átnyújtott tájékoztató vagy ellenőrző füzetben is feltüntetni és dátummal, kézjeggyel ellátni.

3.10.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén az illetékes kormányhivatal vezetője a vizsgázó – kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő – írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben az intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá

- más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.
- az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Az intézmény vezetőjének feladata a vizsga törvényes előkészítése, a zavartalan lebonyolítás feltételeinek biztosítása.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentést kapott a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyt kapott, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a törvényben meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az intézményvezető hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Az osztályozó, különbözeti, pótló vizsgára az intézmény vezetőjénél a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – jelentkezhetsen a fenti feltételek megléte esetén.

A vizsga időpontját az intézmény vezetője határozza meg.

A vizsgázó javítóvizsgát az intézmény vezetője által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

3.10.1. Az értékelés rendje

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján állapítjuk meg. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk.

3.10.2. A vizsgatárgyak részei és követelményei

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli vizsgarészeket, az értékelés szabályait tantárgyanként és évfolyamonként az intézmény helyi tantervében meghatározott követelményrendszer tartalmazza. A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján **egyéni munkarend keretében** tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.

Ha a sajátos nevelési igényű vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról az iskola gondoskodik

Ha a tanuló az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. § szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy az Eütv. 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. Az iskola köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról.

3.11.A felvétel és átvétel helyi szabályai

3.11.1. Az első osztályosok beiskolázása

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.

Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

Az első osztályosok beiskolázását az intézményvezető a fenntartóval egyeztetve végzi. Beiskolázásunkat nem köti körzethatár.

A leendő első osztályosok szüleit január végén várjuk egy szülői fórumra, majd ezt követően az óvodásokat (leendő iskolásokat) várjuk játékos ismerkedési foglalkozásunkra, melyet az iskolánk tornatermében tartunk. Mindkét találkozás célja: a kölcsönös megismerkedés, az iskolavárás megkönnyítése.

A gyerekek felvételéről az intézményvezető dönt a kollegák és a plébános javaslata alapján.

A felvétel alapvető szempontja, hogy a szülő és a gyermek gyakorolja vallását, elfogadja a katolikus értékrendet, az intézmény pedagógiai programját és együttműködjön annak megvalósításában. Előnyt élveznek azok a tanulók, akik keresztlevéllel rendelkeznek.

További szempontok:

- testvér már az intézményünkbe jár
- az óvodánkból érkezés
- a család az egyházközséghez tartozik

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat (lakcímkártya, személyi igazolvány, születési anyakönyvi kivonat)
- a szülő nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat
- taj-kártyát
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

3.11.2. Átvétel más intézményből

Az iskola lehetőséget biztosít más iskolában tanuló diákok átvételére. Az átvételről való döntés az intézmény vezetőjének jogköre. Döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes véleményét. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát és a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket.

Az állami fenntartású iskolákból történő átvételkor különbözeti vizsgát nem írunk elő. Az átvételkor különbözeti vizsga letétele akkor írható elő, ha a tanult tananyagban vagy annak ütemezésében jelentős eltérés állapítható meg. Az igazgató lehetőséget biztosíthat arra, hogy a különbözeti vizsgát a felvételtől számított maximum három hónapon belül tegye le az átvett tanuló, ebben az esetben a felkészüléshez egyéni segítségnyújtást biztosítunk az átvett tanuló számára. Lehetőség van arra is, hogy – a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő és a tanuló együttes kérésére – évfolyamisméltással eggyel alacsonyabb évfolyamú osztályba kerüljön a diák.

A második-nyolcadik évfolyamba történő átvételnél alapvető szempont, hogy a szülő és a gyermek elfogadja a katolikus értékrendet, az intézmény pedagógiai programját és együttműködjön annak megvalósításában.

További szempontok:

- testvér már az intézményünkbe jár
- a család az egyházközséghez tartozik
- az osztályok száma az évfolyamon
- az osztályok létszáma
- a választott / tanult idegen nyelv
- a különleges bánásmódot igénylő tanuló esetén a személyi, tárgyi feltételek megléte, a fejlesztés lehetőségeinek biztosítása (hátrányos helyzetű tanuló, sajátos nevelési igényű tanuló)

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átiratkozáskor be kell mutatni:

- a tanuló személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a tanuló keresztlevelét, amennyiben van,
- a plébánosi ajánlást, amennyiben a tanuló rendelkezésére áll,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.

Az iskolába felvett tanulók osztályba való beosztásáról a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével az intézményvezető dönt.

Az iskola igazgatója a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. A kérelemnek helyt adó döntést az iskola igazgatója írásban közli a tanulóval, kiskorú tanuló esetén a szülővel, továbbá átvétel esetén a döntésről értesíti az előző iskola igazgatóját.

3.12. Eszközök és felszerelések jegyzéke

A fenntartó az alapító okiratban meghatározott feladatok végrehajtására az intézmény számára biztosítja a 20/2012. (VIII. 31) EMMI rendelet 161. §. szerinti kötelező (minimális) helyiség- és eszközjegyzékben, valamint a 161. § (3) bekezdése szerinti kötelező (minimális) felszerelési jegyzékben –foglaltak meglétét.

4. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

4.1. A helyi tanterv óraszámai

4.1.1. A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tanterve a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdésének c) pontja alapján, az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az Oktatási Hivatal által megjelentetett Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára, továbbá a Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára című kerettantervekre épülve készült, figyelembe véve az iskola hagyományait, adottságait.

Az iskola helyi tantervében a tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek a miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott tananyaggal és követelményekkel. A tantárgyakat a fenntartó által engedélyezett heti óraszámokban tanítjuk.

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angol és a francia nyelvet választhatják.

A mindennapos testnevelést minden évfolyamon heti 5 tanórán belül valósítjuk meg.

Helyi tantervünket az iskola 1. és 5. évfolyamán a 2020/21. tanévben vezetjük be, felmenő rendszerben.

A 2023/24. tanévtől kerül bevezetésre minden évfolyamon az új helyi tanterv.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit és erkölcsstan (helyette hittan)	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Első élő idegen nyelv				2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Hittan (nem számít bele az órakeretbe a NAT 9.§ 1.a bekezdése szerint)	1	1	1	1

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Matematika	4	4	3	3
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret				
Etika/Hit és erkölcsstan (helyette hittan)	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Fizika			1	2
Kémia			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30
Hittan (nem számít bele az órakeretbe a NAT 9.§ 1.a bekezdése szerint)	1	1	1	1

4.1.2. A választott kerettanterv feletti óraszámok

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1
Matematika	4+1	4+1	4+1	4
Etika/Hit és erkölcsstan (helyette hittan)	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1+1
Első élő idegen nyelv				2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra			1	1

Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Hittan (nem számít bele az órakeretbe a NAT 9.§ 1.a bekezdése szerint)	1	1	1	1

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+1	3
Matematika	4	4	3+1	3+1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon-és népismeret		1		
Etika/Hit és erkölcstan (helyette hittan)	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			2	1
Biológia			1	2
Földrajz			1	2
Első élő idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezett órakeret	1	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30
Hittan (nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)	1	1	1	1

A kerettantervben meghatározottakon felül megtanítandó és elsajátítandó tananyagot a helyi tantervben, a tantárgyaknál tüntetjük fel.

4.1.3. A választott kerettanterv típusa

Minden tantárgykból egyetlen kerettanterv készült, tehát minden tantárgy esetében a választott kerettanterv az A változat.

Emelt órászámú képzést intézményünkben nem szervezünk.

4.1.4. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése I.

H2013: Az iskolai évfolyamokon a 2013-ban szeptember 1-jén bevezetett NAT alapján választott kerettanterv – helyi tanterv szerint folyik az oktatás.

ÚJ NAT: a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló kerettanterv, és a hozzá **elkészített helyi tanterv a 2020/2021. tanévtől az 1. és 5. évfolyamon felmenő rendszerben kerül bevezetésre.**

Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai								
TANÉV	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2019-2020.	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>
	1-4. évfolyam				5-8. évfolyam			
2020-2021.	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>
2021-2022.	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>	<u>H2013</u>
2022-2023.	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>H2013</u>
2023-2024.	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>	<u>ÚJ NAT</u>

4.1.5. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése II.

Színessel jelöltük a régi helyi tantervben meghatározott óraszámokat.

Óraterv az 1-8. évfolyamokon a 2020/21. tanévre

Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
	új	régi	régi	régi	új	régi	régi	régi
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7	5	5	4	4
Matematika	5	5	5	5	4	4	4	4
Történelem					2			
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek						3	2	2
(Erkölcstan helyett) hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret		1	1	2				
Természettudomány					2			
Természetismeret						2		
Kémia							2	2
Fizika							2	2
Biológia							2	2

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Pedagógiai Program

Földrajz							1	2
Első élő idegen nyelv					3			
Idegen nyelvek				2		3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat		1	1	1				
Technika, életvitel és gyakorlat						1	1	
Technika és tervezés	1				1			
Digitális kultúra					1			
Informatika						1	1	1
Testnevelés és sport		5	5	5		5	5	5
Testnevelés	5				5			
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Összesen	24	25	25	27	28	28	31	31
Hittan (nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)	1	1	1	1	1	1	1	1
Mindösszesen	25	26	26	28	29	29	32	32

Óraterv az 1-8. évfolyamokon a 2021/22. tanévre

Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
	új	új	régi	régi	új	új	régi	régi
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7	5	5	4	4
Matematika	5	5	5	5	4	4	4	4
Történelem					2	2		
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek							2	2
Hon-és népismeret						1		
(Erkölcstan helyett) hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	2				
Természettudomány					2	2		
Kémia							2	2
Fizika							2	2
Biológia							2	2
Földrajz							1	2
Első élő idegen nyelv					3	3		
Idegen nyelvek				2			3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat			1	1				

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Pedagógiai Program

Technika, életvitel és gyakorlat							1	
Technika és tervezés	1	1			1	1		
Digitális kultúra					1	1		
Informatika							1	1
Testnevelés és sport			5	5			5	5
Testnevelés	5	5			5	5		
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Összesen	24	24	25	27	28	28	31	31
Hittan (nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)	1	1	1	1	1	1	1	1
Mindösszesen	25	25	26	28	29	29	32	32

Óraterv az 1-8. évfolyamokon a 2022/23. tanévre

Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
	új	új	új	régi	új	új	új	régi
Magyar nyelv és irodalom	8	8	6	7	5	5	4	4
Matematika	5	5	5	5	4	4	4	4
Történelem					2	2	2	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek								2
Hon-és népismeret						1		
(Erkölcstan helyett) hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	2				
Természettudomány					2	2		
Kémia							2	2
Fizika							2	2
Biológia							1	2
Földrajz							1	2
Első élő idegen nyelv					3	3	3	
Idegen nyelvek				2				3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat				1				
Technika és tervezés	1	1	1		1	1	1	
Digitális kultúra			1		1	1	1	
Informatika								1
Testnevelés és sport				5				5
Testnevelés	5	5	5		5	5	5	
Osztályfőnöki					1	1	1	1

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Pedagógiai Program

Összesen	24	24	24	27	28	28	30	31
Hittan (nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)	1	1	1	1	1	1	1	1
Mindösszesen	25	25	25	28	29	29	31	32

Óraterv az 1-8. évfolyamokon a 2023/24. tanévre

Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
	új	új	új	új	új	új	új	új
Magyar nyelv és irodalom	8	8	6	6	5	5	4	3
Matematika	5	5	5	4	4	4	4	4
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon-és népismeret						1		
(Erkölcstan helyett) hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	2				
Természettudomány					2	2		
Kémia							2	1
Fizika							2	1
Biológia							1	2
Földrajz							1	2
Első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház								1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Összesen	24	24	24	25	28	28	30	30
Hittan (nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)	1	1	1	1	1	1	1	1
Mindösszesen	25	25	25	26	29	29	31	31

4.2. Kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások évfolyamok szerint

Az óraterv tartalmazza a kötelező és a kötelezően választandó órák számát is. A 20/2012 EMMI-rendelet 13. § (2) és (3) bek. szerint a tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra.

A helyi tanterv határozza meg, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott intézményben a Katolikus Egyház által kötelezően előírt hittan tantárgyat tanítjuk (felekezetek szerint) 1-8. évfolyamokon (a kötelező óraszámok feletti óraszám terhére engedélyezett finanszírozott órakeretben is).

A Nemzeti Alaptanterv előírása szerint az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Amennyiben az 1–3. évfolyam idegennyelv-oktatásában képzett pedagógus alkalmazása az adott tanévben megoldott, ezen évfolyamoknak szakköri jelleggel zajlik az első idegen nyelv oktatása. Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angol és a francia nyelv tanulását választhatják.

4.2.1. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó foglalkozások óraszámának részletezése

1. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

2. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

3. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

4. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra, környezetismeret heti 1 óra

5. évfolyam

Kötelezően választandó: magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

6. évfolyam

Kötelezően választandó: magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

A hon- és népismeret tantárgyat heti 1 órában, intézményi döntés alapján a 6. évfolyamon tanítjuk.

7. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra

8. évfolyam

Kötelezően választandó: matematika heti 1 óra,

A dráma és színház tantárgyat heti 1 órában a 8. évfolyamon tanítjuk.

A szabadon választott órakeret terhére kötelezően választandó tantárgyak esetében lehetőség van a tananyag projekt módszerrel, témahéttel, vagy tömbösítve történő tanulására.

4.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztása, a tankönyv térítésmentes igénybevétele

A köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatásában az állam biztosítja, hogy a tanuló számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre.

A tankönyvjegyzék minden évfolyam minden tantárgya vonatkozásában a NAT szerint jóváhagyott kerettantervi tantárgyanként legfeljebb kettő tankönyvet tartalmaz.

Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a NAT szerinti kerettantervi tantárgyhoz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat.

A tankönyvkiválasztásban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, megbízható és szép tankönyvet adjunk a gyerekek kezébe.

A tankönyv és taneszköz kiválasztásánál a felsorolt tartalmi és formai jellemzők alapján történik a válogatás:

Tartalmi szempontból figyelembe vesszük, hogy milyen a könyv szerkezeti felépítése, tematikus bontása, a szóanyag, szókincs, nyelvi megformálás helyessége, szöveg- és ábraanyaga, feladatmegfogalmazása. Segíti-e a tanulót az önálló tanulásban, kellő lehetőséget ad-e a differenciált fejlesztésre. Segíti-e a pedagógus felkészülését, megfelelő számú feladatot tartalmaz-e.

Formailag milyen a tankönyv kivitele, fűzése, használhatósága, tartóssága.

Az iskolánkban a nevelő-oktató munka során használatos tankönyveket, taneszközöket a szakmai munkaközösségek javaslata alapján az intézmény vezetője hagyja jóvá.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. testnevelés, technika, életvitel és gyakorlat, technika és tervezés, vizuális kultúra).

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanévet megelőzően tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak,
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak indokolt esetben vezetünk be.
- a taneszközök áránál a szülők anyagi helyzetéhez, a lehetőségekhez igyekszünk közelíteni.

Intézményünkben elvárás, hogy tudjon minden nevelő egyszerű audiovizuális ismerethordozókat, digitális táblát, IKT eszközöket kezelni és eredményesen alkalmazni a nevelési-oktatási folyamatban.

Minden típusú taneszközre szükség van a tanítás-tanulás folyamatában ahhoz, hogy a nevelés-oktatás minőségét, nagyobb hatékonyságát biztosítsuk.

Ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű kihasználással párosul.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

4.4. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Első önálló képzési szakasz:

Az 1-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében csökkentjük az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket. Fokozatosan átvezetjük a gyermekeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe; mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk az egyéni tanulási módszereket és szokásokat.

A mozgásigény sokrétű kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével alapozzuk meg a koncentráció és a relaxáció képességét.

Megalapozzuk a megfelelő tanulási módszereket, az iskolai fegyelem és figyelem, a kötelességérzet kialakulását.

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok mind az iskola, mind a szülők részéről is. Fokozatosan előtérbe kerül a motiválás és a tanulásszervezés.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a dramatizálás eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

A mozgásigény sokrétű kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével fejlesztjük tovább a koncentráció és a relaxáció képességét.

Fejlesztjük a megfelelő tanulási módszereket, az iskolai fegyelem és figyelem, a kötelességérzet kialakulását.

Fokozzuk a gyermekek motiváltságát jobb teljesítményük érdekében.

A tanulás kompetenciái

A tanulási kompetenciák fejlesztésének feladata azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulási formáknak a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megkezdi saját tanulási stílusának megismerését. Önismerete, önértékelése, önbizalma fejlődik, az ehhez szükséges megfelelő fizikai állapotának felismerését, ennek fenntartásához szükséges módszerek elsajátítását megkezdi. Tanulási részképességeinek - figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés – fejlesztése megkezdődik. Ösztönözzük a tanulókat arra is, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikat felismerjék, és azok megoldására segítséget tudjanak kérni. Támogatjuk, hogy a megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki a tanulás, az ismeretek elsajátítása iránt, a tanulást mindennapi életük ritmusába,

szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelvi készségek és képességek, kompetenciák valamennyi tanulási területen meghatározzák a tanuló későbbi előmenetelét. Ezek elégtelen szintje az egyes tantárgyakban megmutatkozó alulteljesítésben, valamint a lemorzsolódásban, a végzettség nélküli iskolaelhagyásban nyilvánulhat meg. A készségfejlesztésnek és felzárkóztatásnak ugyanakkor összhangban kell lennie a korosztályt tipikusan jellemző kognitív fejlődési szinttel, az egyéni képességeknek megfelelő terhelhetőséggel, és a differenciálást is ennek megfelelően kell tervezni. Az alapozás első szakasza, amelyben hangsúlyos szerepet kap az olvasás- és íráskészség, valamint a szövegértés fejlesztése, a második évfolyam végén zárul. Ebben a szakaszban folyamatos diagnosztizáló és fejlesztő, tanulást támogató értékeléssel kell követni az eltérő beszédkészséggel, nyelvi adottságokkal iskolát kezdő tanulók képességeinek alakulását. A késleltetett írástanítás lehetővé teszi a hosszabb és alaposabb írás-előkészítést és az ehhez kapcsolódó differenciált fejlesztő tevékenységeket. A tanulási terület legfontosabb tanulási eredménye az olvasás és az írás, mint alaptéchnika elsajátítása, valamint a szövegértéshez és -értelmezéshez szükséges alapkészségek, kompetenciák kialakítása. Az olvasóvá nevelést támogatja a tanulócsoporthoz érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi alkotások közös olvasása, élményszerű feldolgozása. Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése érdekében a nyelvtani szabályok megismertetése helyett a tanuló kreatív játékos, alkotó jellegű vagy kísérletező feladatokkal, változatos munkaformákban tapasztalja meg a nyelv összefüggéseit, működését. A kisgyermekkorban idegen nyelvi fejlesztés legfontosabb céljai közé a kedvező nyelvtanulási attitűd kialakítása, illetve a motiváció megteremtése és fenntartása tartozik. A nyelvtanulás első szakaszában a gyermek megismerkedik az idegen nyelvek létezésével, a nyelvtudás fontosságával, és bepillantást nyer a célnyelvi kultúrákba. A szelíd nyelvi nevelés élményalapú és tevékenységközpontú, fő célja a nyelv és a nyelvtanulás megszerettetésén túl a nyelvtanulás mindennapokban betöltött szerepének megértése és a célnyelvi kultúrák megismerése. Az önálló nyelvtanulóvá válás során a tanuló megismerkedik olyan alapvető tanulási stratégiákkal, amelyek segítségével képessé válik nyelvtudását folyamatosan fejleszteni és fenntartani, valamint az aktív nyelvtanulást megalapozni. A tanulási folyamat során szerzett siker növeli és fejleszti az önbizalmat, önismeretet, önértékelést és az együttműködési hajlandóságot. Az idegen nyelv tanulásának kezdete nem elvárás-központú, hanem tevékenység- és élményalapú. A hangsúly a szóbeliségen, a játékoságon és az életkornak, illetve nyelvi szintnek megfelelő kommunikáció megvalósulásán van. A gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag, szemléletes tanulási környezet, valamint az irányító pozitív tanári viszonyulás segítségével a tanuló megérti, hogy már kevés nyelvtudását is fel tudja használni valós helyzetekben.

A digitális kompetenciák

A digitális kultúra tantárgy tanulásának keretében az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, tevékenység- és cselekvésközpontú tanulás, alkalmazás kerül előtérbe. E szakasz elsődleges feladata az attitűdformálás és a képességfejlesztés. A tanuló olyan tapasztalatokhoz jut ezen a területen, melyek a 8–10 éves életkorban releváns digitális környezetre, a felmerülő, digitális eszközökkel megoldható problémákra adnak valós, kézzelfogható példákat. A nevelés-oktatás minden esetben a tanuló tapasztalataiból, érzékszervi megfigyeléseiből, a játéktevékenység során felmerülő szituációkból indul ki. A tanulás fő útja az egyéni, párban történő és csoportos tapasztalatszerzés, az információk egyéni vagy közös, cselekvéshez kapcsolt feldolgozása. E tevékenység során mód nyílik egyéni utak felfedeztetésére tanulás során való kipróbálására, az egyéni konstrukciók megvalósítására. A digitális kultúra tantárgyi

órakeretben való tanulására 3. osztálytól kerül sor, ám fontos szerepe van az ezt megelőző tapasztalatoknak is, melyeket 1– 2. osztályban, a digitális tananyagok használatakor, a digitális eszközökkel megvalósuló képességfejlesztés, differenciálás alkalmával szerez meg a tanuló.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az alapfokú képzés első évfolyamát kezdő, jellemzően 6-7 éves kisiskolások gondolkodása konkrétumokhoz kötött. A tanuló matematikai tartalmú tevékenységei során alakulnak az ismeretei és formálódik a gondolkodása, amelyet az egyedi tapasztalatokból kiemelkedő jellemzők (tulajdonságok és összefüggések) megismerése vezet majd az általánosítások és az absztrakció felé. Az 1–4. évfolyamon a matematika műveléséhez szükséges ismeretek kialakítása, a matematikai – a számfogalomhoz, a számérzékhez, a mentális számegyeneshez kapcsolódó – képességek kibontakoztatása, az alapkészségek kialakítása alapvető feladat úgy, hogy a spirálisan épülő tananyag fogalmi egy megértett, jól működtethető ismeretrendszer alapozzanak meg. A matematika tanulásának alapvető módszere a valóságon alapuló, személyes, cselekvő tapasztalatszerzés, amely a különböző érzékszervek bevonásával, mozgással, valamint szemléletükben és matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, játékokkal valósul meg. Ebben az alapozó nevelési-oktatási szakaszban a matematika egységes és széles alapozását a további lépések átgondolt megtervezésével kell megvalósítani. A tevékenységek során működő alkotó gondolkodásnak kiemelt szerepe van a megértésben. A tárgyi tevékenységek és a kapcsolódó változatos képi ábrázolások alapozzák meg a későbbi absztrakciót. A konkrétumokhoz való sokszori visszavisszalépések során alakulnak a matematikai fogalmak, összefüggések és eljárások. Ezek alapozzák majd meg a felső tagozaton és középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodást. A tanuló ebben a nevelési-oktatási szakaszban találkozik olyan egyszerű problémákkal, amelyek megoldásában szerepet játszik a megfigyelés, az értelmezés, az összefüggések felfedezése, ezáltal fejlődik gondolkodása, problémamegoldó képessége. Már a rendszerező készségek fejlődésének kezdeti fázisában is képes a lehetőségek megkülönböztetésére, azok rendszerezett felsorolására. Alsó tagozaton az új elemeket tartalmazó, problémát jelentő helyzetek nagyrészt örömteli tevékenységekben, játékos helyzetekben merülnek fel, a tanuló így gyakorolhatja, alkalmazhatja megszerzett ismereteit, fejlesztheti problémamegoldó, rendszerező és döntési képességeit. Elkezdi megtapasztalni, hogy a matematika segítségével hogyan lehet leírni a közvetlen környezete természeti, vizuális, technikai jelenségeit, tevékenységeit. A matematikai nevelés szoros kapcsolatban van a zenei, mozgásos és nyelvi fejlesztéssel. A mindennapi kommunikáció során a tanuló fokozatosan tanulja meg és alkalmazza a matematika nyelvét, a relációszőkincset, a viszonyok kifejezését. Kezdetben megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal közli gondolatait, és ezt lehet fokozatosan egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. A tanuló fokozatosan tanulja meg a kooperatív tevékenységek során az együttműködést, egymás elfogadását. Kérdéseket tesz fel, meghallgatja, megfigyeli a választ, mások véleményét; a tévedéseket tolerálja; ezekkel párhuzamosan érvelni tanul saját véleménye mellett. Szükséges a tanulók egyéni szintjének, adottságainak, képességeinek megfelelő differenciálása. Ennek formája a tevékenykedtetés, az eszközhasználat megválasztása, a többszintű problémafelvetés, a digitális tananyagok által kínált fejlesztő lehetőségek alkalmazása, az időbeli korlátok kiiktatása, a segítségnyújtás, a páros vagy csoportos munka szervezése és az értékelés. A tanuló a digitális eszközöket lehetőség szerint már ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja: a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására számítógépes fejlesztő játékokat használ.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése megjelenik a Hittan tantárgy keretében. Az 1–4. évfolyamon a tanuló kognitív fejlődésére művelet előtti és konkrét műveleti szakaszok egyaránt jellemzőek. Az erkölcsi normák és szabályok keletkezésének magyarázatában, a tevékenységek motivációjában és a transzcendens hit fejlődésében is nagy szerepet kap a tanuló által elfogadott tekintélyszemély véleménye, viselkedési mintája; ugyanakkor a jó-rossz cselekedetek elbírálásában már megjelennek a tettek – egyénre és környezetre vonatkoztatott következmények mérlegelése is. Az éntudat és önismeret fejlődésében a pszichológiai én kibontakozásának folyamata kezdődik el. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése célkitűzéseinek elérése érdekében fontos olyan nevelési-oktatási módszerek kiválasztása, amelyek figyelembe veszik a gyermekek fejlődési sajátosságait, az egyének közötti különbségeket, fejlettségi szinteket. A tanulók közötti különbségekre történő megfelelő reagálás fontos feltétele a motivált tanulás elérésének, a tanulás érdekében nyitott társas tanulási környezet kialakítására figyelünk, amelyben minden tanuló úgy érzi, meghallgatják őt és értékesnek tekintik aktivitását. A tanulás fizikai környezete a foglalkozások és munkaformák jellegéhez rugalmasan alkalmazkodik. A pedagógus által vezetett, érdeklődés alapján kialakított tanulói csoportokban a megbeszélések funkcionális tevékenységekkel, mesékkel, történetekkel, csoportos önismereti játékokkal, zenével, képzőművészettel és drámajátékkal gazdagodnak. Az egyéni és a csoportos feladatok megtervezésénél és kivitelezésénél digitális eszközöket is alkalmazunk. Az alkalmazott pedagógiai módszerek olyan feltételeket teremtenek, amelyek lehetővé teszik, hogy a tanulók rácsodálkozzanak a jelenségekre, kérdezzenek, igazolják saját véleményüket és meghallgassák mások véleményét. A nevelési-oktatási folyamatban alkalmazott többféle módszer lehetővé teszi, hogy a tanulók a tanulás aktív szereplőiként fejlesszék kompetenciáikat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, ének-zene és a magyar nyelv és irodalom tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával. Az általános iskola alsó tagozatán a vizuális kultúra tantárgy legfontosabb feladata az örömteli alkotótevékenység és alkotókedv fenntartása, valamint a vizuális műveltség nyitott szemléletű megalapozása. Az élményalapú tanulás megvalósítása érdekében változatos, a tanulók érdeklődését felkeltő játékos, új technikákat és kifejezőmódokat biztosítunk. Kiemelten kezeljük az ismerkedést a vizuális kommunikáció eszközeivel, a médiakörnyezettel, illetve a térszemlélet fejlesztése érdekében a tárgyak élményszerű használatának és az épített, tervezett környezet elemző vizsgálatának. A technika és tervezés tantárgy tanítása során építünk az óvodában megszerzett tudásra (az önellátás, önkiszolgálás, a tárgyalakítás, a kézműves és óvodaudvari tevékenységek során megszerzett tudás) amely tovább mélyíti az ember környezetet átalakító tevékenységének, felelősségének megismerését. Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építhető az alkotótevékenység, a gyakorlati feladatvégzés. A motiváció felkeltésére a tanuló aktív tanulási folyamatba történő bevonásával, játékba ágyazott minta- és modellkövetéssel, tapasztalatszerzéssel, felfedezéssel, az alkotó fantázia mozgósításával nyílik lehetőség. A tudás elsajátításának nagyobb egységekbe történő szerveződését nagymértékben segíti elő a környezeti tapasztalások eredményeként kialakult szokásrend, melynek kitüntetett eseményeit képezik a megelevenített néphagyományok, ünnepek, jeles napok. Az ének-zenei nevelés terén figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságait, aktív zenei tevékenységek során (mint a közös éneklés, zenélés, alkotás és zenés tematikus projekteknél való részvétel) segítjük a művészeti élmény elmélyülését. A kulturális

tudatosság kompetenciái az alsó tagozat a történelmi, népi tárgyú olvasmányok, énekek illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapiak nyomán keletkező tudása terén jelenik meg.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, a digitális kultúra, technológia és tervezés tantárgyak keretében az életkori sajátosságokhoz igazodva. Az idegen nyelvek tantárgyak tanulása elősegíti a körülöttünk lévő világ múltjának, jelenének és jövőjének megismerését, hozzájárul a tanuló jövőbeni munkavállalói kompetenciáinak, pályaválasztási célok sokrétű fejlesztéséhez. A digitális kultúra tantárgy keretében a tanuló a tanulási tevékenységek szakaszaiban használja az infokommunikációs eszközöket, lehetőségeket, ismereteket szerez azok szerepéről, innovációs potenciáljáról és veszélyeiről is. A technológia és tervezés tantárgy tanulása során elsajátított tudás és tudásalkalmazás elősegíti, hogy a tanuló tájékozott fogyasztóvá váljon, valamint mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait.

Második önálló képzési szakasz:

Az 5-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Megalapozzuk a tanulási területeknél meghatározott kulcskompetenciákat, fejlesztjük az együttműködési készséget.

Mélyítjük, gazdagítjuk a drámapedagógia eszköztárával az értelmi és érzelmi intelligenciát.

Törekszünk az egészséges életvitel kialakítására.

Fejlesztjük az önismeret kialakítását, az önértékelés képességét, az együttműködés fontosságának tudatosítását a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, fejlesztjük a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

Törekszünk az egészséges életvitel kialakítására.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori sajátosságok figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

Fejlesztjük a kreativitást; ügyelünk az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára; a tanulók egészséges terhelésére, a személyre szóló, fejlesztő értékelésre.

A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával megalapozzuk az önálló tanulást és önművelést.

Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő tanulási technikákat és a tanulás-szervezési módokat.

Gyakoroltatjuk a keresztény magatartásformákat a személyiség arculatának helyes kialakítása érdekében.

A tanulás kompetenciái

A tanulási kompetenciák fejlesztésének feladata azoknak a tanulási módszereknek és azoknak a viszonyulás formáknak a megtanítása, további elmélyítése, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanuló mélyebb ismereteket szerez tanulást segítő technikákról, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges digitális eszközök használata, együttműködés a tanuló társakkal, csoportmunka, projektek, tanulási környezetének kialakítása. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban, az interneten. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat és ismeri ezek etikus, képességeit, ismereteit fejlesztő módon történő használatát. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelviileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti. A tanulási részképességek – figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés – fejlesztéséhez is teret biztosítunk. Ösztönözzük a tanulókat arra is, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikkal szembenézzenek, azokra megoldást keressenek, a megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki, a tanulást mindennapi életük ritmusába, szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A felső tagozaton a kommunikációs kompetenciák fejlesztése szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompentenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését. A képzés második szakaszában a fő szervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyag tartalmával. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is. Az irodalmi ismeretek elsősorban az olvasás öröméhez, a különféle befogadási, értelmezési stratégiákhoz, az irodalmi művek kontextusaihoz vezető utakat mutatják meg, ezzel előkészítve az irodalmi művek eszme-, stílus- és hatástörténeti, valamint történelmi nézőpontú értelmezését. Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják. A tanórai és az iskolán kívüli tevékenységeket úgy tervezzük meg, hogy azok alkalmazkodjanak a tanuló társadalmi, kulturális és életkori sajátosságaihoz, és segítsék az adott esetben szükségessé váló differenciálást (felzárkóztatás, tehetség gondozás). Az iskolai munka során törekszünk a módszertani sokszínűségekre, az aktív tanulói tevékenységekre épülő módszerek alkalmazására (gyűjtőmunka, projektek, kooperatív, együttműködésen alapuló változatos és ötletgazdag írásbeli és szóbeli feladatok). A kompetencia fejlesztési céljai csak úgy valósíthatók meg, ha a tanuló aktív alakítónak válik, és nem csupán passzív befogadónak vesz azon részt. A tanulói tevékenységekre és

együttműködésre épülő módszerek erősítik a tanuló problémamegoldó képességét, és képessé teszik őt arra, hogy összekapcsolja a különböző forrásokból nyert sokféle információt. Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat. A tervezéskor figyelembe vesszük a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit. Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése. Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése terén a korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédkézség, valamint az interakció komplex fejlesztésén van a hangsúly. A nyelvi tartalmakat minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során dolgozzuk fel. A nyelvórákat az örömteli játékos, mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés és változatos munkaformák jellemzik. A tanulás tartalmát, tananyagait a nyelvtanuló igényeinek és egyéni különbségeinek megfelelően tervezzük és alakítjuk folyamatosan tervezni, minél inkább szem előtt tartva a 21. századi eszközök nyújtotta lehetőségeket. A tanuló megismeri az életkorának és érdeklődésének megfelelő autentikus anyagokat is, amelyek tovább erősítik a nyelvtanulási motivációját, és alkalma nyílik találkozni a következő szövegtípusokkal: gyermekirodalmi szövegek, a populáris kultúra szövegei, ismeretterjesztő és tényközlő, valamint személyes interakcióhoz, élményekhez, játékos tanuláshoz kapcsolódó szövegekkel.

A digitális kompetenciák

A digitális kultúra keretében hangsúlyos a mindennapi életben használt digitális eszközökkel megvalósított megoldások megismerése. A tanulás és tanítás egyik feladata a tanuló eltérő informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteinek rendszerezése, kiegészítése. A tanuló a digitális kompetenciák és a problémamegoldás képességének fejlesztése során, a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával, problémaorientált feladatmegoldási módszereket sajátít el. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. Kiemelten tárgyaljuk a gyors elavulás, a biztonság, a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás, valamint a biztonsági okokból bevezetett korlátozások problémarendszerét is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az alapfokú képzés első, a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből kiindulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, és kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye. Felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját. A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözzük az egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége. Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén is. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja. A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projektekben mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait.

Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulónak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt. A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más digitális eszközök mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés, értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése megjelenik a Hittan tantárgy keretében. Az 5–8. évfolyamon tanulók kognitív fejlődésére a fejlettségi szintek heterogenitása következtében a konkrét műveleti és a formális műveleti szakaszok sajátosságai egyaránt jellemzőek. A normák megállapításában, cselekedetek elbírálásában, a büntetés megállapításának mértékében a tekintély helyét átveszik a közös megegyezésen alapuló szabályok, az erkölcsi ítéletekben megjelenik a cselekvő szándékának megítélése. Az adott kortárs csoportnak és a tanuló által elfogadott tekintélyszemélynek való megfelelés motiváló ereje mellett megjelenik az aktuális csoportnormák megkérdőjelezése, az igazságosság hiányának felismerése is.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az 5-8. évfolyamokon folyamatosan biztosítjuk a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a mindennapos művészeti nevelés terén a vizuális kultúra, a technika és tervezés, az ének-zene, a történelem és a hon- és népismeret tantárgyaiban, valamint a szakköri és az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával. A vizuális kultúra tantárgy keretében a legfontosabb feladat az örömteli és többféle cél érdekében folyó alkotótevékenység segítése, a kreativitás fejlesztése céljából a kísérletezés bátorítása, a problémamegoldó gondolkodás gyakorlása, valamint a vizuális műveltség komplex szemléletű gyarapítása. A tanulás során a közvetlen környezetből nyert információk megfigyelése, leírása, elemzése a megismerés fontos forrása, miközben különös jelentőséget nyer a kreativitás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése is. A kreatív alkotó, ezen belül a tervező tevékenység sajátos lehetőséget biztosít a vizuális problémahelyzetekben a megoldáskeresésre, a megoldások kipróbálására, majd értelmezésére és értékelésére. Az élményalapú tanulás megvalósítása a tanulók érdeklődését felkeltő játékos, újabb és újabb technikákat és kifejezőmódokat kipróbáló egyéni vagy csoportos alkotó feladatok megoldásával érhető el. Miután az adott korosztály mindennapjainak meghatározó része a digitális környezet, egyre hangsúlyosabb a vizuális kommunikáció lehetőségeinek, a különböző mediális megjelenések mérlegelő értelmezésének a gyakorlása. Ebben az iskolaszakaszban a vizuális műveltség nem csak a történelmi korok művészeti emlékeinek vizsgálatát jelenti, hanem a mindennapok részeként a kortárs művészeti jelenségek értelmezését és magyarázatát is. A körülöttünk lévő épített, tervezett környezet, tárgyi világ vizsgálatán keresztül a hagyományörzés lehetőségeinek is teret biztosít. A művészettörténet képi ismeretanyaga az alkotva befogadás elvét követve része a tantárgyi követelményeknek, megközelítése tematikus, mert a művészet kultúráközvetítésben betöltött szerepe a rendelkezésre álló óra- és időkeretben a tanterv témaköreihez kapcsolva eredményesebben tanítható és tanulható. Az adott iskolaszakasz életkori sajátosságai a különböző vizuális önkifejezési formák gyakorlásával gazdagítják a tanulók személyiségét. A technika és tervezés tantárgy tanítása során építünk a tanulók előzetes tudására, az alkotótevékenység során elsajátított technikai ismeretekre, az eszköz- és szerszámhasználat műveleti lépései

során felmutatott ügyességre, valamint a tervezési és kivitelezési önállóságra. Komplex alkotó folyamatok tervezésével és elvégzésével biztosítjuk az elmélyülést, a változatos tanórai tevékenységet. A gyakorlatközpontú tanulási-tanítási folyamat – melyben az alkotótevékenység és az ismeretek szerzése egymástól elválaszthatatlan – jobban alkalmazkodik a helyi igényekhez, lehetőségekhez, sajátosságokhoz, jobban támogatja a pályaválasztást. Az ének-zenei nevelés terén az intellektuális és az emocionális fejlesztés egyensúlyára építünk. A teljes embert fejlesztő zenepedagógiai gyakorlatot alkalmazzuk, melynek célja a magyar nemzeti értékeket tisztelő és őrző, egyben európai műveltségű, kreatív, önállóan gondolkodó ember nevelése. A kulturális tudatosság kompetenciái megjelennek a konkrét élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése, a történettanításon alapuló történelemtanításban, amely a történelmi tudatosság és szemlélet kialakítását alapozza meg. A történelem és a hon- és népismeret tantárgyak jellemzően nagyban hozzájárulnak a kulturális kompetenciák fejlesztéséhez. A régmúlt korok embereinek életét bemutató történeteken, történelmi jelentőségű események feldolgozásán keresztül kulturális ismereteik elmélyülnek. Az egyetemes történelem, kultúra általánosan jellemző jelenségeinek, folyamatainak megismerése magyar példákon keresztül kerülnek bemutatásra. Az életmódtörténetet és a történelmi portrékat olyan témák egészítik ki, amelyek a mondák és legendák világát, a kereszténységet, illetve egy-egy korszak hadviselését és világvégét ismertetik meg a tanulókkal. A 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása és az ok-okozati összefüggések jobb megértése egyre jobban elősegíti, hogy a tanuló egyre inkább képessé váljon a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztése megjelenik az idegen nyelvek, az állampolgári ismeretek, a digitális kultúra, technológia és tervezés tantárgyak keretében. Az idegen nyelvek tantárgyak tanulása elősegíti a körülöttünk lévő világ múltjának, jelenének és jövőjének megismerését, hozzájárul a tanuló jövőbeni munkavállalói kompetenciáinak sokrétű fejlesztéséhez. Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása során a tanuló tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére, ezért megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást, illetve tájékozódik a munkaerő-piaci szerepekről, a munkaerőpiac helyzetéről, változásairól. Felismeri a szerepét a társadalmi munkamegosztásban. A digitális kultúra tantárgy keretében a tanuló a tanulási tevékenységek szakaszaiban használja az infokommunikációs eszközöket, lehetőségeket, tisztában van azok szerepével, innovációs potenciáljával és veszélyeivel is. A technológia és tervezés tantárgy tanulása során elsajátított tudás és tudásalkalmazás lehetővé teszi, hogy a tanuló tájékozott fogyasztóvá és a termelésben kezdeményezően részt vevő vállalkozóvá váljon, valamint mérlegelni tudja a termékeknek és szolgáltatásoknak az életminőségre gyakorolt hatásait.

4.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

A mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelésóra megtartásával biztosítjuk. Az 1-4. évfolyamon a heti öt órából egy órában néptáncot tanítunk.

A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelésórára osztjuk be.

A könnyített testnevelésórát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra keretében biztosítjuk és lehetőség szerint – a többi tanulóval együtt, azonos csoportban szervezzük.

Amennyiben a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelésórán is részt vehet, akkor számára is biztosítjuk a mindennapos testnevelésen való részvételt.

Fel kell menteni a tanulót a testnevelésórán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a testnevelésórán való részvételét sem.

4.6. Innovatív oktatásszervezési eljárások

4.6.1. Projektoktatás

A projektoktatás fogalma: A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja.

A projektoktatás tartalma: Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésformák kipróbálására, és újak kialakítása.

A projekt módszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektoktatás fő jellemzői: Mindig alkotó jellegű, megismerési cselekvési egység. Mindig komplex, feltételezi a tanárok és diákok partneri együttműködését, a differenciálás eszköze.

Intézményünkben minden évben aktualitásnak megfelelően egy-egy középtávú projektet valósítunk meg, amelyekben a projektoktatás technikái közül alkalmazzuk a kreatív, felfedező kutató technikákat, az együttműködésre készítő technikákat és a tanulói kezdeményezésre épülő technikákat egyaránt. Támogatjuk, hogy tanórai keretben is megvalósuljon a projektoktatás, hogy a módszertani sokszínűség és minél szélesebb tanulói személyiségfejlesztés ezzel is biztosított legyen.

4.6.2. Témahét

A központilag felajánlott, projektoktatást lehetővé tevő témahetek megvalósításában részt vállalunk az adott témához kapcsolódó összefüggő tanítási órák, egyéb foglalkozások megszervezésével. A témahetek közül egy adott tématerület vállalását, kiválasztását az éves munkatervben rögzítjük minden tanév elején.

4.6.3. Élménypedagógiai módszerek alkalmazása

Az elsajátított élménypedagógiai módszereket a tanórákba beépítjük. Az alkalmazásra kerülő élménypedagógián alapuló közösségi programok megalapozzák az informális és nem formális tanulási folyamatok megjelenését és beágyazódását az oktatás rendszerébe. A megújuló pedagógiai kultúra hatására javul a tanulási folyamat résztvevőinek motiváltsága, elkötelezettsége, hatékonyabbá válik együttműködésük. A kidolgozandó tartalmak és módszertan kreatív eszköztára és munkaformái hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulás közösségi élménnyé váljon a gyermekek számára.

4.7. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoporthoz számára biztosítsa a szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden pedagógus számára a

törvényben meghatározott heti tanítási órát vagy egyéb foglalkozást biztosítson. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.

Pedagógiai programunk szerint választható tantárgy iskolánkban nincs.

A tanulók a délelőtti és a délutáni tanulási időszak egyes részeiben különféle tantárgyakhoz kapcsolódó témákkal és projektekkel is foglalkoznak, illetve a délutáni szabadidő sávjában szakköri foglalkozások közül választhatnak. A szabadon választható foglalkozások játékosan, tapasztalati úton kapcsolódnak az elsajátítandó témakörökhöz.

A választható foglalkozások közé tartoznak a délutáni sportfoglalkozások, szakkörök stb. A foglalkozások kiválasztásában fontos szempontunk, hogy a tanulók a kötelező ismeretanyagon túl valódi, használható tudást szerezzenek. A választható foglalkozások meghirdetésekor közöljük azt is, hogy a foglalkozást várhatóan melyik pedagógus fogja vezetni.

4.8. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

4.8.1. A tanulók ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés, értékelés a pedagógiai tevékenység szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiség fejlesztésében. Ösztönzést ad, kifejleszti a felelősségérzetet és önértékelő képességet, önnevelésre készítet.

Az objektív, igazságos értékelés előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, egyéni képességeihez is viszonyítanunk kell. Az értékelés a tanulókat egyénekként is segíti abban, hogy a tőlük elvárható maximumot nyújtsák. Az értékelés minden esetben a bizalomra épül.

4.8.2. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái

Az értékelés a nevelő-oktató munka egyik legfontosabb, mindent meghatározó kérdése. Fontos, hogy jól tervezett, következetes, tartalmas, objektív legyen.

Az alapelvek, célok tekintetében a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda nevelőtestülete az alábbi konszenzusra jutott:

Az értékelés fő alapelvei:

- A fejlesztő támogatás. Az intézmény értékelési normája, hogy az iskola kedvező befolyást gyakoroljon a tanulmányi eredményeket befolyásoló tényezőkre. A tanuló számára értesítőt, bizonyítványt nyújtunk elért eredményeiről, de befolyásoljuk is a további ismeretszerzés folyamatát, a tanulók felelősségtudatának, önértékelésének fejlődését.
- A minősítés (szöveges, szóbeli, vagy érdemjegy, osztályzat) tükrözze a tanulói teljesítményt, a tárgyi tudást és a készség szintet. Az értékelés nem lehet a fegyelmezés, a büntetés eszköze.
- Legyen az értékelés motiváló erejű. Ösztönözze az értékelés a diákokat a további erőfeszítésre. A motiváció – azoknak az indítékoknak az együttese, amelyek a

tanulásra pozitívan hatnak – minden tanulási siker alapvető feltétele. Alapelveink szellemében arra törekszünk, hogy mind a tanítási-tanulási folyamatban, mind a tanórán kívüli programok útján a különböző korú és képességű tanulók intenzíven vegyenek részt. Érdeklődésük felkeltése a többféle, változatos tartalmú és szervezésű tanulási lehetőséggel történik.

- Az értékelés legyen személyre és közösségre szólóan is ösztönző.
- Az értékelés legyen szakszerű. *„Egy tanár értékelő stratégiája akkor nevezhető differenciáltnak és szakszerűnek, ha sokféle értékelési rendszerrel dolgozik, s minden lehetséges alkalmat megragad arra, hogy az egyéni különbségeket figyelembe véve adjon megerősítéseket tanítványainak...”* Tantestületünk mind a normaorientált, mind a kritériumorientált értékelési módokat alkalmazza. Az országos átlaghoz való közelítés célja mellett a tanulókat az önmaguk teljesítményéhez és egyéni képességeikhez mérten is viszonyítani kell.
- Az értékelés folyamatos, rendszeres és folyamatba ágyazott az egész szorgalmi idő alatt, s nem kampányszerű. Havonta legalább egy érdemjegyet, de félévenként minimum 3 érdemjegyet kapnak a tanulók. Az érdemjegyekről a szülők és tanulók egyaránt tájékoztatást kapnak /ellenőrző könyv, bizonyítvány útján, fogadóóra, szülői értekezlet, osztályfőnöki óra/.
- Az értékelés legyen objektív és igazságos. Legyen az értékelés megalapozott. A tanári értékelés a tanuló emberi méltóságát tiszteletben tartva elfogulatlan és konkrét legyen.
- Legyen tárgyyszerű az értékelés, amelyben megnevezzük, melyek az erős pontok, melyek a gyengeségek, hol és hogyan kell javítani.
- Az osztályozás előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Minden tantárgy a helyi pedagógiai programban megfogalmazta az évfolyamonként kötelezően teljesítendő minimumkövetelményeket, melyeket a tanulónak a magasabb fejlesztési szintre és évfolyamba lépéshez teljesítenie kell. Az értékelés épüljön a helyi tanterv követelményrendszerére.
- A témazáró dolgozatok minősítésében tantestületünk egységes értékelési rendet követ.
- Az értékelés legyen méltányos, vegye figyelembe a gyermek életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, szükség esetén a tanuló otthoni életkörülményeit. Biztosítani kell a diák számára a javítás lehetőségét. Tilos a gyermek teljesítményét neme, vallása, etnikai hovatartozása, vagyoni helyzete, cselekvőképességének korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt hátrányosan megkülönböztetni, minősíteni.
- Az értékelés legyen tervezett.
- Ne legyen megtorló, fenyegető jellegű.
- Legyen ismert a követelményrendszer a tanár, a diák és a szülő előtt.

Munkánk során az értékelés mindhárom típusát alkalmazzuk:

- diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés: a tanuló tudásszintjének év eleji mérése, meglévő tudásának feltárása valamely nagyobb tematikus egység tanítása előtt, a hiányosságok felmérése a cél- meghatározás és tájékozódási céllal. Témazárás esetén az elsajátítás mértékének mérése, felzárkóztatás meghatározása céljából.
- szummatív (összegző, minősítő) értékelés: egy-egy tematikus egység, egy félévi anyag vagy év végi összefoglalás lezárásaképp. Cél: a tantervi követelmények teljesítésének szintjéről való meggyőződés. A változás, fejlődés mértékének

kimutatása, eredmények a kezdetekhez képest. Nevelési célok: reális önértékelés, önbizalom erősítése a tanulóknban

- formatív (fejlesztő) értékelés: a tanítás-tanulási folyamat állandó kísérőjeként. Készségmérések – a pedagógia munka eredményességének mérésére, a tanulók fejlődésének figyelemmel kísérésére vonatkozóan. Cél: a tanulási folyamat szabályozása.

A tanulók fejlődésének nyomon követése, teljesítményük értékelése a következő információk alapján történik:

- a tanuló és a pedagógus napi kapcsolata
- a napi tanulási kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése szóbeli feleletekkel, tesztekkel, az írásbeli feladatok javításával
- összegző kép a gyerek munkájáról, fejlődéséről témazáró felmérésekből, dolgozatokból, szóbeli feleletekből, elkészített munkadarabokból, képzőművészeti alkotásokból, kiselőadásokból, a testi fejlődést nyomon követő teljesítménymérésekből
- versenyeredmények
- szülő-pedagógus párbeszéd
- szociometriai felmérés a társas kapcsolatokról
- kérdőívek és beszélgetések a tanulási szokásokról
- önértékelő megbeszélések az osztályközösségben, csoportokban
- az egy osztályban tanító pedagógusok megbeszélései

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik.

4.8.3. Szöveges értékelés

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel kell kifejezni.

A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tární a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

Első évfolyamon a tanuló teljesítményét, előmenetelét a pedagógus tanítási év közben, félévkor és a tanítási év végén szövegesen értékeli, minősíti.

Első évfolyamon a féléves szöveges értékelés során átfogó tantárgyi értékelést is adunk.

Második évfolyamon félévkor a pedagógus tantárgyanként szöveges értékeléssel, minősítéssel fejezi ki (a tanuló teljesítményét, előmenetelét), hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A féléves szöveges értékelés során átfogó tantárgyi értékelést is adunk.

Az első évfolyamon alkalmazott szöveges értékelés a tanév végi szöveges minősítés kiegészítéseként:

- A tanuló teljesítményének, előmenetelének szöveges értékelésének, minősítésnek lezárásaként a tantárgyi értékelésen túl átfogó értékelést és minősítést is megfogalmaz.
- **Dicséretben részesül** az a tanuló, aki az értékelt tantárgyból kiválóan teljesített, és tanulmányi versenyeken eredményesen szerepelt.

Az első évfolyamon

tanév végén

az a tanuló, aki a magatartás-szorgalom értékelésénél és minősítésénél példás értékelést kap, valamint a tanuló teljesítményének, előmenetelének szöveges értékelésénél és minősítésénél minden tantárgyból kiválóan teljesít minősítést kap, a szöveges értékelés zárásaként a „**kitűnő tanuló**” minősítést is megkapja.

A köznevelési törvény 54. §-ának 3. bekezdése előírja, hogy az általános iskola első évfolyamán és a második évfolyam félévének értékelésekor olyan szöveges minősítést kell kapnia a tanulónak, amelyik kifejezi, hogy a tanuló:

KIVÁLÓAN TELJESÍT,
JÓL TELJESÍT,
MEGFELELŐEN TELJESÍT vagy
FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL

A fent említett minősítések elvi és tartalmi kritériumai a különböző tantárgyak, és a mentális-szociális érettségben való fejlettségi szint viszonylatában kell, hogy érvényesüljenek a következő módon:

A tanulók szöveges értékelésének első évfolyamon és második évfolyam első félévében elfogadott alapelvei:

- személyre szóló legyen
- fejlesztő, ösztönző jellegű; meghatározható legyen az egyén fejlesztésének stratégiája
- az érthetően meghatározott iskolai követelményrendszerre épüljön
- rendszeres, sokoldalú és folyamatos legyen
- legyen annak számára érthető, akinek szól (szülő, gyermek)
- vegye figyelembe a szülők, gyermekek értékeléssel kapcsolatos megjegyzéseit, meglátásait
- a tanulási folyamatban a tanulót és a szülőt a közös tanulás érdekében szövetségesként kell tekinteni

A tanulók szöveges értékelésének tartalmi kritériumai:

KIVÁLÓAN TELJESÍTETT az a tanuló, aki:

- megérti a magyarázatokat, a feladatok utasításait, szövegét
- gondolatait önállóan, érthetően képes kifejezni szóban, írásban ill. a metakommunikáció eszközeivel
- szóincse gazdag, kifejezése választékos
- a különféle információs forrásokat megfelelően használja (médiák, könyvtár, számítógép...)
- megérti és következetesen alkalmazza a tanult szabályokat (közösségi, munkavégzési, feladat megoldási)
- együttműködő az iskolai tevékenységekben
- udvarias, tisztelettudó a felnőttekkel, tanulótársakkal
- önállóan képes a gondolkodási műveletekre és azok alkalmazására
- motivált a tartós, folyamatos, elmélyült tanulásban

JÓL TELJESÍTETT az a tanuló, aki:

- a magyarázatokban, feladatok értelmezésében alkalmanként segítséget igényel
- gondolatait rendszerint önállóan, néha mintakövetéssel fejezi ki
- szóincse életkori sajátosságainak megfelelő, törekszik az árnyalt kifejezőmódra
- törekszik az információs eszközök használatára
- megérti és legtöbbször alkalmazza a tanult szabályokat
- együttműködő az iskolai tevékenységekben
- udvarias, tisztelettudó a felnőttekkel, tanulótársakkal
- a gondolkodási műveletekben általában önálló, alkalmazásukban néha bizonytalan
- esetenként külső készítésre van szüksége a tanulásban

MEGFELELŐEN TELJESÍTETT az a tanuló, aki:

- a magyarázatokban, feladatok értelmezésében gyakran segítséget igényel
- gondolatai kifejezésében általában önállóan, támogatásra szorul
- szóincse átlagos
- segítséggel használja az információs eszközöket
- a tanult szabályokat nem mindig fogadja el, esetenként következetlen
- az iskolai tevékenységekben változó együttműködést mutat
- nem mindig udvarias, tisztelettudó a felnőttekkel, tanulótársakkal
- a gondolkodási műveletekben általában önállóan, alkalmazásukban gyakran bizonytalan
- a tanulásban rendszerint külső készítésre van szüksége

FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL az a tanuló, aki:

- a magyarázatokban, feladatok értelmezésében állandóan segítséget igényel vagy egyáltalán nem tudja értelmezni azokat
- gondolatai kifejezésében önállóan, állandó támogatásra szorul
- szóincse szegényes, alapszavak használata jellemző
- gyakorlatlan az információs eszközök használatában
- a tanult szabályok elfogadása kialakulatlan, alkalmazásukban következetlen vagy ellenszegülő
- az iskolai tevékenységekben gyakran elzárkózó

- a felnőttekkel, tanulótársakkal való viszonya változó
- a gondolkodási műveletekben önállóan, alkalmazásukra sokszor segítséggel sem képes
- a tanulásban külső készítésre van szüksége

A szöveges értékelés gyakorisága:

1. évfolyamon félévkor és év végén.
2. évfolyamon félévkor **szöveges értékelésre** kerül sor.

4.8.4. Értékelés érdemjeggyel

A második-nyolcadik évfolyamon a pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli.

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük. A félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján határozzuk meg. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri.

Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Értesítő gyakrabban is készülhet az intézmény pedagógiai programja szerint. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei a következők:
jeles (5):

- ismeri, érti, tudja a tananyagot, alkotó módon alkalmazni tudja ismereteit, a követelményeknek megfelelően,
- pontosan, szabatosan fogalmaz,
- lényegre mutatóan definiál,
- az adott témáról összefüggően képes beszélni,
- bátran mer kérdezni, ha valamit nem ért,
- bátran mer problémát felvetni.

jó (4):

- a tantervi követelményeket megbízhatóan, csak kevés vagy jelentéktelen hibával tesz eleget
- világosan, szabatosan fogalmaz, de apróbb bizonytalanságok előfordulhatnak.
- kisebb előadási hibákat vét
- a meghatározásokat nehezen tudja alkalmazni

közepes (3):

- a tantervi követelményeket pontatlanul, néhány hibával teljesíti
- ismeretei felszínesek, hiányosak,
- önállóan kevésbé tud dolgozni, összefüggően felelni
- rövid mondatokat alkot, pontatlanul fogalmaz
- feladatát, előadását tanári segítséggel tudja teljesíteni.

elégséges (2):

- csak a tantárgyi minimumot tudja, súlyos hiányosságai vannak a tantervi követelményekben
- képtelen összefüggő mondatokban felelni, egyszavas válaszokat ad

- a fogalmakat megtanulja, de nem tudja alkalmazni.
- gyakorlatban képtelen az önálló munkavégzésre
- segítséget igényel az írásbeli munkánál.

elégtelen (1):

- A tantárgyi követelmények minimumát sem tudja teljesíteni.

A félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a helyi tantervben meghatározott tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre.

Az érdemjegyek tartalmát a helyi tantervek követelményei határozzák meg.

Az érdemjegyekkel szemben támasztott követelmények:

- Legyen tervszerű és folyamatos.
- A felmérő dolgozatok megírására lehetőleg ne az utolsó órában kerüljön sor.
- A heti 1-2 órás tantárgyaknál a tanulók félévente 3-4 érdemjeggyel rendelkezzenek.
- Az írásbeli és szóbeli feleletek aránya lehetőség szerint kiegyensúlyozott legyen.
- A helyi tantervben meghatározott számú felmérő dolgozat az egyes tantárgyak esetében kötelezően megírandó (magyar nyelv és irodalom, idegen nyelvek pl. évi kettő)
- A témaegységenkénti felmérések, valamint az írásbeli feleletek számát a pedagógus dönti el.
- Az írásbeli munkák kiosztásának, javításának határideje maximum 2 hét.
- Az egyéni pontozási rendszerét a pedagógusok minden év első szülői értekezletén közlik a szülőkkel, ill. az első tanítási napon a tanulókkal.
- A kijavított írásbeli munkát mindig értékeli a pedagógus, a típushibák kijavítása nem marad el.
- Az iskolai dolgozatok, témazárók, feladatlapok, feleletek, gyakorlati tevékenység, munkák stb. érdemjegyét a szaktanár az elektronikus naplóba beírja.

Az órai aktivitást, a kiselőadásokat, a szorgalmi feladatokat a pedagógus egyénileg értékeli.

Az érdemjegyek nem egyenértékűek!

Megkülönböztető színekkel jelölhetjük:

kék/fekete = feleletek, mérések, tesztek eredményeinek jelölésére (egyszeres súlyú)

zöld = gyűjtőmunkák, házi dolgozatok, szorgalmi feladatok, füzetek rendje, órai munka (0,5-szeres súlyú)

piros = témazárók, félévi, év végi dolgozatok, évfolyamszintű felmérések, évfolyamszintű tanulmányi versenyeken elért eredmények (kétszeres súlyú).

Az értékelésnél döntő a tanuló fejlődése, illetve hanyatlása.

Félévkor számszerű bejegyzéssel az ellenőrző könyvbe, év végén szöveges-fogalmi jelöléssel a bizonyítványba és a törzslapba.

A naplókba mindig számszerű bejegyzés kerül.

Az újonnan belépő tantárgyak értékelése érdemjeggyel történik (4. évfolyam – idegen nyelv).

A nevelőtestület a tanulók félévi és év végi osztályzatát áttekinti az osztályozó értekezleten.

A tanulók előmeneteléről a szülőket folyamatosan, rendszeresen tájékoztatjuk: a tájékoztató, az üzenőfüzet vagy az ellenőrző könyv útján. A szülőnek lehetősége van szóban is tájékoztatást kérni a szülői értekezleten vagy a fogadóórán, indokolt esetben előzetes

egyveztetés után más időpontban is. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti.

Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

4.8.5. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az írásbeli feladatok formái, rendje, korlátai:

- Témazárók: szigorúan a helyi tantervben megfogalmazott követelményrendszerre épülnek, egy témakör elsajátításáról számoltatjuk be segítségével a tanulót. A dolgozat megírása előtt egy héttel közöljük a beszámoló pontos időpontját, melyet az elektronikus naplóba is beírunk. Napi két témazárónál többet nem íratunk egy osztályban. A témazáróért kapott érdemjegyet az elektronikus naplóba pirossal írjuk. Az értékelés százalékosan történik:

1-4. oszt.: matematika, magyar nyelv és irodalom, környezetismeret, idegen nyelv

90-100 %: jeles (5),

75-89 %: jó (4),

50-74 %: közepes (3),

32-49 %: elégséges (2),

0-31 %: elégtelen (1),

5-8. oszt.

91-100 %: jeles (5),

75-90 %: jó (4),

51-74 %: közepes (3),

31-50 %: elégséges (2),

0-30 %: elégtelen (1).

A témazáró dolgozatok értékelésénél az egyéni fejlődés árnyaltabb tükrözése érdekében az értékelő jegy mellett a százalékos eredményt is fel kell tüntetni!

- Röpdolgozatok, írásbeli feleletek: ezek feleletértékű dolgozatok, melyek az egyes témákkal, témarészletekkel kapcsolatosak. Az érték kapott érdemjegyet az elektronikus naplóba kézzel írjuk. Törekszünk az egységes formátumra, ezért a röpdolgozatokat főként füzetbe íratjuk, melyeket a tanulóktól év elején beszedünk.
- Tudáspróba (diagnosztizáló értékelés): ez a beszámoltatási forma tipikusan a matematika tantárgyra jellemző. Sok esetben a témazáró előtt, tájékoztatásként, erőpróbaként íratjuk, melynek jegyei nem feltétlenül kerülnek be az elektronikus naplóba.
- Gyűjtőmunka, kiselőadás: ennek előkészítése nagyon fontos. Meg kell adni a tanulónak a pontos elérhetőséget és a legfőbb szempontokat. A gyűjtőmunkáért, kiselőadásért kapott jegyeket egyéni módon jelezzük, az elektronikus naplóba zölddel írjuk be.

A dolgozatok intézményi megőrzési ideje a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 1. számú mellékletének 25. pontja szerint 1 év.

4.8.6. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának elvei

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- Az otthoni felkészülés a legtöbb tantárgyban nagyon fontos a gyerekek életében. A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
- A megtanulni való tananyagot kijelöljük a tankönyvben (oldalszám, cím, bekezdés). Az írásbeli feladatok 90%-a gyakorló jellegű, legtöbbször hasonló feladat, mint amelyet már az órán is megoldottunk (matematika, idegen nyelv), vagy az otthoni felkészülést ellenőrző feladat (munkafüzet feladatok).
- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- A szülőknek joguk van tanácsot kapni abban, hogyan nyújtsanak segítséget gyermeküknek az otthoni munkában.
- A tanulóknak joga van a házi feladat elkészítéséhez szükséges tanári útmutatáshoz.
- A pedagógus a házi feladatot mindig ellenőrzi, megbeszéli a diákokkal.
- A szorgalmi házi feladatot a tanár jutalmazza (piros pont, részjegy, egész jegy stb.)
- A házi feladat megoldását a tanár érdemjeggyel értékelheti.

A házi feladat formáit tekintve lehet:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ projekt-munka ▪ egyéni kutatómunka ▪ teszt ▪ prezentáció (adathordozó) ▪ gyűjtőmunka ▪ munkafüzeti gyakorlatok ▪ rajz, plakát ▪ feladatmegoldás, fogalmazás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ munkadarab ▪ programozás ▪ memoriter ▪ versenyfeladatok ▪ rejtvények ▪ szótanulás ▪ kísérlet stb.
---	---

Természetesen a tantárgyak jellegéből következően a szóbeli és írásbeli feladatok aránya változó:

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- 1-4. évfolyam:
  - az iskolában készülnek a következő tanítási napra,
  - otthoni felkészülésre készség- és képességfejlesztő feladatot kapnak, 1 órát meg nem haladó mennyiségben.
- 5-6. évfolyam:
  - az iskolában készülnek a következő tanítási napra, kutató- és gyűjtőmunkát kivéve,
  - másnapi felkészülésük ideje átlag maximum 1,5 óra,
  - az egy tantárgyból adott feladatok mennyisége ne haladja meg a 20-30 percet,

- a fogalmazások hossza: minimum egy oldal
- 7-8. évfolyam:
  - másnapi felkészülésük ideje átlag maximum 2 óra,
  - az egy tantárgyból adott feladatok mennyisége ne haladja meg a 20-30 percet,
  - a fogalmazások hossza: minimum másfél oldal

A tanulók terhelése hétfvégén és szünetekben:

Alapelv:

- egyénre szabott, választási lehetőséget felajánló, napi felkészülési időtartamot meg nem haladó feladatot kapjanak a gyerekek,
- a tehetséges, érdeklődő tanulókat szorgalmi feladatokkal, kutatómunka kijelölésével motiváljuk, segítjük.
- A hosszabb memoritereket, verseket részenként adjuk fel!
- A kötelező olvasmányok olvasására előző tanév végén hívjuk fel a tanulók figyelmét.

Elvárások a szünetre adott feladatokra vonatkozóan:

- önálló ismeretszerzésre ösztönözzenek,
- adjanak lehetőséget a megszerzett tudás alkalmazására.

Vizuális kultúra, testnevelés, ének-zene, digitális kultúra tantárgyból lehetőség szerint nem adunk otthoni feladatokat. Arra törekszünk, hogy a tananyagot az órán elsajátítsák, és begyakorolják a gyerekek.

4.8.7. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítési formái

A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása. A jutalmazás akkor hatékony, ha közvetlenül a kívánatos viselkedés után alkalmazzák. A jutalmazás rendkívül nagy motiváló erő, főleg kisgyermekkorban, de később sem lebecsülendő a szerepe. Éppen ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmazni.

Az értékelés alapelvei:

- szakszerű, differenciált stratégiák alkalmazása,
- sokszínű, változatos, ösztönző módszerek bevezetése,
- a tanulói megerősítés biztosítása.

A neveltségi szint értékelése

Iskolánk arra törekszik, hogy az intézmény tanulóinak magatartása megfeleljen mindazon elvárásoknak, melyeket egyrészt az iskola szellemisége (a keresztény értékrend), a közösségi magatartás szabályai, a társadalmi normák támasztanak.

Az értékelés helyi rendszerén belül a magatartás és a szorgalom értékelésekor kiemelt fontosságúnak tartjuk:

- segítse az iskola nevelési-oktatási céljainak elérését
- segítse a tanulók önismeretének fejlődését
- adjon lehetőséget az önnevelésre is
- az értékelés általában az iskolai tevékenységre vonatkozzon

Ezt az iskola nevelőtestülete a szülői szervezettel és a diákönkormányzattal együttműködve a házirendben dolgozza ki *a tanulók magatartásával kapcsolatos elvárásait:*

- tanáraikkal együtt dolgozzanak iskolánk jó hírvének öregbítésén
- vigyázzanak maguk és társaik testi épségére, tulajdonára
- óvják és védjék az iskola vagyontárgyait
- társas életükben tartsák be a kulturált viselkedés szabályait
- az iskolai rendezvényeken, tanórákon, az órai szünetekben magatartásuk, viselkedésük legyen kulturált
- legyenek udvariasak, előzékenyek
- tiszteletet és megbecsülést tanúsítsanak tanáraik, az iskola dolgozói és tanuló társaikkal szemben
- a tanítási órákról csak indokolt esetben, a hiányzás okát igazolva maradjanak távol
- minden tanuló igyekezzen megismerni iskolánk múltját, ápolja hagyományait

Az iskola minősítési rendszere magatartásból

A magatartás értékelésének módja, kritériumai:

A magatartás és a szorgalom minősítésére az osztályfőnök tesz javaslatot a kollégák véleményét, valamint az elektronikus naplóba tett bejegyzéseket is figyelembe véve. Az osztályfőnök félévi és az év végi osztályzatra vonatkozó javaslatát a testületi többségi döntéssel véglegesíti. Az év végi minősítés egész tanévre szól.

A magatartás értékelése

Az értékelés szempontjai:

Megfelelés az iskolai követelményeknek, a keresztény szellemiségnek

- a házirend, az iskolai élet törvényeinek ismerete, azok betartása és betartatása.
- megfelelés az általános viselkedési normáknak: udvarias, figyelmes viselkedés, kulturált hangnem. A tanuló magatartása tanítási órán, szünetben és egyéb foglalkozásokon.
- az igazolásokra vonatkozó rendelkezések betartása, késések száma

A közösséghez és annak tagjaihoz való viszonyulás

- beilleszkedés a közösségbe, mások beilleszkedésének elősegítése
- aktív szerepvállalás a közösség előtt álló feladatok megoldásában
- segítőkészség a problémák feltárásában és megoldásában
- a tanuló személyiségjegye

A tanuló magatartásának értékelése

első évfolyamon   →   tanév közben, félévkor és év végén szöveges értékeléssel,
2. évfolyamon   →   félévkor szöveges értékeléssel, minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló magatartása: példás, jó, változó vagy rossz.

Az értékelés módja:

PÉLDÁS:

- magatartású az a tanuló, aki az elbírálás minden szempontjának következetesen megfelel. Nincs írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetése, nincs fegyelmi büntetése és

egyetlen igazolatlan órája sem. Tanáraival, az iskola valamennyi dolgozójával és tanuló társaival szembeni viselkedése és hangneme kifogástalan. Órákon követendően jó magatartású. Az osztályközösségre véleményével, javaslataival, tetteivel pozitív hatást gyakorol. Megbízható, szívesen vállal feladatokat, s azokat lelkiismeretesen el is végzi. Felelősséget érez a saját és mások cselekedeteiért. Aktív, irányít, kezdeményez. Óráról nem késik. Iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató. Felelősségérzettel van a közösség iránt, megtartja a házirendet, és arra törekszik, hogy mások is megtartsák azt

JÓ:

- magatartású az a tanuló, aki kisebb hiányosságok, kifogások mellett megfelel az iskolai normáknak, a házirendet betartja. A tanítási órákon kifogástalanul viselkedik, az osztályközösségbe jól beilleszkedett, de annak alakítására különösebb befolyást nem gyakorol. Maga ugyan nem kezdeményez, de a kapott feladatot teljesíti. A helyes kezdeményezések mellé áll. A közösség ellen vétőkkel nem száll szembe. Fegyelmezett, de mások viselkedése iránt közömbös. Igazolatlan hiányzása nincs.

VÁLTOZÓ:

- magatartású az a tanuló, aki nem képes a követelményeknek folyamatosan megfelelni. Magatartásával nem árt a közösségnek, de nem szívesen vesz részt a közösségi munkában. Számítani nem lehet rá, megbízhatatlan a feladatok teljesítésében. Felelősségérzete kialakulatlan, ingadozó. Nem mindig vállalja tetteit, többször vét a házirend szabályai ellen. Hangneme társaival és esetenként a felnőttekkel udvariatlan, viselkedése kifogásolható. Előfordul, hogy az iskolába, vagy az órára késve érkezik, mulasztását nem tudja igazolni. Fegyelmező intézkedésben részesült a tanév során. Az osztályközösséget időnként negatív irányban befolyásolja, indulatait nehezen fékezi. Hajlamos egyéni érdekeit előtérbe helyezni mások vagy a közérdekkel szemben.

ROSSZ:

- magatartású az a tanuló, aki a követelményeknek sorozatosan nem felel meg. A házirend ellen tudatosan, rendszeresen, súlyosan vét.
- magatartásával szemben súlyos kifogások merülnek fel. Igazgatói intézésben, fegyelmi eljárásban részesült. Rossz irányban befolyásolja a közösséget, tudatosan negatív értékrendű. Rendetlen, durva, társ a rosszban. Társaival és a felnőttekkel szemben nem őszinte. Igazolatlanul többször mulasztott. Felelősséget sem társai, sem közössége iránt nem érez, nem vállal, a közösségi munkából kivonja magát. Iskolán kívüli magatartásával az iskola rossz hírnevét kelti.

A tanév közben és tanév végén az értékelés, minősítés érdemjeggyel történik, melyet félévkor osztályzattal (5, 4, 3, 2) számszerűen jegyzünk.

Tanév végén a bizonyítványba példás, jó, változó vagy rossz bejegyzés kerül.

A félévi magatartás értékelése eltérhet a havi jegyek átlagától, ha a tanuló kiemelkedő jutalmazásban, vagy elmarasztalásban részesül.

Az a kiváló vagy jó teljesítményű tanuló, aki a közösségért semmilyen munkát nem vállal,

illetve önös érdekek vezérlik, példás magatartásértékelést nem kaphat.

Az iskola minősítési rendszere szorgalomból

A szorgalom értékelésének módja, kritériumai:

- tanulmányi rendszeresség (folyamatosság)
- kötelességtudás, igényesség önmagával és munkájával szemben
- érdeklődés (a tudás megszerzésének igénye)
- kitartó munka
- a feladatmegoldás igényessége, minősége
- a tanuláshoz szükséges felszerelés karbantartása, jelenléte
- az egyéni képességekhez mért teljesítés mértéke
- fejlődésének iránya (javuló vagy romló tendencia)
- pontos munkavégzés
- többletek (tanulmányi versenyek, szakkörök, pályázatok)

A tanuló szorgalmának értékelése

első évfolyamon → csak szöveges értékelés (tanév közben, félévkor, év végén)
alkalmazása

2. évfolyamon → félévkor szöveges minősítéssel, értékeléssel fejezzük ki, hogy a tanuló magatartása: példás, jó, változó vagy hanyag.

PÉLDÁS:

szorgalmú az a tanuló, aki céltudatosan szervezi munkáját, kötelességtudó. Tanulmányi munkájában a lelkiismeretes felkészülés folyamatossága nyomon követhető, a tanóra alatt kitartó érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye állandó. Megbízhatóan, pontosan végzi feladatait. Önkéntesen is többletfeladatokat vállal. Folyamatosan fejlődik. Az órán szükséges felszerelése hiánytalan. Önellenőrzésre képes. Munkája eredményes, társai munkáját is elősegíti. Szorgalmával példát mutat.

JÓ:

szorgalmú az a tanuló, aki a követelményeknek általában megfelel, de képességei jobb teljesítmény elérését is lehetővé tennék. Az órákra általában felkészül, időnként szorgalmi feladatot is vállal. Időnként biztatásra szorul. Felszerelése tiszta, gondozott, hiánytalan. Órákon figyel, spontán aktivitással vesz részt, szükség esetén segítséget kér és elfogad. Írásbeli munkáinak külalakja megfelelő.

VÁLTOZÓ:

szorgalmú az a tanuló, aki nem képes a követelményeknek egyenletesen megfelelni. Ingadozó lelkesedéssel, szétszórt figyelemmel kapcsolódik a tanulmányi munkába. Pontatlansága miatt állandó ellenőrzésre, segítésre szorul. Eredményei emiatt változóak. Tehetsége jobb teljesítmény elérését is lehetővé tennék. Csak az őt érdeklő tárgyból készül rendszeresen. Gyakran felejt otthon az órán szükséges felszerelés egy részét, házi feladatait gyakran nem készíti el. Írásbeli munkái kifogásolhatóak. Önellenőrzésre nem képes, gyakran kell a kötelességeire figyelmeztetni.

HANYAG:

az a tanuló, aki meg sem próbál az iskolai elvárásoknak eleget tenni. Tanulmányi munkája megbízhatatlan. Sikertelen tanulmányi eredménye nemtörődöm hozzáállása miatt következett be, feladatait rendszertelenül, igénytelenül végzi. Érdektelenséget mutat, munkához való viszonya rossz. Felszerelése rendszeresen hiányzik. Kötelességeinek nem tesz eleget. Képességeihez és körülményeihez képest keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Írásbeli munkája rendetlen. Önálló munkára nem hajlandó.

A tanév közben és tanév végén a minősítés érdemjeggyel (5, 4, 3, 2) történik. Tanév végén a bizonyítványba példás, jó, változó vagy hanyag bejegyzés kerül.

A tanulók magatartását és szorgalmát minden hónapban értékeljük.

A minősítés az egyéni képességek alapján, a körülmények mérlegelésével történik, reálisan fejezi ki a tanulmányi tevékenységhez való viszonyt.

4.8.8. Jutalmazás, büntetés formái

Jutalmazás

Az a tanuló, aki példamutató magatartást tanúsít, képességeihez mérten folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, az osztálya, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, iskolai, illetve iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön vesz részt, bármely más módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, jutalomban részesül.

A tanuló kiemelkedő teljesítményét tanév végén bejegyezzük a bizonyítványba. Az iskolai szinten elismert, kiemelkedő teljesítményt pedig igazgatói vagy nevelőtestületi dicséret mellett oklevéllel és tárgyjutalommal (pl. az Év Tanulója Díj) ismerjük el.

A dicséret történhet írásban és szóban.

Jutalmazási formák magatartásból, szorgalomból:

- Dicséret:
  - szaktanári
  - osztályfőnöki (szóbeli, írásbeli)
  - igazgatói (szóbeli, írásbeli)
  - tantestületi

Iskolánk minden évben egy vagy két 4. és 8. osztályos diáknak „az Év Tanulója Díj”-at adományoz. A díjat a tantestület javaslata alapján kapják a tanulók.

A kiemelkedő teljesítmények elismeréseként a tanuló szaktárgyi dicséretet félévkor és év végén is kaphat.

A Szent Erzsébet Rózsái Alapítvány díját az iskola azon (alsó és felső tagozatos) diákja kapja, aki kiemelkedően példás hitéleti tevékenységet folytat, és aktív a közösségi munkában is.

A díj elnyerésének speciális feltételei:

- osztálya közösségi munkájában cselekvően részt vesz, segít osztályfőnökének, tanárainak egyes ünnepélyek, események lebonyolításában,
- az iskola tanítási időn kívüli tevékenységeiben szerepet vállal,
- egyházközsége hitéleti munkájából aktív szerepet vállal, bekapcsolódik,

- az iskola vallási programjaiban buzgó és készséges lelkiülettel segédkezik,
- megbízható barát és jó iskolatárs,
- szolgálatkész, tisztelettudó,
- társai számára példát adó, vonzó módon éli meg hitét, s őket is segíti így hittük gyakorlásában.

A Szent Erzsébet Rózsái Alapítvány díja a Szent Erzsébet-gálán kerül átadásra.

A Szent Anna plébánia a kiemelkedő templomi szolgálatért év végén megjutalmazza a ministránsokat.

Fegyelmező intézkedések

Az a tanuló, aki megszegi a házirendet, először figyelmeztetésben, ismételt, ill. súlyos megszegés esetén – ha szükséges, fegyelmi eljárás alapján (ld. SZMSZ, Házirend) – súlyosabb büntetésben részesül.

Súlyos megszegésnek minősül, ha a tanuló az intézmény hírnevét csorbítja, a másik ember testi épségét, egészségét veszélyezteti vagy károsítja, lopás, pénzügyi visszaélés, rongálás minősített esetét követi el.

Fegyelmi formák magatartásból, szorgalomból:

- tanári
  - figyelmeztetés szóban
  - figyelmeztetés írásban
  - intés
- osztályfőnöki
  - figyelmeztetés szóban
  - figyelmeztetés írásban
  - intés
  - megrovás
- igazgatói
  - figyelmeztetés szóban
  - figyelmeztetés írásban
  - intés
  - megrovás
- tantestületi
  - figyelmeztetés írásban
  - megrovás
  - szigorú megrovás
- áthelyezés másik osztályba
- áthelyezés másik iskolába

A fegyelmi fokozatok átléphetők.

A büntetés akkor működik, ha szakszerű, ha célja a nem kívánt viselkedés belsővé válásának megakadályozása és a tanuló helyes irányba terelése. Azt kell elérni, hogy az általunk értéknek tartott mintákat ő is értékesnek, beépítésre érdemesnek tartsa, hogy ne mi fegyelmezzük kívülről, hanem ő igényelje a belső fegyelmezettséget.

4.9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban szükség szerint csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, a digitális kultúra, a technika és tervezés tantárgyat, a hittant. Kivételes esetekben más tantárgyak bontására is sor kerülhet. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

Az egyéb foglalkozások indításának elvei, feltételei:

- tartalma, követelménye legyen összefüggésben a pedagógiai program cél- és feladatrendszerével,
- biztosított legyen a személyi, tárgyi és eszközrendszer a képzés teljes idejére.
- A tanév során a tanítás és tanulás megszervezésében meghatározó tényező a gyermekek érdeke, valamint az alaptevékenység hatékonysága.

4.10. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztési programja

Általános elvek

Általános iskolánk felvállalta a sajátos nevelésű igényű tanulók közül, azon tanulók integrált iskolai nevelését és oktatását, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi és egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek.

A Nemzeti alaptantervben foglalt és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének oktatásának irányelveiben meghatározottakat - fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák, a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – általános iskolánkban alkalmazzuk.

A sajátos nevelési igényű program célja:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;
- az iskola fejlesztési követelményei igazodnak a fejlődés lehetséges üteméhez;
- a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kap a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve, ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúlik;
- a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása során a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél,
- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében:

- az iskola a szakértői véleményekre támaszkodva pontosan meghatározza a sérült képességek rehabilitációs célú korrekciójának területeit, a tartalmak kijelölésekor az egyes területeket módosítja, elhagyja, vagy új területeket von be a fejlesztésbe.
- a sérült képességek, készségek, kompetenciák habilitációs, rehabilitációs célú korrekciójának területeit megismerjük és differenciáltan fejlesztjük;

- a nevelés-oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat figyelembe vesszük és biztosítjuk;
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus vesz részt.
- A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit biztosítjuk: a tantárgyi helyi tantervek speciális fejlesztési módszereket tartalmaznak, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok; tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök; fejlesztő helyiségek biztosítása.

4.10.1. A SNI tanulók habitációs, rehabilitációs ellátása

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét
- c) esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszhetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő, korrekciós, habitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

Az ellátás közös elvei:

A feladatokat és célokat az intézmény dokumentumai tartalmazzák. E feladatok hosszú távúak és az iskola egész nevelési – oktatási rendszerét átfogják.

A habitációs, rehabilitációs tevékenység szakmaközi együttműködésben valósul meg, szervezett, nyitott tanítási – tanulási folyamat, s a tanulók igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A habitációs, rehabilitációs tevékenység közös célja és feladatai:

- a hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása, helyreállítása,
- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók kialakítása.
- az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása

A habitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- a sérülés típusa, súlyossága,
- a sérülés kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje,
- a SNI tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmai: egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A SNI tanuló fejlesztésére vonatkozó célok, tartalmak, tevékenységek, követelmények megjelennek:

- a pedagógiai programban,
- a helyi tantervben a tantárgyak programjában,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- az egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező fejlesztő pedagógus feladata:

- programok összeállítása,
- fejlesztőmunka,
- közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, s ezt követően a konzultációban.

A szükséges pedagógiai feltételeket a köznevelési törvény határozza meg. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára.

4.10.2. Az együttnevelés

Az együttnevelés objektív tényezői

Az integráció azt jelenti, hogy a SNI gyermekek beilleszkednek a többségi nevelési intézményeket látogató gyermekek közé.

Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védeltséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező **pedagógus**, aki

- a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- b) egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó **szakképzettséggel rendelkező** – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon (egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés) – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- h) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- i) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.
- j) közreműködik az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység megszervezésében, ezt követően a konzultációban

A köznevelési törvény 47. §. (1) kimondja, hogy „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.”

Az együttnevelés sikeres megvalósítása érdekében a befogadó iskoláknak rendelkezniük kell azokkal a tárgyi és személyi feltételekkel, amelyeket a törvény előír.

A köznevelési törvény rögzíti azokat a feltételeket, melyek által megvalósulhat a sikeres integráció.

Az integrációt vállaló intézmények feladatai:

- Az alapító okiratában szerepeltetni kell a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének – oktatásának köznevelési feladatát. *Közn.t.. 4.§. (1)*
- Szakemberek biztosítása: szükségleteknek megfelelően gyógypedagógus, konduktor. *Közn.t. 47. § (4.a). 32 /2012 EMMI rendelet 2. melléklet (9.1.2)*
- Tanítás-tanulást segítő speciális eszközök, tanórai segédletek biztosítása. *32 /2012 EMMI rendelet 2. melléklet (1.5)*
- Egészségügyi és pedagógiai cél a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások biztosítása, a tanórai foglalkozásokon túl. *Közn.t. 47. §. (5) 32 /2012 EMMI rendelet 2. melléklet*
- A szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható. *Közn.t. 56. §.(1)*

Az együttnevelés szubjektív tényezői

A törvényi háttér meglehetősen elengedhetetlen, de önmagában kevés, ennél sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak a szubjektív tényezők.

Biztosítani kell:

- a SNI tanuló beilleszkedését és együtt haladását a többi tanulóval, ezt segíti a nyitottabb személyiség formálása,
- a szakértői bizottság által megjelölt pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat be kell építeni az egyéni fejlesztési tervekbe,
- a pedagógusok, a szülők és a többi gyermek felkészítését,
- a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesítését, sérülésspecifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelést, együttműködést a szakemberekkel.

Cél az inkluzív, befogadó iskola kialakítása.

A befogadó iskolákban **szereik a heterogenitást**, akár **kiemelkedően tehetséges**, akár **fogyatékossgal élő** tanulóval, akár **hátrányos szociális helyzetű** gyermekről legyen szó. A pedagógus itt nem hárítja a felelősséget másra, hanem igyekszik saját eszköztárát úgy bővíteni, hogy megoldást találjon a tanulási nehézségekre.

Fontos, hogy a befogadó pedagógusok rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, melyek az adott fogyatékossgai típust jellemzik. Mivel a többségi iskolák pedagógusai képzésük során alig-alig szerezhettek ilyen jellegű tudást, lényeges, hogy konzultáljanak a gyermeket segítő gyógypedagógussal, valamint továbbképzéseken vegyenek részt.

Elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben résztvevő szakemberek team-munkában dolgozzanak, együtt kell meghatározni a tennivalókat.

Alapvető tényező továbbá, hogy a befogadó pedagógusok jártasak legyenek a differenciált tanulás-szervezésben.

A differenciálás az a folyamat, melynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez rendeli.

Ezáltal tudja a tanulóhoz igazítani a tananyag tartalmát, szintjét, a tanulás ütemét, az alkalmazott módszerek, az ellenőrzés, értékelés, számonkérés típusát stb.

Ez a fajta tanulásszervezés nemcsak a SNI gyermekek számára kedvező, hanem a csoport valamennyi tagjának. A pedagógus így kaphat képet arról, hogy ki milyen téren kiemelkedő, tehetséges, illetve ki miben marad el társaitól.

Az erősségekre építve és támaszkodva határozhatja meg azokat az eljárásokat, módszereket, amelyekkel az elmaradott területek fejleszthetők.

A szülők szerepe, befolyása felelőssége az inkluzív iskolában kifejezetten nagy. Elsősorban az egyéni igényekhez szabott optimális, támogató környezetet kell biztosítaniuk. Nagy szerepet játszanak abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen, kapcsolatot tartanak az osztálytanítóval és a gyógypedagógussal.

Ha a gyermek fogyatékoságát korán felismerték, akkor a szülőnek már volt ideje feldolgozni, s akkor a szülői elfogadás megbízható támaszt jelent. Találkozhatunk olyan szülői magatartással, amikor az integrált oktatási forma választása a stigmatizációból való megszabadulás lehetőségét jelenti. Ilyenkor nem számíthatunk szülői érdeklődésre, s gyermekének sem tud érzelmi biztonságot nyújtani.

Az iskola és a szülők közti ideális kapcsolatnak a következő alapelvekre kell épülnie: a szülő és a szakember kölcsönösen tisztelik egymást, az információáramlás kölcsönös legyen, érezzék a szülők, hogy nevelési-oktatási folyamatban résztvevő pedagógusok elfogadják gyermekük egyediségét, ők is részesei a nevelési-oktatási folyamatnak.

A pedagógusoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk az ép gyermekek szüleit sem, empátiás készséget kell kialakítani bennük, fontos, hogy a szülők támogassák gyermeküket a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadásában. A pedagógusok feladata, hogy ismertesse a gyermektársakkal a fogyatékoság mibenlétét, a segítségnyújtás lehetőségeit. Meg kell találni azt az egyensúlyt, hogy a SNI tanuló **éppen annyi segítséget kapjon**, amennyire szüksége van: se többet, se kevesebbet.

Együtműködés a szakemberekkel: az intézmény a sajátos nevelési igényű, fogyatékoságnak, létszámnak megfelelő szakembereket biztosít.

A fejlesztő pedagógus feladata sokrétű. Azon túl, hogy egyéni fejlesztési terv szerint közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, koordinálja a rehabilitációs munkában résztvevő más szakemberek munkáját, kapcsolatot tart a szülőkkal, nyomon követi a gyermek fejlődését.

Kapcsolatot tart a többségi pedagógusokkal:

- segíti a diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesz a környezet kialakítására, speciális eszközök kiválasztására, speciális módszerek alkalmazására,
- folyamatosan konzultál velük,
- ráirányítja figyelmüket a beszerezhető szakirodalomra.

Városi szinten lehetőség van logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő bevonására is.

4.10.3. A városi, az iskolán kívüli együtműködés lehetőségei:

- Pedagógiai Szakszolgálat: nevelési tanácsadás, pszichológiai és fejlesztő pedagógia, gyógytestnevelés, logopédiai ellátás, gyógypedagógusi hálózat
- Pályaválasztási Tanácsadó

- Szakorvosok, házi gyermekorvosok, szülők.

A tanulók képességeit folyamatosan értékeljük, kontrollvizsgálatok a szakértői bizottságnál, szöveges értékelés a fejlesztő napló alapján, konzultálunk a szaktanárokkal, szülőkkel, megjelöljük a további feladatokat.

A SNI tanulóink rendszeresen járnak iskolába, részt vesznek a fejlesztő foglalkozásokon. Örülnek eredményeiknek, a szülők többsége rendszeresen részt vesz a szülői értekezleteken és fogadóórákon.

A 8. osztályos tanulókat sikeresen tudjuk beiskoláztatni a középiskolákba.

Iskolánk rehabilitációs tevékenységének jellege:

- órai differenciált foglalkozás,
- pedagógiai célú rehabilitációs fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint a szakértői bizottság javaslata alapján.

A rehabilitációs tevékenységeket végző szakemberek:

- fejlesztést elősegítő differenciálást és integrációt végző pedagógusok
- gyógypedagógus
- fejlesztőpedagógus

Helyiségek:

- tanterem
- fejlesztő szoba
- tornaterem

4.10.4. A pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási - zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális, szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

A fejlesztés alapelvei

- A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő *egyéni fejlesztési terv alapján*, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.
- Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása *komplex módon* logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.
- Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

- Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulás módszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása;
- a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok, a külső, belső segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása;
- az előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása;
- a feladatok megoldásához hosszabb időszávok, tágabb keretek megjelölése;
- a feladatok tartalmának a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához történő igazítása;
- egyénre szabott támogatás;
- személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekinti;
- a gyógypedagógus és az iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

Kulcskompetenciák fejlesztése az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók vonatkozásában:

Alapkompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében kiemelt jelentőségű az alapkompetenciák kialakítása: az olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez szükséges nyelvi funkciók, mennyiségi, számfogalmi (készségszintű, elvont számolás kis számköröktől kezdve), téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere. Az alapkompetenciák fejlesztése elsősorban az alapozó négy évfolyam feladata, ugyanakkor az érintett gyermekeknél a felsőbb évfolyamokon átívelve szükséges e kompetenciák stabilizálása, a lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében is.

A tanulás kompetenciái

Kiemelt fejlesztési terület az érintett gyermekek aktív, önirányított tanulási kompetenciájának kialakítása a tanulási területeken átívelve. Tudatosítjuk a tanulóban az erősségeit és gyengeségeit/nehézségeit, valamint hangsúlyozzuk az eltérő információfeldolgozási stratégia és tanulási stílus másfajta útjait. A tanulóval közösen megtaláljuk azt a tanulási-kognitív stílust, mely illeszkedik képességmintázatához és személyiségéhez, s mellyel hatékony, önálló tanulóvá képes válni. A pedagógus a reális tanulási célok kitűzésében, a tanulási preferenciák megtalálásában támogatja a tanulót. Lényeges elem a kíváncsiság, önreflexió és önellenőrzés iránti igény felkeltése és fenntartása, valamint annak a megerősítése, hogy a tanulás természetes velejárója a hibázás, s ezt kellő belátással, türelemmel és problémaérzékenységgel erőforrássá lehet tenni. Lényeges továbbá a saját tanulásért érzett felelősségvállalás kialakítása, a kitartás erősítése és az érintett gyermekek kimozdítása a tanult tehetetlenségéből, azáltal, hogy megélik saját kompetenciájukat és kontrolljukat a tanulási tevékenységük felett.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A tanulás-tanítás során kiaknázzuk a kommunikációs helyzetekben meglévő fejlesztési lehetőségeket a kommunikációs kompetenciák gyakorlására (mások arckifejezésének, érzelmeinek leolvasása és értelmezése; a másik hanghordozásának, hangsúlyának, hangerejének észlelése, ezek jelentésének, üzenetének értelmezése; a gesztusok, testbeszéd felismerése, értelmezése) a metakognitív viselkedési stratégiák kialakítására, például kooperatív technikák, projektmunkák alkalmazásával.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák kiváló lehetőséget kínálnak az érintett tanulók hatékony információszerzésére, a kompenzációs utak megtalálására. A szövegszerkesztő, a bemutatókészítő, az adatkezelő, az adatfeldolgozó, a grafikus, hang-, videoszerkesztők hatékonyan használhatók fel a tananyag adaptálására, ezáltal a nehézségek leküzdésére, valamint tehetséggondozásra. Fontos, hogy tisztában legyenek a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveivel, megtanulják, hogyan lehet megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat és a digitális identitást.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Valós, érdeklődési körükbe eső problémamegoldás során megtanulják alkalmazni az analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív (ravezető, egyediből az általános felé mutató), deduktív (levezető, általánosból az egyedire mutató) és abduktív (hipotézisalkotás, célja a magyarázat) következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett gyermekek gyakran nehezen boldogulnak családi és intézményi kapcsolataikban, nehezítettek lehetnek a felnőttekkel és kortársakkal való társas interakciók. A kortársközösség a tanulási, viselkedésszervezési problémáik miatt kevésbé elfogadó lehet velük szemben, ezért mindenképpen támogatni szükséges a kapcsolati hálók kiépítését, fenntartását. Fontos, hogy megtanulják az érzelmek és más szociális jelzések felismerését, a metakommunikatív jelzések megértését, az érzelmek, vágyak, célok, gondolatok megfelelő kifejezését és értelmezését. A kortárskapcsolatok kiépítéséhez és fenntartásához szükséges készségek fejlesztésével, a kapcsolatépítés ösztönzésével lehetőség adódik a szociális viselkedéselemek fejlesztésére, gyakorlására. Lényeges az érintett tanulók kimozdítása az esetleges passzivitásból, az iskolai életben való aktív részvétel támogatása. Támogatjuk a tanulóban a felelősségvállalást, a gondoskodást, a segítőkészséget, az empátiát, a toleranciát, az együttműködést, a szolidaritást, a kockázatvállalást, a konfliktushelyzetekben az asszertivitásra támaszkodó konfrontációt is.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai átélés élménye és a művészi önkifejezés lehetősége az érintett tanulók rezilienciáját és rekreációját támogatja. Így a kreatív tevékenységekbe történő aktív bekapcsolódás lehetősége elengedhetetlen eszköz a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében hangsúlyos szerepe van az iskola pályaorientációs tevékenységének, hogy a tanulók és szüleik megismerjék a továbbtanulási, szakmatanulási opciókat, a felvételi rendszerben adható többlettámogatási, méltányossági lehetőségeket. Kellő figyelmet fordítunk a sikerorientáltságra, az innovációs készség kialakítására.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére:

- az olvasással (diszlexia),
- a helyesírással (diszortográfia),
- az írásmozgással (diszgráfia)
- és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn.

Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

4.10.4.1. *Diszlexia*

Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének,
- rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

4.10.4.2. *Diszortográfia*

A diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak.

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

Jellemző a helyesírási készség általános gyengesége:

- feltűnőek a tüköriírási elemek, a fölösleges betűelemek, a betű-, szótag-, szókihagyások,
- diktálás után betű, szótag, szó ki- és elhagyása fordul elő, a tanuló a szöveget módosítja, esetleg értelmetlen mondatokat ír,
- a tanuló kapcsolási nehézségekkel küzd, írásban is téveszti a szó- és mondatstruktúrát.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

4.10.4.3. *Diszgráfia*

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara.

Jellemzői:

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló-, kéz-, ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központosás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

Az írás külalakjában megjelenő tünetek:

- tájékozódási nehézség a vonalrendszerben, a leírt betűk nagysága egy szón belül is erősen változó, a betűk dőlésszöge következetlen, a betűformák szabálytalanok,
- gyakori az átírás, áthúzás, összefirkálás, a zárójel,
- hiányoznak, vagy torzulnak a betűkapcsolatok,
- gyakori a nyomtatott és írott betűk tévesztése.

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskoláskorban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő íráskészséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés),

- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

Kiemelt feladatok diszlexia, diszortográfia, diszgráfia esetén:

- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincsbővítés, helyes ejtés,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang-betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, -tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató – elemző vagy diszlexia prevenciós módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A megvalósítás szinterei:

- minden tanórán,
- fejlesztő, felzárkóztató foglalkozáson,
- napköziben, tanulószobán

4.10.4.4. Diszkalkulia

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara.

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,

- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- súlyos elmaradás a matematikai relációk verbális kifejezésében
- figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskoláskorban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,

Kiemelt feladatok diszkalkulia esetén:

- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazás,

- szerialitás erősítése.

A megvalósítási szinterei:

- matematikaóra,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

4.10.4.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitással, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői:

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja: a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai:

- teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

4.10.5. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata.

4.10.6. A különleges bánásmódot igénylő tanulók hatékonyabb oktatása

Célok:

- motiváció a tanulás és iskola iránt,
- iskolai kudarcok enyhítése/megszüntetése,
- a kudarcélmény okainak feltárása, ill. annak kiküszöbölése,
- esélyteremtés, ill. esélyegyenlőségre való törekvés.

Feladatok:

- diagnosztika
- egyedi esetek megbeszélése, megoldási módok keresése
- a lemaradás mértékének megállapítása, fejlesztési célok meghatározása
- mozgásfejlesztés, percepciófejlesztés
- figyelem, emlékezet fejlesztés,
- verbális fejlesztés,
- a gyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentáció
- szakemberek/intézmények együttműködése.

Módszerek:

- egyéni felzárkóztató program,
- korrepetálások, differenciált foglalkozások,
- a tanítás tanulása
- kooperatív tanulásszervezés
- projektpedagógia alkalmazása a sikerorientált tanulásszervezés során
- helyes tanulási módszerek hangsúlyozása,
- önbizalomra nevelés sikerélményhez juttatással,
- állandó pozitív visszacsatolás, a legkisebb eredmény dicsérettel történő elismerése,
- amennyiben szükséges, tanulószoba szervezése, ill. napközis foglalkozáson való felkészülés lehetőségének biztosítása,
- a továbbtanulás irányítása, segítése

4.11. Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai feladatok

Az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai feladatok, a mindennapi testedzés feladatainak végrehajtását szolgáló programok és a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

1-4. évfolyamon az iskola saját fizikai felmérési rendszere alapján mérjük a tanulók teljesítményét. A testnevelés tantárgy 5-8. osztály helyi tanterveiben szerepeltetjük a tanulók fizikai állapot mérésének kötelezettségét. A mérést évenkénti gyakorisággal végezzük el a testnevelésórákon a NETFIT rendszer alkalmazásával. A tanulók általános fizikai teherbíró képességének értékeléséhez és minősítéséhez használt NETFIT (fizikai fittség mérése) alapmérései az alábbiak:

- Testösszetétel és tápláltsági profil mérése
  - testtömeg
  - magasság
  - testzsírszázalék
  - testtömegindex (BMI)
- Aerob fitsségi (állóképességi) profil
  - állóképességi ingafutás 20 méter
- Vázizom fitsségi profil
  - ütemezett hasizomteszt
  - törzsemelés teszt
  - ütemezett fekvőtámaszteszt
  - kézi szorítóerő mérése
  - helyből távolugrás teszt
- Hajlékonysági profil
  - hajlékonysági teszt

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók a mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke. A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre hozzáférhetőek legyenek, és rögzítjük a NETFIT informatikai rendszerben. A tanulók fizikai állapotának mérésére a munkatervben meghatározott időintervallumban kerül sor. A mérés alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják.

4.12. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Az iskola környezeti és egészségnevelési elveit meghatározza elhelyezkedése: a település központjában épületekkel körülvett területen helyezkedik el. Az iskolai udvar nagy része szilárd burkolattal van borítva, zöldövezete kicsi. Az udvar, illetve a kialakított sportpálya biztosítja a lehetőséget a szabadidős tevékenységekre és mozgásos játékokra. Az iskolában a tantestület legtöbb tagja intenzíven foglalkozik az egészség és környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívüli programok megvalósítása során.

4.12.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az iskolai egészségnevelés ahhoz járul hozzá, hogy a tanuló kellő ösztönzést és tudást szerezzen egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerni és felhasználni tudó egészséges életvitel kialakulásához. Az egészséges életmód,

életszemlélet területei az iskola pedagógiai rendszerébe és tevékenységeibe beépülnek, melyek az alábbiak:

- a tanulók egészségi állapotának ismerete
- a mindennapos testmozgás, testnevelés óra
- egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozás
- betegségek felismerése, elkerülése, higiénés magatartás
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.
- barátság, közösségi kapcsolatok
- tanulási környezet, az iskolai környezet alakítása, ápolása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet fontossága

Az egészségnevelés színterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai keretekben, osztályfőnöki órákon a tanterv konkrét témaköreinek feldolgozásával és az aktuálisan felmerülő problémák megbeszélésével.

Az egészséges életmódra nevelés keretében fejlesztjük – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- stresszkezelés,
- önismeret, önbecsülés megerősítése,
- célok megfogalmazása és kivitelezése,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás, döntéshozás,
- kortárs csoport nyomásának kezelése,
- segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- elutasítási készségek fejlesztése.

Nem hagyományos tanórai keretben:

Az iskolánkban a tanórákon kívül is számos lehetősége van az egészségfejlesztésre, így például önismereti csoportfoglalkozások szervezése, lelki programok, szakmai segítők igénybevétele, részvétel a helyi egészségvédelmi programokon, sport, kirándulás, egészségnap(ok) rendszeres szervezése, a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése, az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése.

Napközis foglalkozás formájában játékos gyakorlatok során, délutáni szabadidős foglalkozások alkalmával sportjátékok, filmvetítések, vetélkedők segítségével.

Az iskola folyamatosan együttműködik a segítő egészségügyi szervekkel (iskolaorvos, fogorvos, védőnők), tanév elején a fogorvos és a védőnők ismertetik az éves munkatervükben az iskolára megtervezett szűrővizsgálatok időpontjait és menetét. Az általános iskola folyamatosan kapcsolatot tart a szülői házzal és a szülői értekezletek, fogadóórák és nyílt napok alkalmával segíti a szülőket gyermekeik egészségügyi problémáinak kezelésében.

4.12.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés csak az iskolai oktatással egységben, attól el nem különítve értelmezhető, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre
- elemi ismereteket közvetíteni a tanuló számára
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre
- az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása

Harmadik és negyedik évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát
- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket
- mintákat adni a természet megismeréséhez
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert

Ötödik és hatodik évfolyam:

- képi megismerési formákkal továbbfejleszteni a természettel kialakult kötődést
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat
- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan

Hetedik és nyolcadik évfolyam:

- elvont megismerési formákat is felhasználva továbbfejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán
- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét
- a környezetkímélő életmód fontosságának megértetése a tanulókkal
- a természetközelség igényének, a pozitív jövőképek a kialakítása

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és egyéb foglalkozásnak feladata.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket,

de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a természettudomány tantárgy keretében közelebb viszük gyermekeinket az élő természethez, ezért néhány napos megfigyelést teszünk velük (4., 6. évfolyam). A tantárgyi koncentráció kiaknázása (matematika, magyar, testnevelés, vizuális kultúra, technika és tervezés) segíti az ismeretek megszilárdulását.
- A környezetismeret, természettudomány, biológia, földrajz, kémia tantárgyak, valamint az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során minden osztály környezeti kirándulásra megy. Az éves osztálykirándulások alkalmával a tanítók és a szaktanárok a meglátogatott terület környezeti jellemzőit is átbeszélnek a tanulókkal.

A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma. Különböző akciókban veszünk részt: pl. szárazelemgyűjtés, papírgyűjtés.

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákközösségnek, és az osztályközösségeknek.

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

4.13.A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Intézményünk integráló jellegű intézmény. Képesek vagyunk mind a különleges bánásmódot igénylő, mind a hátrányos helyzetű (HH), ill. halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók integrált nevelésére-oktatására.

Az esélyegyenlőség biztosítását az alábbi területekre kiterjedően értelmezzük:

- a nevelésbe/oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- a nevelés/oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a neveléshez/oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a neveléssel/oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,

- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- a nevelésben/oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Esélyegyenlőségi célkitűzések intézményünkben:

- Olyan körülményeket kell kialakítani, hogy megvalósuljon
  - a megkülönböztetés megszüntetése,
  - az egyenlő bánásmód,
  - az emberi méltóság tiszteletben tartása,
  - a társadalmi szolidaritás.
- Minden tervezett infrastrukturális és tartalmi, szakmai fejlesztés esetén kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelési/oktatási helyzetének javítására a beruházások megvalósítása során.

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- Szociometriai felméréseket készítünk a tanulók valódi körülményeiről a személyiségi jogok messzemenő figyelembevételével.
- A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítésének formái:
  - o tanulmányi kirándulások anyagi támogatása,
  - o kedvezményes ebéd biztosítása,
  - o javaslattétel rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény folyósítására.
- Mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az életmódprogram keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a sikeres kábítószer-ellenes program megvalósításához.
- Rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- A veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.

A fenti feladatok összefogását az igazgató által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A köznevelési intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a nevelést/oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, feltéve, hogy a nevelésben/oktatásban való részvétel önkéntes, továbbá emiatt a nevelésben/oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri.

A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük

- a településen élők szociális helyzetét,

- a közszolgáltatások elérhetőségét,
- a gyermekek/tanulók (HH/HHH ill. SNI) eloszlását az egyes óvodai csoportokban/iskolai osztályokban,
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást,
- a lemorzsolódás arányát,
- a továbbtanulási mutatókat,
  - a tanórán kívüli programokon való részvételt az általános iskolai oktatásban,
- a kompetencia mérések eredményeit
- a humán-erőforrás hiányát
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést
- a módszertani képzettséget
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, kisebbségek, civil szervezetek)

4.14. Az iskola könyvtár-pedagógiai programja

A könyvtár sajátos eszközeivel, szabad légkörével, a személyiségre ható tevékenységével az iskolánk arculatát meghatározó értékek megvalósulásának helyszíne. A tanulókkal való differenciált foglalkozás megoldásában – szolgálja az ismertelsajátítást, a tanulást, az önművelést, a tehetséggondozást, a felzárkóztatást, a magatartási problémákkal küszködő tanulók beilleszkedését, a szociális, kulturális hátrányok leküzdését.

Az iskolai könyvtár fogalma:

„Az iskolai könyvtár az oktatási-nevelési intézmény tanítási-tanulási médiatára, oktatási helyszíne és kommunikációs centruma. Gyűjteménye széleskörűen tartalmazza azokat az információhordozókat, információkat, amelyeket az iskola oktató, nevelő tevékenysége hasznosít, befogadva és felhasználva a különböző rögzítési, tárolási, átviteli és kereső technikákat. Szakszerűen elhelyezett, feltárt gyűjteményére és a könyvtári rendszerben, információs hálózaton elérhető forrásokra épülő szolgáltatásaival az iskola tevékenységét átfogó forrásközpontként, információs központként működik. Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében tantervi program szerint szervezi, és a nevelőtestülettel együttműködve valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését. Egyúttal széles körű lehetőségeket kínál az olvasásfejlesztésre, a csoportos és egyéni tanulás technikájának, módszereinek elsajátítására, a személyiség komplex és differenciált fejlesztésére.”

(Forrás: Dán Krisztina: Az iskolai könyvtárak fejlesztési stratégiája)

Az iskolai könyvtár küldetése

„Az iskolai könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásokat, a könyveket és egyéb forrásokat biztosítja az iskolai közösség minden tagja számára. Egyúttal lehetővé teszi, hogy kritikus gondolkodóvá, a különböző típusú és formájú információhordozók hatékony használójává váljanak, és hozzáférjenek a szélesebb könyvtári és információs hálózathoz.”

TÖRVÉNYI HÁTTÉR, SZABÁLYOZÓK

Az IFLA-UNESCO által 1999-ben elfogadott küldetésnyilatkozat egyértelműen meghatározza az iskolai könyvtár kettős alapfeladatát: egyrészt biztosítja tanulói és nevelői jogon az iskola alaptevékenységéhez nélkülözhetetlen forrásokhoz és információkhoz való hozzáférést, másrészt olyan tanulási környezetet jelent, amely korszerű információhasználati, könyvtárhasználati tudást, szokásokat generál.

A Nemzeti Alaptantervről kiadott 110/2012. sz. Kormányrendelet kiemelt fejlesztési területként és nevelési célként definiálja a tanulás-tanításának fontosságát. „E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.”

„A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréseivel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások...”

„Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.”

A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló **110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet** a fentieket kiegészíti a következőkkel: „A tanulás közvetlen helyszínékként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulás-szervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.”

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

163. § (1) Az iskolai, kollégiumi könyvtár az iskola, kollégium működéséhez, pedagógiai programjának megvalósításához, a neveléshez, tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését, a könyvtári rendszer szolgáltatásainak elérését és mindezek használatát, továbbá a könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosító, az intézmény könyvtár-pedagógiai tevékenységét koordináló szervezeti egység.

166. § (1) Az iskolai könyvtár alapfeladata

- a) gyűjteményének folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása,
- b) tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról,
- c) **az intézmény helyi pedagógiai programja és könyvtár-pedagógiai programja szerinti tanórai foglalkozások tartása,**
- d) könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használatának biztosítása,
- e) könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós tankönyvek, segédkönyvek kölcsönzését.

Az iskola könyvtár-pedagógiai programját és céljait meghatározó tényezők:

- NAT
- helyi tanterv
- az iskola szerkezete és profilja
- nevelési és oktatási célja

- az iskola pedagógiai programja
- az egyes tantárgyak helyi tanterve, követelményrendszere

Az iskolai könyvtár tanulási-információs forrásközpont, eszköztár, a szellemi munka bázisa. Ugyanakkor fel kell vállalnia:

- a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő
- a szociális hátrányok enyhítését célzó és
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok, tevékenységek egy részét is.

A könyvtári pedagógiai tevékenység kiemelt feladatai:

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák révén.
- A tanuló életvitelét kedvezően befolyásoló tudáskonstrukciók kialakítása.
- Az alkalmazható tudás (mint az alkotó személyiséggé válás eszköze) megalapozása.
- A könyvtárral különösen jól fejleszthető kompetenciák fejlesztése: problémamegoldás, kommunikáció, kritikai, globális látásmód, információszerzés- és kezelés, a kooperatív munkára való alkalmasság.
- Információkultúra elsajátítása: az információ gyűjtésétől a rendszerezésen, tároláson át a kritikai elemzésig, valamint az információ megfelelő formába öntése, kommunikálása.
- A tanulóknál a könyvtárhasználaton alapuló önálló ismeretszerzéshez szükséges magatartásmódok, tevékenységek kialakítása.
- Az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése, az esélyegyenlőség megteremtése.
- A szociális, kulturális hátrány leküzdése lehetőségének megteremtése.
- A tehetséggondozás során az érdeklődés elmélyítése, továbbfejlesztése.
- A tanulás fejlett módszereivel rendelkező, önálló ismeretszerzésre képes személyiségfejlesztés.

A könyvtár-pedagógiai program feladatai 1-8.évfolyamon a spirálisan építkező tantervi követelmények szerint:

- Az írott dokumentumok jelentősége: az olvasás megszerettetése
- Az információszerzés lehetősége: a könyvtár. A helyes használatra, viselkedésre nevelés.
- A könyv tartalmi és formai elemeinek megismerése: általa az információhoz jutás megkönnyítése.
- A könyvtári állomány tagolása, raktári rend: segítségével az ismerethez jutás lehetőségének megteremtése.
- A dokumentumtípusok megismerése: a megfelelő információhordozó kiválasztása.
- A tájékozódás direkt és indirekt eszközeinek használata: a problémamegoldó gondolkodásra nevelés, mint az információs társadalom szükségletét természetes lehetőségként felkínálni.
- A kibővülő információszerzési lehetőségek megismertetése: korszerű használói tudás, szokások kialakítása
- A megszerzett információk értelmezése, rendezése, felhasználása, kommunikálása: a forrás helyes feldolgozására képessé tenni.
- Az iskolai könyvtár centrális és kibővülő szerepkörének tudatosítása: a nevelőtestület tagjainak az elsődleges információforrása munkája során az iskolai könyvtár legyen.
- Az alapozó könyvtárhasználati órák a NAT követelményeit szolgálják: a minimális

elméleti ismeretek mellett ezek alkalmazási műveletei hangsúlyosak.

- A szakórák könyvtárhasználaton alapuló tanulási, tananyag-feldolgozási technikái természetes módszerré váljanak

Az ismeretanyag legfontosabb területei:

Az általános könyv- és könyvtárhasználati ismeretek, amelyek segítik a különböző információhordozókban, illetve a könyvtárban való tájékozódást, eligazodást. Ezen ismeretek megszerzését a *könyvtárostánár* segíti.

Az ismeretanyag speciális része az egyes tantárgyakhoz, szakterületekhez kapcsolódó ismeretek, szakmai információk megszerzése, melyben a mindenkori *szaktanár* nyújt segítséget.

A könyvtári ismeret az elsajátítása során eszközzé alakul, lehetővé teszi bármely tantárgy aktív elsajátítását, ha az azokat tanító kollégák ismerik ezeket a képességeket, és alkalmazzák tantárgyuk tanítása során. Ilyen értelemben a könyvtárhasználat tanítása tantárgyközi feladat is, megvalósul benne a kommunikációs kultúra fejlesztése és a tanulás tanítása egyaránt.

Óraszámok a helyi tantervben jelennek meg részletesen.

Mint befogadó tárgyakban:

1. a magyar nyelv és irodalom
2. osztályfőnöki órák
3. hon- és népismeret
4. dráma és színház

Szaktárgyakban alkalmazás szintjén.

Az alapozás a könyvtárostánár feladata, az önálló információszerzés, tanulás képességének kialakítása, a kommunikációs kultúra fejlesztése a nevelőközösség, az egész iskola feladata. Az adott tanórai keretben fel kell készíteni a tanulókat arra, hogy könyvtárhasználókká váljanak, életmódjukba természetesen illeszkedjék az önálló ismeretszerzés.

4.15. Helyi könyvtárhasználati tanterv

A könyvtárhasználat az alapfokú oktatásban

1-4. évfolyam

Évfolyam	Befogadó tantárgy	Témakör/Éves óraszám
1-2. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	Helyem a közösségben A magyar ábécé – a betűrend 3-4 tanóra
3-4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	Mesék, történetek Versek, népköltészeti alkotások Olvassunk együtt! Közös olvasmányok 3-4 tanóra

5-8. évfolyam

Évfolyam	Befogadó tantárgy	Éves óraszám
5. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	4
	Osztályfőnöki	1
	Hon-és népismeret	1
6. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	4
	Osztályfőnöki	2
7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2
	Osztályfőnöki	2
8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	2
	Osztályfőnöki	1
	Dráma és színház	1

A tananyag szerkezete:

A könyvtárhasználati ismeretanyag a NAT egészét átfogja, a tanulási képességfejlesztésre és az önművelési kultúra megalapozására teszi a hangsúlyt.

A műveltséganyag – jellegéből adódóan – elsősorban spirális, másodsorban lineáris elrendezésű.

Spirális szerkezetű ismeretek:

Eszköztudás jellegéből adódóan elsősorban így módon építkezik a könyvtárhasználati tananyag, s az évek folyamán egyre gazdagabb tartalommal telítődik.

Lineáris szerkezetű ismeretek:

Viselkedés a könyvtárban. Könyvek csoportosítása tartalom és funkció szerint

Könyvtárhasználati szabályok. A könyv szerkezete és tartalma

A könyvtári állomány raktári rendje. Betűrend. Dokumentumtípusok

Könyvtártípusok, lakóhelyi gyermekkönyvtár

Raktári rend. Dokumentumtípusok. Segédkönyvek.

Kézikönyvtár

Információkereső nyelvek

Katalógus, bibliográfia.

Szakmai tájékozódás (információs központ, adatbank, szakkönyvtár).

Számítógéppel elérhető információs szolgáltatások, adatbázisok, elektronikus információhordozók

Taneszközök:

A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetétel és feltárás, jól fejlesztett kézikönyvtár (applikációs táblák, videofelvételek, kazetták, CD, DVD, tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, tanári kézikönyv, oktatási segédletek, készségfejlesztő játékok).

Megfelelő példányszámú, gyermekek részére készült segédkönyv, folyóirat.

Fénymásoló, fénymásolópapír (tanári szoba, igazgatóhelyettesi iroda).

Internetkapcsolat és megfelelő számítógépek, interaktív tananyag (informatika szaktanterem).

Tevékenységi formák, eljárások, módszerek:

A könyvtári munkát igénylő tantárgyi témák feldolgozása közben a diákok megismerik az adott szaktárgy intézményes, dokumentális forrásait, és megtanulják az információk összegyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének és bemutatásának technikáit és módszereit. Mindebből az következik, hogy a könyvtár eszközi felhasználása nemcsak és nem elsősorban a megtanult tantárgyi ismeretek további bővítését, hanem a tudáshoz vezető kreatív, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikai elsajátítását szolgálja.

„A könyvtárhasználat tanítása lényegében arra irányul, hogy a használó eljusson a különböző dokumentumokban lévő információkhoz, azokat feldolgozza és segítségével új ismeretekhez jusson, önálló szellemi terméket hozzon létre, vagyis megtanuljon tanulni.”

Tanulói tevékenység típusok:

- szaktárgyi tematikus gyűjtőmunka – egyéni és csoportos
- irodalom-, illetve forrásjegyzék összeállítása megadott témához
- kiselőadás tartása vagy írásbeli beszámoló készítése egy-egy komplex, több tantárgyat érintő problémáról
- egy-egy neves kutató, író, művész életútjának feldolgozása könyvtári dokumentumok segítségével
- sajtófigyelés aktuális társadalmi problémákról stb.

Ellenőrzés, értékelés:

5-8. évfolyamig gyakorlati feladat megoldása az órai elmélet alapján. A könyvtári munka során tanúsított aktivitás beleszámít a magyar nyelv és irodalom tantárgy érdemjegyébe.

Könyvtár-pedagógiai órák

színtér: iskolai könyvtár (ritkábban szakterem, ha csak bizonyos eszközöket használunk)

alkalmazott módszerek:

- tanári magyarázat, frontális munka
- csoportos munka – csoportfoglalkozás kérdései
- tanulói kiselőadás
- egyéni munka

tanít: iskolai könyvtáros/ könyvtárostanár

Szakórák

Könyvtárhasználati ismeretek alkalmazása a szakórán

színtér: iskolai könyvtár (az iskolai könyvtáros csak a helyszínt és az eszközöket biztosítja)

alkalmazott módszerek: az előbbieket

tanít: a szaktanár, aki megfelelően felkészült a könyvtárhasználati ismeretekből

A könyvtár-pedagógiai tananyag szerkezete

„A könyvtárak információforrásaikkal és szolgáltatásaikkal a tanulás, tanítás meghatározó tanulási forrásközpontjait, nyitott műhelyeit jelentik. Ennek garanciája a tanulók könyvtárhasználati műveltsége, ideértve a könyvtári információkeresés informatikai lehetőségeinek alkalmazását is.” (110/2012 Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról)

Kiemelt szerepe van az 5–6. évfolyam programjának, amely mintegy összefoglalja, rendszerezi az alsó tagozaton játékos tevékenységek formájában, olykor spontán módon szerzett könyvtárhasználati tapasztalatokat. E két évfolyamon jelennek meg először a könyvtárhasználat főbb ismeretköreinek fogalmai, fogalmi összefüggései. A jelzett időszakban elsajátított és kellő gyakorlattal rögzült tudás alapozza meg a felsőbb évfolyamok könyvtárhasználati képzésének hatékonyságát.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza - (1–4. évfolyam) – alsó tagozat

Általános fejlesztési követelmények

Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával szerezzen tapasztalatokat a könyvtárban végezhető tevékenységekről. Tudja azonosítani a könyvtár állományrészeit. Ismerje meg a könyvtár használatának módját és a könyvtárban való viselkedés szabályait.

Ismerje a főbb dokumentumfajták jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból.

Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket.

Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Legyen képes gyermekkönyvek, és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni. Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni.

Tapasztalatain keresztül ismerje fel a könyvtár szerepét a tanulásban és a szabadidős tevékenységekben. Ismerje meg a lakóhelyi gyermekkönyvtárat, és használata során tudja alkalmazni az iskolai könyvtárban szerzett tapasztalatait.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza – (5-8. évfolyam) – felső tagozat

Általános fejlesztési követelmények

Igazodjon el a könyvtár állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit.

A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lássa, hogy a technika fejlődésével az információk folyamatosan változó ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában.

Ismerje a kézikönyvtár szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban.

Tudjon feladataihoz forrásokat választani, megadott szempontok alapján belőlük információkat szerezni, és elvégzett munkájáról beszámolni. Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.

Tapasztalatai alapján lássa a könyvtárnak az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött szerepét. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is. Szerezzen tapasztalatokat arról, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.

5. Záró rendelkezések

5.1. Legitimációs záradék

A szentesi Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programját a nevelőtestület felülvizsgálta és módosította 2020. március 16-án.

Jelen pedagógiai program az intézmény fenntartójának, a Szeged-Csanádi Egyházmegyének jóváhagyásával lép hatályba, és a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetjük be.

A pedagógiai program felülvizsgálata és módosítása

A Pedagógiai Program felülvizsgálata és módosítása automatikusan szükségessé válik, ha azt jogszabályi változások előírják, indokolják.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan felülvizsgálja. A szakmai munkaközösségek minden tanév végén írásban tehetnek javaslatot a pedagógiai programban megfogalmazottak módosítására.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet még a nevelők szakmai munkaközösségein kívül

- az iskola intézményvezetője;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a szülői munkaközösség;
- az iskola fenntartója

Módosítás csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Jelen Pedagógiai Programot az intézmény a Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak szerint nyilvánosságra hozza.

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára elérhető, megtekinthető. Egy-egy példánya a következő helyeken található meg:

- az iskola fenntartójánál
- az intézmény vezetőjénél
- az óvoda vezetőjénél
- az iskola irattárában (digitális formában)
- az iskola könyvtárában (digitális formában)
- az iskola tanári szobájában (digitális formában)

Az intézmény pedagógiai programjának egy példányát az iskola könyvtárában helyezük el, ahol azt a szülők és a tanulók helyben olvasással, a könyvtár nyitvatartási ideje alatt szabadon megtekinthetik.

Az óvodapedagógus, pedagógus a szülők részére szülői értekezlet keretében, a tanulók részére osztályfőnöki órán ad tájékoztatást a pedagógiai programról.

A pedagógiai programot az intézmény honlapján nyilvánosságra hozzuk.

5.2. Ratifikációs záradék

Ratifikációs záradékok

I.

Jegyzőkönyv - A nevelőtestület nyilatkozata

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2020. március hó 16. napján tartott értekezletén 100 % arányban elfogadta.

1.	Bagi László	Bagi László	20.	Marton-Janiga Lilla	Marton Janiga Lilla
2.	Balázs-Bakai Tímea	Balázs Tímea	21.	Máthé Éva	Máthé Éva
3.	Balogh Ágnes	Balogh Ágnes	22.	Nagyné Doba Katalin	Nagyné Doba Katalin
4.	Benedek Tibor	Benedek Tibor	23.	Págerné Kovács Szilvia	Págerné Kovács Szilvia
5.	Borsodi Ágnes	Borsodi Ágnes	24.	Papp Sándor	Papp Sándor
6.	Bugyi Rózsa	Bugyi Rózsa	25.	Ragácsné Molnár Mariann	Ragácsné Molnár Mariann
7.	Csiszárné Bánszegi Zsuzsanna	Csiszárné Bánszegi Zsuzsanna	26.	Ráczné Miskolczi Erzsébet	Ráczné Miskolczi Erzsébet
8.	Czakó Erika	Czakó Erika	27.	Ráfiné Gáspár Annamária	Ráfiné Gáspár Annamária
9.	Fekete-Nagy Irén	Fekete-Nagy Irén	28.	Remszóné Lakos Mária	Remszóné Lakos Mária
10.	Gábor Katalin Mariann	Gábor Katalin Mariann	29.	Rónyai Éva	Rónyai Éva
11.	Gyenes Tamás	Gyenes Tamás	30.	Siposné Miskolczi Gyöngyi	Siposné Miskolczi Gyöngyi
12.	Hegyi Katalin	Hegyi Katalin	31.	Szabó Erzsébet	Szabó Erzsébet
13.	Horváth Miklósné	Horváth Miklósné	32.	Szabó Mariann	Szabó Mariann
14.	Janóné Kispál Katalin	Janóné Kispál Katalin	33.	Szabóné Gyermán Erika	Szabóné Gyermán Erika
15.	Kerekes Angéla	Kerekes Angéla	34.	Tari Nóra	Tari Nóra
16.	Kis-Hajduné Rudics Zita	Kis-Hajduné Rudics Zita	35.	Varjú Attila	Varjú Attila
17.	Kiss Anita Erzsébet	Kiss Anita Erzsébet	36.	Valkai Anikó	Valkai Anikó
18.	Kiss Péter	Kiss Péter	37.	Vida Szűcs Jánosné	Vida Szűcs Jánosné
19.	Kovács Zoltánné	Kovács Zoltánné	38.	Vida-Szűcs Zsuzsanna	Vida-Szűcs Zsuzsanna

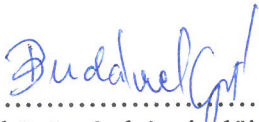

II.

A szülői közösség véleménynyilvánítása

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a szülői közösség 2020. március 11. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet (közösség) véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Szentes, 2020. év március 11.

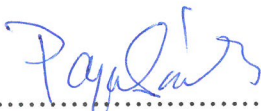

.....
Szülői közösség képviselője

III.

A diákközösség véleménynyilvánítása

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény diákközössége 2020. év március hó 12. napján tartott ülésén véleményezte, melyet aláírással tanúsítok.

Szentes, 2020. év március 12.

.....
Diákközösség képviselője

IV.

Jóváhagyás

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját jóváhagyta:

Szentes, 2020. év április 20.

.....
Siposné Miskolczi Gyöngyi
intézményvezető
Szentes

V.

Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó döntésre jogosult vezetője a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda pedagógiai programjának fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat jóváhagyja.

Szentes, 2020. év április 30.

Benedek István
.....
fenntartó képviselője

6. Az óvodai pedagógiai program felülvizsgálata

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda a 2020. március 16-án a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programját 2020 augusztusában felülvizsgálta. Az intézmény az Óvoda Pedagógiai Programjának az EFOP 3.1.5.-16-2016-00001 *A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása* kiemelt projekt javaslatai alapján a pedagógiai program sommás módosítását elvégezte.

Szentes, 2020. augusztus 31.

Siposné Miskolczi Gyöngyi
intézményvezető
Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Szentes

6.1. Legitimációs záradék

Érvényességi rendelkezés

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** pedagógiai programja 2020-ban készült.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2020. szept. 1-én lép életbe és visszavonásig érvényes.

Területi hatálya kiterjed:

- óvoda területére
- az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére

Személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre
- továbbá azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az feladatainak megvalósításában

Az óvodai pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok közössége minden nevelési év végén írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az óvodai Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- óvodavezető
- nevelőtestület bármely tagja
- szülői szervezet
- óvoda fenntartója

A pedagógiai program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az óvoda fenntartója hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott pedagógiai programot 2020. szeptember 1. napjától kell bevezetni.

Az óvodai Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

Az óvodai Pedagógiai Program nyilvános. Egy-egy példányát a nevelőtestületi szobában, ill. az iskolatitkár irodájában helyezük el, ahol bárki megnézheti az intézmény nyitvatartási idejében. Ezen kívül az intézmény honlapján is megtekinthető: www.szenterzsebetiskola.hu

Egy-egy példánya a következő személyeknél, intézményeknél, illetve további helyeken található:

- intézmény fenntartójánál,
- intézmény irattárában,
- intézmény vezetőjénél,

- óvoda csoportjaiban.

Módosításának indoka lehet

- jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

Tájékoztatás az óvodai pedagógiai programról

Az óvodába újonnan belépő gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodai intézményvezető-helyettes vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodai intézményvezető-helyettes vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az intézmény honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvodai intézményvezető-helyettestől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre a szülő szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodai intézményvezető-helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** nevelőtestülete

Dátum: Szentes, 2020. augusztus 31.

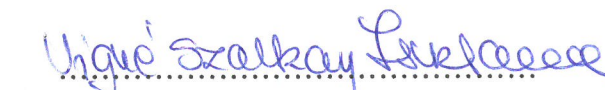
- 2.) A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban, magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott az óvodapedagógusi közösség.**

Dátum: Szentes, 2020. augusztus 31.

óvodai intézményvezető-helyettes

- 3.) A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: Szentes, 2020. augusztus 31.

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII:31.) EMMI rendelet 122. § (9) bek. meghatározott módon biztosított jogoknak megfelelően a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta, melynek alapján véleményezési jogával élhetett.**

Dátum: 2020. szeptember 3.

a szülői közösség nevében

- 5.) A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és **Óvoda** módosított pedagógiai programjában, a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az **iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.**

Dátum: Szentes, 2020. augusztus 31.

védőnő

- 6.) Az **intézmény nevelőtestülete** magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében – (Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – biztosított döntési hatáskörében **338/2020 I/6** számú határozatával **elfogadta**.

Dátum: Szentes, 2020. augusztus 31.

Rogáné Koltai Zsuzsanna
.....
a nevelőtestület nevében

- 7.) Az intézmény nevelőtestülete által elfogadott módosított **óvodai pedagógiai programot** az **intézmény fenntartója** magasabb jogszabályban (Nkt.. 32. § (1) i) meghatározott döntési hatáskörében **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: Szeged, 2020. szeptember 1.

Bondor János
.....

fenntartó képviselője

6.2. Ratifikációs záradék

Ratifikációs záradék

Jegyzőkönyv - A nevelőtestület nyilatkozata

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjának az EFOP 3.1.5.-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt projekt javaslatai alapján a pedagógiai program sommás módosítását a nevelőtestület 2020. augusztus 31-én tartott nevelőtestületi értekezletén 100 % arányban elfogadta.

1.	Bagi László	Bagi László	20.	Págerné Kovács Szilvia	Págerné Kovács Szilvia
2.	Balázs-Bakai Tímea	Balázs-Bakai Tímea	21.	Pántye-Bajusz Noémi	Pántye-Bajusz Noémi
3.	Balogh Ágnes	Balogh Ágnes	22.	Papp Sándor	Papp Sándor
4.	Benedek Tibor	Benedek Tibor	23.	Ráczné Miskolczi Erzsébet	Ráczné Miskolczi Erzsébet
5.	Bugyi Rózsa	Bugyi Rózsa	24.	Ráfiné Gáspár Annamária	Ráfiné Gáspár Annamária
6.	Czakó Erika	Czakó Erika	25.	Ragácsné Molnár Mariann	Ragácsné Molnár Mariann
7.	Fekete-Nagy Irén	Fekete-Nagy Irén	26.	Remzsóné Lakos Mária	Remzsóné Lakos Mária
8.	Gábor Katalin Mariann	Gábor Katalin Mariann	27.	Rónyai Éva	Rónyai Éva
9.	Gulyás Anita	Gulyás Anita	28.	Siposné Miskolczi Gyöngyi	Siposné Miskolczi Gyöngyi
10.	Gyenes Tamás	Gyenes Tamás	29.	Szabó Erzsébet	Szabó Erzsébet
11.	Horváth Miklósné	Horváth Miklósné	30.	Szabó Mariann	Szabó Mariann
12.	Janóné Kispál Katalin	Janóné Kispál Katalin	31.	Szabóné Gyermei Erika	Szabóné Gyermei Erika
13.	Kerekes Angéla	Kerekes Angéla	32.	Szilágyi Gyöngyi Zsuzsanna	Szilágyi Gyöngyi Zsuzsanna
14.	Kis-Hajduné Rudics Zita	Kis-Hajduné Rudics Zita	33.	Tari Nóra	Tari Nóra
15.	Kiss Anita Erzsébet	Kiss Anita Erzsébet	34.	Valkai Anikó	Valkai Anikó
16.	Kiss Péter	Kiss Péter	35.	Varjú Attila	Varjú Attila
17.	Kovács Zoltánné	Kovács Zoltánné	36.	Vida Szűcs Jánosné	Vida Szűcs Jánosné
18.	Máthé Éva	Máthé Éva	37.	Vida-Szűcs Zsuzsanna	Vida-Szűcs Zsuzsanna
19.	Nagyné Doba Katalin	Nagyné Doba Katalin			

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját jóváhagytam.
Szentés, 2020. augusztus 31.

Siposné Miskolczi Gyöngyi
Siposné Miskolczi Gyöngyi
intézményvezető
Szentés

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda

6600 Szentes, Erzsébet tér 1.

Telefon: 63/561-140, mobil: 20/823-1951

E-mail: szenterzsebetisk@gmail.com

Honlap: www.szenterzsebetiskola.hu

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda a 2020. augusztus 31-én a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programját 2021. augusztus 31-én felülvizsgálta.

A Pedagógiai Programban nem történt módosítás.

Szentes, 2021. augusztus 31.

Siposné Miskolczi Gyöngyi

Siposné Miskolczi Gyöngyi

intézményvezető

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda

6600 Szentes, Erzsébet tér 1.

Telefon: 63/561-140, mobil: 20/823-1951

E-mail: szenterzsebetiskola@szenterzsebetiskola.eu

Honlap: www.szenterzsebetiskola.hu

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda a 2020. augusztus 31-én a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programját 2022. augusztus 31-én felülvizsgálta.

A Pedagógiai Programban nem történt módosítás.

Szentes, 2022. augusztus 31.

Siposné Miskolczi Gyöngyi

Siposné Miskolczi Gyöngyi

intézményvezető

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda

6600 Szentes, Erzsébet tér 1.

Telefon: 63/561-140, mobil: 20/823-1951

E-mail: szenterzsebetiskola@szenterzsebetiskola.eu

Honlap: www.szenterzsebetiskola.hu

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda a 2020. augusztus 31-én a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programját 2023. augusztus 31-én felülvizsgálta.

A Pedagógiai Programban 159. oldalán történt módosítás.

A következő mondat törlésre került a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 26. § (1) változása (2023. szeptember 1.) miatt:

„A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.”

Szentes, 2023. augusztus 31.

